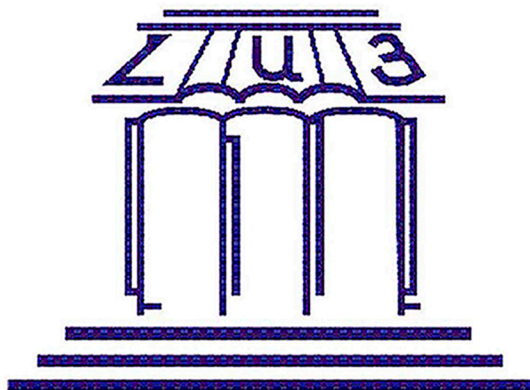

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԼՈՒՆԻ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

— Հ Ա Յ —

ՄԱՅՐԵՐՈՒ

ՏԱՐԵՅՈՅՑԸ

Ա. ՏԵՐԻ - 1933 - ԼՈՒՆ

ԱՄԲՈՂԶ ՀԱՍՈՑԹԸ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՅՈՒՄԻ ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՄԱՆ

ԱՄԵՆԱՆՈՒՆԻՐԱԿԱՆ

ԳՈՐԾԻՆ

ՁԳՈՒՐԱՆ ԴՓՐԱՑ

2. ԲԱՐԵՆՈՍԵԱՆ, 36, Rue Voltaire - LYON (France)

059

Հ-24

059
2-24

298
06 JUN 2009

Ն. Ս. ՕՇՈՒԹԻՒՆ ՎԵՀ. Տ. Տ. ԽՈՐԷՆ ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ն. Ս. — Վերջին պահուն յաջողեցանք ձեռք բերել Ամենայն Հայոց
Նորընտիր Վեհ, Կաթողիկոսին լուսանկարը, զոր կը հրատարակենք
ամենամեծ հաճությամբ:

11678

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայ կեանքի մէջ ընդհանրապէս և հայ գաղութներու մէջ մասնաւորապէս շատ զգալի էր անհրաժեշտութիւնը «ՀԱՅ ՄԱՅՐՆԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան, որուն սրբազան և վսեմ դերը պիտի ըլլար իւրովսանն օգտակար հանդիսանալ ազգին և կրօնական վեհ գործին, զոնէ մասամբ թեթեւցնելու համար այրերու վիճակուած ծանր բեռը, թեւ թիկունք կանգնելով անոնց: Յոյժ մխիթարական և ուրախալի է ըսել որ, հայ կեանքի մէջ առաջին անգամ ըլլալով՝ վերջապէս իրականացաւ, մարմին առաւ մեր — անշուշտ բոլորին — փափաքը և հիմը դրուեցաւ 26 Յունիս 1932 - ին, Լիոնի մէջ «ՀԱՅ ՄԱՅՐՆԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան, նախաձեռնութեամբ և նախագահութեամբ Տ. Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեանի:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐՆԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան կազմակերպիչ Յանձնախումբը, առաջին օրէն իսկ սկսաւ իր տենդոտ գործունէութեան, բայց նախքան այդ, իր գլխաւոր պարտականութիւնն եղաւ դիմել՝ ազգ. իշխանութեանց — եկեղեցական թէ աշխարհական —, հեղինակաւոր անձնաւորութեանց և մամլոյ դիւանին, խնդրելով անոնցմէ օգտաշատ թելադրութիւններ և կարծիքներ իր առաջադրած և որդեգրած վսեմ նպատակին համար: Արդար ըլլալու համար պէտք է ըսել որ շնորհակալութեամբ ստացած ենք բազմաթիւ պատասխաններ, ընտիր նամակներ, որոնք, տարեցոյցիս մէջ հրատարակուած պիտի գտնեն մեր յարգելի ընթերցողները:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան նպատակն է ջանք չի խնայել ազգային թանկագին աւանդներուն անաղարտ ու անայլայլ պահպանման համար, մէկ խօսքով օգտակար ըլլալ հայ ցեղին: Ահա միակ նպատակը «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան:

Արդ, որպէսզի ան՝ «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ը աւելի հաստատուն և անխորտակելի հիմքեր վրայ դրուելով, զարգանայ, զօրանայ և օրսօրէ ծաւալ գտնէ, արմատներ արձակէ ամէն տեղ, նոյնիսկ աշխարհի ամենահեռաւոր վայրերն անգամ, ուր հայ կը շնչէ, հազմակերպիչ Յանձնախումբը ըստ առաջին ընդհ. ժողովի որոշման՝ (26 Յունիս 1932) մասնակցութեամբ 18 մայրերու՝ կազմեց «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻԻՆ»-ը, որուն նպատակը պիտի ըլլայ ամէն տարի սեպտեմբերին տօնել «Հայ Մայրերու Օր»-ը, —Ս. Աստուածածնայ օրը— հսկել անոր վրայ, և տարուէ տարի կազմել կազմակերպիչ յանձնախումբ՝ իր հովանաւորութեան տակ:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻԻՆ»-ը իր ամբողջ ուժ ժը պիտի կեդրոնացնէ ազգայնական նուիրական գործին, ու պիտի դառնայ հզօր ազդակ մը մայրենի լեզուի տարածման ու հայ ամուսնութեան:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻԻՆ»-ը, այլասերման դէմ պայքարելու որպէս զօրաւոր միջոց, ամէն տարի պիտի հրատարակէ «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՅԸ», որուն մէջ պիտի երկին մեր կարողազոյն և սիրուած գրիչները, մասնաւորապէս տեղ տալով կանանց և նորահաս երկս. լաւագոյն գրողներուն:

Սնշուշտ յաւակնութիւնը չ'ունինք կատարեալ գործ մը, անթերի գրքոյկ մը հրատարակելու, ո՛չ երբէք, և չենք ալ փափաքիր շողշողուն, բայց անիրականալի և անգործադրելի ծրագիրներով հրապարակ իջնել, այլ ընդհակառակը, մեր գործը պիտի ըլլայ միշտ համեստութենէն և ազգային շահէն առաջնորդուած ընթանալ:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՅԸ»-ը պիտի ըլլայ տեսակ մը յստակ հայելի՝ Հայ ընտանեկան յարկերէն ներս, որուն մէջ պիտի կրնան գտնել ու տեսնել ճշմարիտ հայու մը բնորոշ առաւելութիւնները, և անոնց կարգին նաև թերութիւններ կամ մոլութիւններ, որոնք պատճառ դարձած են նորահաս սերունդի այլասերման և յետադիմութեան:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՅԸ»-ը պիտի ըլլայ զօրաւոր շանթարգել մը, պողպատուելու համար բոլոր բարոյական և ֆիզիքական շանթերուն, վտանգներուն դէմ:

Ուստի հաստատուն հաւատքով կուգանք խոնարարք յանձնարարել բոլոր Հայ Մայրերուն, որպէսզի բարի ըլլան հատ մը «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՅԸ»-էն նուիրել իրենց զաւկին, ազգականին և կամ բարեկամին, որպէս ամենէն գեղեցիկազոյն կադանդէքը: Կը սիրենք յուսալ որ մեր տարեցոյցը ամէն հայ ընտանիքի գրասեղանին վրայ, կամ գրադարանին մէջ, մանաւանդ հայ դպրոցականներուն պայուսակներուն մէջ իր տեղը պիտի ունենայ, և ահա այն ատենն է որ մենք հասած պիտի ըլլանք մեր ազգանուէր նպատակին ու քաջալերուած և վարձատրուած պիտի գգանք ինքզինքնիս:

Միութիւնս շատ փափաքեցաւ Ս. Էջմիածնայ
Կաթողիկոսական տեղակալ սրբազանին լուսանկարը
դնել իր տարեցոյցին առաջին էջին վրայ, սակայն
դժբաղդաբար ժամանակը շատ կարճ ըլլալուն, չի կա-
րողացաւ ձեռք բերել լուսանկար մը, Միութիւնս կը
խոստանայ յաջորդ տարուան համար Նորընտիր Կա-
թողիկոսին և բարձրաստիճան եկեղեցականներուն
և մտաւորականներուն լուսանկարները անպայման
հրատարակել «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐՆՅՈՅՑ»-ին մէջ:
Լիոն

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ՈՒԱՅ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒՄԸ

Ազգօգուտ և կենսական խնդրոյ մը շուրջ խորհր-
դակցելու և բարի նպատակի մը իրականացման համար
Տ. Վարդան Քննյ. Ժամկոչեանի կողմէ եղած հրաւերին պա-
տասխանող տիկիներս և օրիորդներս, թիւով 11 հոգի,
(8 անձեր չեն պատասխանած խիստ կարևոր գործերու պատ-
ճառաւ, բայց համամտութիւն յայտնած են ի վերջոյ), տե-
ղեկանալէ վերջ, մեր խորհրդակցական ժողովի ընթացքին
տեղի ունեցած թելադրանքներուն, փոխանակուած կարծիք-
ներուն և տրուած խորհուրդներուն, մանաւանդ մօտաւոր և
հեռաւոր ազգանուէր և եկեղեցանուէր հանգամանքին, միա-
ձայնութեամբ ընդունեցինք կայացած որոշումը՝ որ է հիմնել
«Հայ Մայրերու Օր»ը և անմիջապէս ընտրեցինք եօթը ան-
ձերէ բաղկացեալ կազմակերպիչ յանձնախումբ մը, որուն
պիտի յաջորդէր ի մօտոյ տեւական մարմինը՝ Հայ Մայրերու
Միութիւնը:

Ներկաներս ուխտեցինք շուտով հրապարակ գալ և
գործի ձեռնարկել, յաջառեալ գործունէութեան տենջով և առ
այդ, որոշուեցաւ ամէն տարի Ս. Ած.ածնայ Վերափոխման
օրը հոգեհանգիստ կատարել ի յիշատակ հայ նահատակ մայ-
րերու, իսկ յաջորդ ամսոյ՝ սեպտեմբերին մէջ սարքել անհա-
խընթաց շուքով հանդէս մը «Հայ Մայրերու Օր»ունան առթիւ
որով հրապարակաւ քաջալերած պիտի ըլլանք հայ մայրերու
գործունէութիւնը, յիշեցնելով նաև փոխադարձ պարտակա-
նութիւնները մայրերուն և զաւակներուն:

Մեր որոշման մաս կը կազմէ ջանալ միջոցներ ստեղ-
ծել այլասերման դէմ պայքարելու համար, և թոյլ չի տալ որ

մեր հոգեհատորները յափշտակուին օտարներէն, և այս իսկ պատճառով՝ զինուած պողպատեայ կամքով պիտի տքնինք և յոյսով ենք որ չի պիտի ուշանայ յաջողութիւնը և մեր «Հայ Մայրերու Միութեան» ջանքերը պիտի պսակուին, յօգուտ հայ նորահաս սերունդին:

«Հայ Մայրերու Օր»ուան Խորհրդակցական Ժողովի մասնակցողներ՝ Տիկնայք Էպրուհի Մասիկեան, Պայծառ Տեսերեան, Մարի Զափոսեան, Սաքենիկ Եղուրբեան, Կիւրիզար Գօնակոզեան, Ռեքելա Կիւրպեկեան, Կիւրիկ Գալուսեան, Հայկանոյշ Խաչնանեան, Ուսաննա Տեսերեան, Օր. Հայկունի Գայքանեան եւ Օր. Մարիալ Զօփարեան:

«Հայ Մայրերու Օր»ուան Կազմակերպիչ Յանձնախումբը Տիկ. Ռեքելա Կիւրպեկեան (Ատենապետուհի), Օր. Հայկունի Գայքանեան (Ատենաղարուհի), Օր. Մարիալ Զօփարեան (Գանձապահուհի), Տիկ. Պայծառ Տեսերեան (Խորհրդական), Տիկ. Ուսաննա Տեր Գեորգեան (Խորհրդական), Տիկ. Սաքենիկ Եղուրբեան (Խորհրդական):

Լիոն, 26 Յունիս 1932

“ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ”Ը

ԵՒ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ

ՅԵՂԻՆԱԿԱԻՈՐ ՈՒ ԲԱՐՁՐ

ԱՆՁՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ԿԱՐԺԻՔԸ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՅԵՎ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲԻ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՄԲ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թ. 545

12 Օգոստոս 1932 թվ
Ս. ԷՋՄԻԱՇԻՆ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» ՈՒԱՆ

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը ստացել է Պատ-
ուարժան Յանձնախումբիդ տարւոյս Յուլիս 8 թուա-
կիր թ. 1 գրութիւնը «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան կազ-
մութեան մասին:

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի անդամները ըստ
ամենայնի խրախուսանքի արժանի են գտնում եւ օրհ-
նում Յանձնախումբիդ բարի եւ օգտակար ձեռնարկը,
հաւատալով որ, այդ կազմակերպութիւնը 'ի սփիւռս
աշխարհի ցրուած հայութեան կեանքին մէջ հայ մայ-
րերի սիրով եւ գործով մեծապէս զարկ է տալու ազ-
գային ինքնագիտակցութեան զարգացման:

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը մաղթելով ոյժ եւ
կարողութիւն, Կազմակերպիչ Յանձնախումբի պատ-
ւարժան անդամներուն, առաջարկում է գործունէութեան
անցնիլ, ընդլայնելով կազմակերպութեանդ շրջանակը
եւ առաջիկայում լրացուցիչ զեկուցմամբ դիմել նորըն-
տիր Հայրապետին, նորա հայրապետական օրհնու-
թիւնը ստանալու համար:

Տեղակալ Աւետիսյան Հայոց Կաթողիկոսի
եւ նախագահող Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի

Քարտուղար՝

ԽՈՐԵՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Կ. ՔՕԶԱՐԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՏՐՈՆ ՀԱՅՈՑ

ԱՆԹԵԼԻԱՍ - ԼԻԲԱՆՆԱՆ

Catholicossat Arménien

ANTÉLIAS - LIBAN

Թիւ 248

1932 Յուլիս 19, Անթիլիաս

Պարժն. Կազմկ. Յանձնախումբ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» ԻՆ

Լ Ի Ո Ն

Հանոյքով կարդացինք Ձեր Թիւ 3 եւ Յուլիս 8 թուակիր գրութիւնը, որով կը բացատրէիք «Հայ Մայրերու Օր»ին կազմակերպութեան պատճառներն ու պարզապէս եւ կը խնդրէիք մեր թելադրութիւնները այդ մասին:

Ս. Աստուածածնի Վերափոխման Տօնը սկիզբէն Հայ կիներու Տօն նկատուած է մեր ժողովուրդին մէջ: Այսու ամենայնիւ, Վերափոխման Տօնը, Ձեր փափաքած ձեւով, ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ հոչակել եկեղեցւոյ մէջ եւ եկեղեցիէն դուրս, հանդէսներ սարքել, այնպիսի կարգադրութիւններ են, որ պէտք է ծրագրուին՝ Եպիսկոպոսի մը առաջնորդութեամբ, եւ Դուք ունիք Գեր. Վռամշապուհ Սրբազանը (1), որ կրնայ ամէն կերպով առաջնորդել եւ օգնել Ձեզի, եւ ի հարկին ներկայացնել Ձեզ ու Ձեր կազմակերպութիւնը Մայր Աթոռոյ Գեր. Հոգ. Խորհուրդին:

Մենք կը գովենք Ձեր եռանդը եւ ձեր հետապնդած նպատակը. եւ կը մաղթենք Ձեզի Սէր եւ Յարատեւութիւն, որոնցմէ կախուած է Ձեր յաջողութիւնը:

Օրհնածայն Ողջոյններով

Ա Ղ Օ Թ Ա Ր Ա Ր

ԲԱՔԿԷՆ ԱԹՈՌԱԿԻՑ ԿԹՂ. ԿԻԼԻԿԻՈՑ

(1) Ծ. Խ.— Նոյն թուականով գրուած է Տ. Վռամշապուհ Ս.ին, բայց ցարդ պատասխան չէ ստացուած:

ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Հաւար 1959

Կ. Պոլիս, 28 Յուլիս 1932

Ազնուամեծար Ասենայեսուհի

Պատ. Կազմակերպիչ Յանձնախումբի

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» ուսն

Ի ԼԻՕՆ

Ուրախ եղանք ՚ի սիրտ եւ ՚ի հոգի եւ մխիթարուեցանք յոյժ, տեղեկանալով Պատ. Յանձնախումբիդ ուղղած ամսոյս 8 թուականաւ գրութենէն որ տեղւոյդ մերազնեայ խումբ մը ազգանուէր տիկիներ եւ օրիորդներ նախածնունութեամբ եւ նախագահութեամբ Արժանաշնորհ Տ. Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեանի, ՚ի մի հաւաքուելով, ուխտիւք հիմներ են «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ը, որ իրեն գլխաւոր նպատակ ունի պատուար կանգնիլ հայ կեանքին սպառնացող ծովման վտանգին դէմ, փրկելու համար ազգէն եւ կրօնքէն ուծացող մեր երկս. ծաղկատի երիտասարդութիւնը եւ միայնգամայն յիշեցնել մայրերուն ու զաւակներուն իրենց պարտականութիւնները հանդէպ միմիանց եւ հանդէպ իրենց ազգին:

Հանութեամբ մեծաւ կը գնահատենք ուրեմն այս պատուական ձեռնարկը, որ շօշափելի ապացոյցն է Լիօնաքնակ գեղեցիկ սեռին իր ազգին ու եկեղեցիին հանդէպ տածած ջերմ սիրոյն ու գուրգուրանքին եւ որ կոչուած է մեծագոյն ծառայութիւն մատուցանելու օտար աստղերու ներքեւ վայրափատին Ազգիս դժբաղդ բեկորներուն բարոյական ու ֆիզիքական գոյութեան պահպանման նուիրական գործին:

Կ'օրհնենք այս բազմօգուտ ձեռնարկը երկնող ու անոր
իրականացման հոգածու եւ ջանադիր գտնուող բոլոր ժրա-
ջան Տիկիւններն ու Օրիորդները եւ կը մաղթենք որ ողորմու-
թեանց Տէրը պարգեւէ անոնց կարողութիւն եւ ոգի յարա-
տելութեան, որպէսզի յաջողին արդիւնաւորապէս 'ի գլուխ
հանել նոյն գեղեցիկ գործին ազգաշէն եւ եկեղեցանուէր նը-
պատակը:

Մեաւք Ողջունիւ Հայրական սիրոյ

Ա. Ղ. Օ. Թ. Ա. Ր. Ա. Ր.

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԵՊՍ.

Prélature des Arméniens

du Midi de la France

MARSEILLE

Marseille, le 10 Ogmusnu 1932

Համեստիայի Տիկնայք

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան Կազմակերպիչ

Յանձնախումբի 'ի ԼԻՕՆ

Արժանի է շնորհաւորութեան եւ քաջալերութեան Ձեր
գաղափարը, որով ներշնչուած էք կազմելու ուրոյն Յանձ-
նախումբ մը՝ նուիրուած «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան, գեղե-
ցիկ եւ բանաւոր զուգադիպութեամբ մը Վերափոխման Ս.
Աստուածածնի տօնը, նկատելով տօնը նաեւ հայ մայրերու:

Ինձ համար Հայ Մայրը, իսկական խորհրդանիշն է հայ
ցեղի ոգիին պահպանման, զի իրեն կը պարտինք հայ ցե-
ղին գոյութիւնը եւ տոկունութիւնը:

Եթէ հայ մայրերու բազմածնութիւնը չ'ըլլար, —որով
լեցուցած են դարեր շարունակ կոտորուող եւ կոտորակող
հայ սերունդներուն պակասը, հայութիւնը վաղուց պատմու-
թեան անցած պիտի ըլլար:

Հայ Մայրը տիպարն է անձնուիրութեան, մինչեւ ինք-
նամոռացման հասնելու աստիճան. ինք կենդանի վկան է հայ
ահաւոր նահատակութեան, հայ մայրը՝ ինք օրինակն է մա-
քրութեան, պարկեշտութեան, սրբութեան եւ աղօթքի, ինք
մշտավառ կանթեղն է Գրիգոր Լուսաւորչի, ինք անսպառ
ծէթն է հայ ցեղի պլպլացող կանթեղին, վերջապէս ինք ա-
ղօթքն իսկ է:

Կա՞յ արդեօք ուրիշ ազգերու մէջ հայ մօր պէս ամէն անձնագործեան մշտապատրաստ. ինքն յաւիտենական քաւութեան նոխազն է. հայութեան զոհաբերութեան արիւնոտ սեղանին:

Մենք պէտք է պաշտենք հայ մայրը, զի իւր նմանը, չիկայ այլ ազգերու մէջ:

Պատիւ եւ փառք Հայ Մայրերուն:

Պատիւ եւ փառք «Հայ Մայրերու Տօն»ը հիմնարկողներուն:

Օրհնեալ ըլլայ հայ մայրը առ յաւէտ:

Մնամք Աղօթարար

Առաջնորդ Հայոց Հար. Ֆրնս.ի

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊԻՍԿ. ՊԱՆԱՔԵԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅԷՊ

Prélature Arménienne

B. P. 133

ALEP (Syrie)

Համար 3937

Հալեպ, 5 Սեպտեմբեր 1932

Արժանապատիւ

S. Վարդան Քահանայ Ժամկոչեան
75, Avenue Berthelot, LYON

Սիրելի Տէր Հայր,

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան Կազմակերպիչ Յանձնախումբի 8 Յուլիս թուակիր գրութիւնը, դիւանի կողմէ ստորագրուած, իր օրին սիրով եւ շնորհակալութեամբ ստացած էի: Կը ցաւիմ որ թեմական այցելութեանց եւ այլ պարապանքով չ'կրցայ իսկոյն պատասխանել, ամէն տեսակէտով զնահատութեան եւ քաջաբերութեան արժանի եկեղեցասէր սոյն Տիկնանց նամակին:

Հին ժամանակներէն ասդին, Հայ ազգին մէջ աւանդական դարձած է Տիրամօր պաշտամունքը, ամէն տեղ, եւ ուրախ եմ որ գաղութներու մէջ ալ, ինչպէս Հալէպ բացառիկ եւ գիտակից պայմաններով կ'ուզուի ոչ միայն յաւերժացնել Տիրամօր յիշատակը իբր սրբազնագոյն մայր, այլ եւ այս առթիւ բարձրացնել հայ կիներ, անոր ճանչցնելով իր մեծ ու ազգային կոչումը:

Խնդրելով որ իրենց բարօրութեանց եւ լաւագոյն յաջողութիւններուն համար իմ բարեմաղթութիւններս ներկայել հաճիք յարգելի Յանձնախումբին եւ հայրական սիրոյ ողջունիլ:

Մնամք Աղօթարար

Առաջնորդ Հայոց Բերիոյ Թեմին

ԱՐՏԱԽԱԶԴ ԵՊՍԿ. ՍԻՒՐՄԷԵԱՆ

3036 - 2002 (485-29)

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

Patriarcat Arménien

Թիւ
№ 442

179, Ave. de la Reine Nazli
Le Caire

Téléphone 45 385

Դահիթ,
Le Caire 5 Octomus. 1932

Համեստախոյ

Տիկ. Ռեքեկա Կիւլպիկեան

Ասենայեցունի «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ունան

Կազմ. Յանձնախումբի ԼԻՈՆ

Ազնիւ Տիկիններ,

Յանձնախումբիդ Յուլիս 14 թուակիր նամակին ընթերցումը իրական վայելք մը եղաւ ինծի համար, վասնզի ես առհասարակ մայրերու եւ մասնաւորապէս Հայ Մայրերու հանդէպ ունեցած եմ միշտ անսահման յարգանք եւ երախտախառն սէր։ Այս զգացումը ծնունդ առած եւ արմատ բռնած է մէջս այն երջանիկ պահէն՝ երբ կրցած եմ հանձնալ Հայ Մայրը իր հոգիին մէջ, իր կոչումին եւ մայրական գաղափարին ամբողջութեամբ նուիրուող Հայ Մայրը անուշիկ։

Հոգիս խայտաց ցնծալից՝ երբ առաջին անգամ ՚ի Փարիզ, նախաձեռնութեամբ ազնուական Հայորդիներու, հայ տիպար մայրն ու հայ տիպար աղջիկը փառաշուք հանդիսութեամբ մը պատուուեցաւ վայելչօրէն կազմակերպուած հանդէսի մը պահուն։ Այդ ձեռնարկին մէջ սակայն ծանօթ էին դէմքերը եւ խիստ սահմանափակ անոնց թիւը։

Ձեր ձեռնարկը սակայն ազնիւ տիկիններ, չճանչնար թիւ ու սահման ու ոչ ալ կ'որոշէ դէմքերն ու անձերը։ Ձեր ձեռնարկը անսահման է եւ ան կը տարածուի ո՛չ միայն ներկային՝ այլ եւ անցեալին եւ ապագային վրայ հաւասարապէս։

Ձեր փառաբանութեան եւ գովքին առարկան պիտի ըլլայ «ՀԱՅ ՄԱՅՐԸ» որ ամէն տեղ գեղեցկացած է միշտ միեւնոյն առաքինութիւններով։ Ձեր յարգանքի խօսքը պիտի ուղղուի նաեւ այն երանեալ նահատակ մայրերուն՝ որոնց անբիծ հոգիները պիտի խնդան Ձեզի եւ ամէնուս՝ նոր հանդիսաւոր պահուն աստուածային ժպիտով մը։

Յանձնախումբիդ պանծացումը պիտի ընէ այն բնութեամբ Հայ Մայրերուն՝ որոնք հեռու իրենց տունէն ու տեղէն, հեռու իրենց հայրենիքէն, ցիր ու ցան նետուած աշխարհի չորս դիւ ամէն օր ու ամէն վայրկեան կ'առաքինանան, կը սրբանան եւ համբուրելի կը դառնան Հայ Մայրերուն յատուկ եղող նուիրումով մը սրբազան։

Արժան է եւ վայել Հայ Մայրը տօնել ու տօնախմբել ո՛չ միայն տարուան մէջ մէկ օրը այլ ամէն օր արժանավայել շուքով, վասն զի Դոդ. դարէն մինչեւ Իրդ. դար մեր Ազգ-եկեղեցական պատմութեան էջերը գեղազարդեցին հայ մայրեր իրենց դիւցազնական կեանքով եւ հերոսական մահուամբ։

Շատ խելացի եւ շատ պատշաճ կարգադրութեամբ մը Պատ. Վարչութիւնդ Ս. Ած.ածնայ Վերափոխման Տօնի օրը հռչակած է «Հայ Մայրերու Օր»։

Հայ Մայրը իր անօրինակ բարեպաշտութեամբ իրեն տիպար ունեցած է միշտ Հարսնացեալ Մարիամը, Երանեալ Մայրը մայրերուն։ Ու այս համոզումով եւ հաւատքով Հայ մայրը դարեր շարունակ անկեղծ պաշտումով մը կառչած միացած է քղանցքին ամենօրհնեալ Տիրամօր ու այդ երիցս երանեալ մօր մէջ փնտռած ու գտած է իր յոյսը, իր մխիթարանքը եւ մանաւանդ ու ամէն բանէ աւելի բիւր ցաւերուն եւ խոցերուն սպեղանին ու դարմանը։

Եւ որպէս զի յաւերժանայ Ձեր ազնուական ձեռնարկը ազնիւ Տիկիններ կ'առաջարկեմ կազմել՝

Ա.— «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ» որուն նշանաբանը պէտք է ըլլայ «Հայ Մայրը Հայ դպրոցով եւ հայ եկեղեցիով Հայ Տունին հատար»։

Այս միութեան նպատակը պէտք է ըլլայ պատրաստել հայ աղջիկներ Հայ Տունին համար, հայ իգական սեռին մէջ մշակել սէրը Հայ Տունին, Հայ եկեղեցիին. Հայ Գրին եւ գրականութեան եւ Հայ Հայրենիքին:

Այս նպատակին հասնելու համար կազմակերպել հանդէսներ, դասախօսութիւններ, բանախօսութիւններ, որոնք պիտի ձգտին հայ իգական սեռին ըստ արժանւոյն ճանչցնել Հայ եկեղեցին, Հայ Հայրենիքը, Հայ Գիրն ու գրականութիւնը եւ իրենց բովանդակ միջոցներով պիտի աշխատին պատնէշ ու պատուար բարձրացնել այն օտարամուտ սովորութեանց, վարք ու բարքին, ապականիչ հեղեղին առջեւ, որը ոտքի տակ տալով ամէն սրբութիւն կ'սպառնայ հիմն ի վեր քանդել ու աղարտել հայ բարոյականն ու հայ ընտանեկան սրբութիւնը, միակ եւ ամուր պահպանակը Հայ Ազգագոյութեան:

Ահա ասոնք են իմ համեստ թելադրանքները Պատ. Յանձնախումբիդ:

Կ'Օրհնենք ի բոլոր սրտէ Ձեր այնքան գեղեցիկ ձեռնարկը եւ կը մաղթենք որ Տէրը պարգեւէ Ձեզի, ամէնուդ առհասարակ, հոգի համբերութեան եւ յարատեւութեան ո՛չ միայն ի գլուխ հանելու համար Ձեր սկսած ազնուական գործը այլ եւ մանաւանդ վայելելու անոր տալիք արգասիքն ու պտուղը:

Տիրոջ պահպան աջը թող հովանաւորէ զՁեզ ամէնքդ որոնց կեանքին համար կը մնայ միշտ՝

ԱՂՕԹԱՐԱՐ

Առաջն. Փոխանորդ Եփպատհայ

ՄԱՍԲՐԷ Ծ. ՎՐԴ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ

‘‘ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ

Ասենապետուհի Տիկ. Ռեքեկա Ա. Կիւլպէնկեան եւ

Ասենապետուհի՝ Օր. Հայկունի Գայթանեան

Աս

Սրտի ջերմ զեղումով եւ անսահման զոհունակութեամբ ընդունեցի Ձեր բարի եւ գեղեցիկ առաջադրութիւնը, նախաձեռնութեամբ Արժ. Տ. Վարդան Քհնյ. Հօր Ժամկոչեան, «Հայ Մայրերու Օր»ը ըստ պատշաճի անմահացնելու, անոնց յիշատակը պանծացնելու եւ անոնց հանդէպ մեր երախտագիտութեան հարկը մատուցանելու բոլորի սրտին մէջ, նորահաս սերունդին մէջ՝ առանց սեռի եւ հասակի խտրութեան: Գովելի եւ գնահատութեան արժանի կը գտնեմ Ձեր ջանքն ու մտածութիւնը: Եւ այս՝ առիթ մըն է փրկելու մեր նոր սերունդը, փրկելու ծուլման եւ ուժացումի ենթակայ կրկնակ վտանգներու դէմ եւ սիրել տալու իրենց Ազգն ու եկեղեցին, տոհմային սրբութիւնները, իրենց մեծաքանի լեզուն, անոր երաժշտութեամբ, տոհմային աւանդութեամբ եւ սխրագործութեամբ աուցուն երգն ու երկը, ստեղծագործութեան եւ հայրենի առանձնայատկութիւններն եւ այլն:

Պիտի ծնրադրէինք եւ սիրոյն ու գորովի առարկան ընելով մեր բոլոր մայրերը, արձանացնէինք զանոնք, որոնք յաւէտ բաժնուած են մենէ անդարձ, եւ սակայն կը մնան ի մեզ իբր թերափ, մեր պաշտելութեան արժանի, որոնք իրենց կարգին մնացին բարձր պատնէշին վրայ, իբր ծնող եւ մայր խանդակաթ: Մայր, ի՛նչ քաղցր եւ անուշ անուն, զաւակս, ի՛նչ օծութեամբ առլի անուն, զոյգ մը բառեր, որոնք ըստ Վ. Հիւկոյի զԱստուած կ'ուրախացնեն:

Անոնք ինչ զգացում, ի՞նչ սէր ալ ունէին եւ ունին ներկայիս, մեր մէջ դրին սիրտ ու միտք, եւ խիղճ եւ զգայնութիւն, ու բարոյագէտներ, կրօնական, գրական եւ գիտական մեծ դէմքեր, արժէք ներկայացնող հեղինակներ՝ կը յայտնեն թէ իրենց մէջ կայծ մը, նշոյլ մը, սերմ մը, ընդունած են եւ ժառանգած մայրերէն՝ հոգեկան եւ մտային կարողութեանց իբր ներշնչարան, եւ միթէ խորհրդաւոր չէ՞ր մուտքը դէպի բրիտանիկութիւն՝ իմաստութեան մայր Ս. Սոփիայի երեք աղջիկ զաւակներով, Պէստոս, Էլպիս, Ազապի — Հաւատք, Յոյս եւ Սէր:

Ուրեմն միանգամ ընդ միշտ պատկառ մնալով հանդէպ մեր Մայրերուն, մենք մնացորդներս, ինչպէս իրաւամբ դիտել կուտաք, նուիրական պարտականութիւն ունինք նոր սերունդին սիրցնել հանդէսներով, լսարանով եւ դասախօսութեամբ մեր Ազգն ու եկեղեցին, աւանդութիւն, պատմութեան հայեցի կրթութիւն ջամբել անոնց, գիրն ու գրականութիւն եւ խօսիլ հայ լեզուով, տան մէջ, տունէն դուրս, որուն պիտի օգնեն գիշերային եւ ցերեկեայ դպրոցները:

Ապաքէն ափ յափոյ գրուած այս քանի մը տողերով նախածնունարկ եղող Տիկնայք փափկասունք, մեծ յիշատակովն նուիրուած Տիրամօր Կուսին, բոլորիս մայրիկին խնկելի անունով ուխտաւոր ՚ի հանդէս եկած, Ձեր բոլոր անդամուհիներով եւ գործակցող Ազգ. Իշխանութեամբ՝ շնորհաւորութեան եւ եւ զնահատութեան արժանի գտնելով, կարողութիւն եւ յաջողութիւն կը մաղթեմ ՚ի բոլոր սրտէ որ արդիւնաւոր կերպով պսակուին Ձեր զոհողութիւններն եւ տքնաջան աշխատութիւնները:

Մասն ողջունիւ սիրոյ եւ օրհնութեանք

Աղօթարար

ԱՆՍՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՀԱՐԷԼԵԱՆ

Նիս. Հովիւ Լիոնի

ՅԱՐԳԵԼԻ

Անդամներ Կազմակերպիչ Յանձնախումբի

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐ ՈՐ» ռաւ

Եղբորս մահը, իմ տկարութիւնս, ճամբորդութիւն եւ ալ պարագաներ, պատճառ եղան, որ Ձեր այնքան ազգօքուտ ձեռնարկութեան «Հայ Մայրերու Օր» ռաւն առթիւ ինծ ուղղած գրութեան, իր ժամանակին չկարենամ պատասխանել:

Ամէն մէկ գործ, ան որչափ ալ փոքր երեւայ, որ ազգապահպանման նպատակաւ ՚ի սփիւռս աշխարհի ցրուած մեր ազգի համար, համոզուած մտքով կ'որոշուի եւ հաստատուն կամքով կը ձեռնարկուի, կը կրէ արդէն իր մէջ յաջողութեան գրաւականը, բայց այս ձեռնարկը փոքր չէ այլ խիստ մեծ որ դժբաղդաբար դեռ շատերու համար, անկարելորդ, մինչ պէտք է ըսել, ունի բացառիկ կարեւորութիւն, այս պատճառով պէտք է հաստատուն եւ անխոնջ կամքով զայն ընդհանրացնել եւ ժողովրդականացնել եւ ինչպէս լաւ նկատած էք, ոչ միայն համագաղութային, այլ համազգային օր եւ տօն ընելու ջանալ:

Բերլինի մէջ քանի տարի է, առանց պաշտօնական, գաղութային եւ ազգային գոյն տալու, Աստուածածնայ Տօնը տօնած ենք, իբրեւ «Մայրերու—Հայ Մայրերու Օր եւ Տօն» եւ քարոզած այս մտքով, մանաւանդ համեմատելով Ամերիկեան եւ այլ երկիրներու «Մայրերու Օր» հանդիսութեանց հետ — որոնց դրդապատճառը քաղաքական է — նախածնունդութիւնը վերագրած ենք Հայ եկեղեցւոյն ու Հայ ժողովուրդին, քանի որ Աստուածածնայ Տօնի հաստատութեանէն ՚ի վեր հայ ժողովուրդը այդ տօնը տօնած է, ոչ թէ ըսդ ար-

դիական նորոյթ, իրաւաբանօրէն, այլ իրականօրէն Աստուածամօր — եւ Հայ Մօր Տօն եւ Օր: Բայց «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուայ համագաղութային եւ համազգային հանգամանքի վերածելու նախաձեռնութիւնը՝ կը պատկանի Լիոնի «Հայ Մայրերու Օր»-ուան կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամներուն եւ իր նախագահ (իմ օժակից) արժանապատիւ Տէր Վարդան Քահանային:

Յոսով եմ, որ այս «ՕՐ»-ուայ սկզբնաւորութիւնը յամառօրէն իր ընթացքն ու յարատեւութիւնը պիտի ունենայ, եւ մինչ յառաջիկայ տարի, ամէն միջոց ի գործ դնելու պիտի ջանաք զայն Համահայ Մայրերու Օր եւ Տօն դարձնելու:

Եւ որովհետեւ ամէն մէկ լաւ եւ ազգօգուտ գործ, որ իրական համոզումի եւ յարատեւող կամքի վրայ հիմնուած է ինքեան աստուածային օրհնութիւն մ'է, կը մաղթեմ, որ այդ օրհնութիւնը պահէ միշտ իր զօրութիւնը, ինչպէս գործի այնպէս ալ գործը նախաձեռնողներու վրայ:

Որով մնամ աղօթարար

Բերլին, 10 Հոկտ. 1932

ԳՐԻԳՈՐ Ծ. Վ. ՇԱՀԱՄԵԱՆ

Պատուաւոր Անդամուհիք

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան Կազմ. Յանձնախմբի
'ի Լ Ի Օ Ն

Ազնիւ Սիրելիք,

Ստացած եմ Ձեր 30 Օգոստ. հրաւեր գրութիւնը եւ որու համար կը յայտնեմ իմ խորին շնորհակալութիւններս:

Յաւ 'ի սիրտ կուգամ յայտնել Ձեր սիրելութեան թէ՛ բանաւոր պատճառաւ մը դժբաղդաբար, կարելի պիտի չ'ըլլայ ինձ համար շաբաթ գիշեր ներկայ գտնուիլ Ձեր սարքած այդ գովելի հանդէսին:

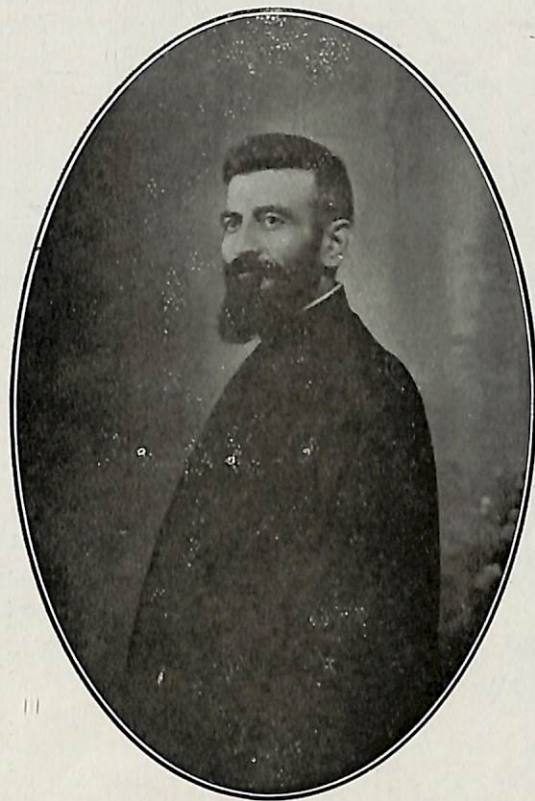
Սակայն 'ի բոլոր սրտէ կը մաղթեմ որ Բարին Աստուած Ձեր բարի, գովելի ու ազգասէր փափաքն ու նպատակը իրականացնէ, տալով Ձեզ կար եւ կարողութիւն, 'ի փառս եւ 'ի բարգաւաճումն մեր սիրեցեալ հայ ազգին:

Որու համար մնամ միշտ աղօթարար

Շաբաթ, 2 Սեպտ. 1932

Ողջունել սիրոյ 'ի Քրիստոս

ՅՈՒՍԻԿ ՔԻՆՅ. ԱԴԱՄԵԱՆ

Տ. ՎԱՐԴԱՆ ՔՇՆՅ. ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

(Հոգեւոր Հովիւ Լիոնի)

Հիմնադիր

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան և «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

DOCTEUR V. TORKOMIAN

34, RUE DE MOSCOU

DE 2 H. A 4 H. ET SUR RENDEZ-VOUS

Առ Ազնուափայլ Ատենապետուհի

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» Կազմութեան

Լ Ի Ո Ն

Յարգելի Տիկին,

Մեծ ուրախութեամբ ստացայ Ձեր 8 Յուլիս թուականի պատուականը, զոր պատիւ ըրած էք ուղղել ինձ, աւետելով թէ Լիոնի մէջ կազմած էք «Հայ Մայրերու Օր» անուն միութիւն մը, որուն նպատակը ո՛չ միայն գովելի կը գտնամ, ա՛յլ սրբագոյնը նպատակներու:

Մեր ազգային գոյութիւնը առաւելապէս կը պարտինք Հայ Մայրիկին, հայ մայրն է պահպանիչը մեր սերունդին, և նա պիտի ըլլայ միշտ փրկարար մեր ապագայ սերունդին:

Կը ծափեմ ուրեմն ձեր յոյժ օգտակար ձեռնարկը և յաջողութիւն ձեզ ՚ի սրտէ մաղթելով:

Բարիկ, 10 Յուլիս 1932

Մնամ Ձեզ անձնուէր

ՏՕՔԹ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Պատուարժան Վարչութիւն

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ուան Կազմ. Յանձնախմբի

Լ Ի Օ Ն

Յարգելի Տիկիններ,

Ձերմապէս շնորհաւորելով Ձեր ազգօգուտ ձեռնարկը, սրտադին կը գնահատեմ, վսեմ նպատակի մը անունով կիրարկուած այն զոհաբերութիւնները, որոնք կը ձգտին ան-

առաջներժ, օտար հորիզոնի տակ անխուսափելիօրէն տեղի ունենալիք այլասերման մը սպառնացայտ դահավիժումին՝ մասամբ պատուար հանդիսանալ գէթ, ժամանակաւորպէս:

Որպէս դրական արձագանգ ներփակ պիտի գտնէք Ձեր ցանկութեան ընդառաջող քերթուած մը: Այս առթիւ կը փութամ արտայայտել նաեւ իմ անկեղծ շնորհակալութիւնը, քանի որ, Ձեր օգտաշատ տարեցոյցին մէջ, պատիւ ըրած էք անդ մը տալ իմ նկուսն գրչին ևս:

Հոգեին կը մաղթեմ որ նման Բարոյական Կորով մը, իր տեական հանգամանքով և յարատե ոգիով, ամուր կռուանի վրայ հաստատուած մնայ միշտ, որպէսզի ջլապինդ տրամադրութեամբ ընթացք տաք այն վեհ նպատակին, ուր կը մարմնանայ սերունդներու փրկութեան սուրբ գործը:

Փարիզ, 2 Սեպտ. 1932

Մնաւ յարգանքով

Ն. ՏէՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ

DÉLÉGATION

DE LA

71, AVENUE KLÉBER

RÉPUBLIQUE ARMÉNIENNE

PARIS, LE 28 Յուլիս 1932

Յարգելի Տիկիներ և Օրիորդներ,

Պ. Խատիսեանը ստացած է Ձեր 8 Յուլիս թուակիր գրութիւնը որով կը յայտնէիք Լիոնի մէջ ի մօտոյ կազմուելիք «Հայ Մայրերու Օր»ուայ մասին, պարգելով այդ միութեան ծնունդ տուող պատճառները և անոր առաջադրած նպատակները:

Պ. Խատիսեանը տկար և բացակայ ըլլալով Փարիզէն, երկտողով մը թելադրած է գրել Ձեզ հետեւեալը.—

Որ ինքը գիտակցելով այսպիսի միութիւններու կատարելիք մեծ գործը՝ որոնք գլխաւոր նպատակ ունին մանաւանդ նոր սերունդը փրկել օտարացման վըտանգէն

մեծապէս կը քաջալերէ և գնահատէ բոլոր այն շարժումները որոնք պատուար պիտի հանդիսանան կամ մասամբ մեղմեն այդ շարիքը: Այսպիսի կարեւոր գործ մը սակայն, կուտայ իր ամենաշատ արդիւնքը առաւելապէս ոյժերու համակերպումով, ինչպէս ամէն գործի մէջ, արդ քանի որ այսպիսի գեղեցիկ խորհուրդ մը ունեցած էք կազմելու այնքան օգտակար միութիւն մը, լաւագոյնը կ'ըլլար խորհրդակցարար գործել տեղւոյդ Ֆրանսահայ Կ. Խաչի Մասնաճիւղին հետ, որը նոյնպիսի ծրագիրներ ունի և աւելի լայն ասպարէզ գործունէութեան և կանացի զուտ կազմակերպութիւն է որի շնորհիւ բոլոր գիտակից տիկիներ և օրիորդներ կարող են համախմբուել նոյն ծրագրի շուրջ: Եթէ տեղւոյդ մէջ չկայ Կ. Խաչի Մասնաճիւղ, կրնաք կեդրոնին՝ Փարիզի հետ յարաբերութեան մտնել և խորհրդակցել միասին:

Ցանկանալով Ձեզ կատարեալ յաջողութիւն:

Ձեզ յարգանքով

Վ. Պ. ԽԱՏԻՍԵԱՆԻ

Ա. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Պատուաւ կազմակերպիչ Յանձնախումբ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ուան

Լիոն

Յարգելի Տիկիներ,

Մեծ հաճոյքով կարդացի նամակը զոր ինձի ուղղած էք, խորապէս կը գնահատեմ արտասահմանի մեր նոր սերունդը ապագայնացման, օտարացման վտանգին դէմ պաշտպանելու համար «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» մը հաստատուելու եւ այդ օրը հանդէսներով, բանախօսութիւններով, հրատարակութիւններով ազգային զգացումը մեր մատաղ սերունդին մէջ արծարծելու ձեր գաղափարը, Հայ կիներ, դարերու ընթացքին, մեր պատմութեան ամէնէն մեծ օրերուն իսկ, հայկական աւանդութեանց, հայ ազգային զգացման, հայ լեզուի, հայ մշակոյթի մեծագոյն պահապան ուժը եղած է՝ հայ ազ-

գային եկեղեցիէն անմիջապէս յետոյ, եւ ես միշտ այն համոզման ունեցած եմ որ օտար երկիրներու մէջ, մանաւանդ բարձրագոյն քաղաքակրթութիւն ունեցող երկիրներու մէջ մեր նորահաս սերունդին ազգային զգացման եւ հայկական մշակոյթին հաւատարիմ մնալը է՛ն առաջ ծնողքներէն կախուած է, եւ մանաւանդ մայրերէն:

«Հայ Մայրերու Օր» մը հաստատել, այդ օրը ամէն տեղ համախմբել հայ մայրերը ազգասիրական հանդիսութեանց մէջ, ոգել ու պանծացնել այն ազգապահպան դերը զոր հայ կինը միշտ կատարած է մեր հայրենիքին ինչպէս օտարութեան մէջ, զգացնել օտար երկիրներու մէջ գտնուող բոլոր հայ մայրերուն իրենց կոչումը եւ պարտականութիւնը, մղել զանոնք կազմակերպելու եւ հաւաքաբար սատարելու զաղութահայութեան մէջ հայ դպրոցն ու հայ գրականութիւնը պահպանելու եւ զարգացնելու, գեղեցիկ ու բեղմնաւոր գործ մըն է, որուն նախաձեռնութիւնը առնելը ձեր խումբին պատիւ կը բերէ:

Կարծեմ թէ Ամերիկացիք ունին արդէն Մայրերու Օր մը, զոր կը տօնեն ամէն տարի մեծ հանդիսութեամբ:

Ամէն յաջողութիւն մաղթելով ձեր ազնիւ եւ ազօգուտ գաղափարին իրագործման, կը խնդրեմ որ ընդունիք յարգալից բարեւներս:

Փարիզ, 12 Յուլիս 1932

Ա. ԶՊԱՆԵԱՆ

‘‘ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ’’

ԵՒ

ՀԱՅ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱԶԳ. ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ

Կ Ա Ր Ծ Ի Ք Ը

ASSOCIATION
DES DAMES ARMÉNIENNES
TEBROTZASSÈRE
FONDÉE LE 1 MAI 1879

Le Raincy (S. et O.), le
12 Յուլիս 1932

1, BLD. DU NORD

Récépissé de déclaration 165.803

TÉL : LE RAICY 172

No. 864

Պատուարժան Կազմակերպիչ Յանձնախումբ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ի
Լ Ի Ո Ն

Ազնիւ Տիկիներ,

Ստացած ենք Ձեր 8 Յուլիս 1932 թուակիր նամակը: Կը շնորհաւորենք Ձեր ձեռնարկը, «Մայրերու Օր»ը տօնելու մասին, ինչ որ երկար ատենէ մը ի վեր կիրարկուած է Ամերիկայի մէջ, եւ իբրեւ խիստ օգտակար նորութիւն մը մուտք կը գործէ նաեւ մեր հանրային կեանքէն ներս:

Դպրոցասէրը խոր հրճուանքով կ'ողջունէ այս եւ նման բոլոր ձեռնարկները, որոնք նուիրուած են պահելու ազգային հուրը օտար քաղաքակրթութեան քուրային մէջ:

Սիրով կը մասնակցինք այս կարգի հանդէսներուն գրաւոր ուղերձով կամ մեր ներկայացուցիչով, սակայն չենք կրնար ստանձնել նախաձեռնութիւնը, ըլլալով ան մեր անմիջական ծրագրէն դուրս:

Մաղթելով Ձեզ լիակատար յաջողութիւն, կը խնդրենք ընդունիլ մեր լաւագոյն զգացումները:

Սիրալիք բարեւներով

Ի Դմազ Դպ. Տիկնանց Ընկ. Կեդր. Վարչութեան

Ատենադպիր

Ատենապետ

Ա. Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ե. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

(Կնիք)

ՀԱՅ. ԲԱՐԵԳՐԾ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Բարիզ, 12 Յուլիս 1932

UNION GENERALE ARMENIENNE
DE BIENFAISANCE

11, Square Alboni - Paris (16°)

Թիւ 20380

Ազնուախայ Տիկին Ռեքեկա Կիւրպեկեան

Ասեմայեհուհի «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ուան

Կազմ. Յանձնախումբի ԼԻՈՆ

Ազնիւ Տիկին,

Հաճոյքն ունեցանք ստանալու ձեր պաշտօնագիրը զոր պատիւ ըրած էք մեզի ուղղելու, հաղորդելու համար կազմութիւնը «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ուան Պատ. Յանձնախումբիդ, որուն նպատակն ու ձեռնարկը կ'ողջունենք անկեղծ գոհունակութեամբ:

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ուան համար մաղթելով ամէն յաջողութիւն, կը յայտնենք մեր Միութեան անվերապահ համակրանքը:

Խորին յարգանք

Վարիչ-Պատուիրակ՝ Վ. ՄԱԼԷՋԵԱՆ

ASSOCIATION
DES DAMES ARMÉNIENNES
TEBROTZASSÈRE
SECTION DE LYON

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի ՄԱՍՆԱՃԻԴ

215, Grande Rue de la Guilloitière

Պատուաւժան Կազմակերպիչ Յանձնախումբ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ուան

Յարգելի Տիկիններ,

Սրտագին հաճոյքով ստացանք Ձեր 29 Յուլիս թուակիր նամակը եւ վերահասու եղանք անոր օգտաշատ պարունակութեան:

Սիրով ընդ առաջ երթալով ձեր ակնարկած ձեռնարկին՝ հաճոյքով կը մասնակցինք «Հայ Մայրերու Օր»ուան նուիրում շքեղ տօնակատարութեան:

Կը խոստանանք ուղերձով մը մասնակցիլ սոյն հանդիսութեանց:

Յարգանքներով

Ի դիմաց Դպրոցաւոր Տիկ. Ընկերութեան
Լիոնի Մասնաճիւղի Վարչութեան

Ատենադպիր Ն. ՍԻԻՋՄԷՃԵԱՆ, Ատենապետ Ռ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
(Կնիք)

ՌԱՄԿ. ԱԶԱՏ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Lyon, le 2 0gustus 1932

ԼԻՈՆԻ ԱԿՈՒՄԲ

Parti Libéral-Démocrate
ARMÉNIEN

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ուայ

Լիոնի Կազմ. Յանձնախումբին

Յարգելի Տիկիններ,

Ռամկ. Ազատ. Կուսակցութեան Լիոնի Ակումբս ստացած է Ձեր ղրկած 28 Յուլիս թուակիր հրաւիրագիրը, որուն համար իր անկեղծ շնորհակալութիւնը կը յայտնէ:

Միեւնոյն ատեն կը գովենք ձեզ որ, այդ նուիրական տօնը, Հայ Մայրերու Օրը Ձեր նախաձեռնութեամբ՝ մուտք կը գործէ նաեւ հայ կեանքի մէջ:

Անշուշտ մեր ալ ցանկութիւնն է որ գանք եւ խրախուսենք այդ գեղեցիկ տօնը եւ իր կազմակերպիչները: Իսկ զալով ուղերձի մասին, մեր կողմէ երկու խօսք գրաւոր պիտի ընէ Ընկ. Յ. Ղարիպ Շահապեան:

Որով մնանք յարգալիւ բարեւներով:

Ի դիմաց Ռամկ. Ազատ. Կուսակցութեան

(Կնիք)

Լիոնի Ակումբի Վարչութիւն

CHARJOUM

Revue bi-mensuelle Arménienne

Rédaction et Administration

36, RU: VOLTAIRE, 36 - LYON

“ՇԱՐԺՈՒՄ”

ԱԶԳ.ԳՐԱԿԱՆ.ԳԻՏ.-ԿԻՍԱՄՍԵԱՅԹԵՐԹ

Lyon, le 12 0qnuis 1932

Պատուարժան Յանձնախումբ
«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ում
Աս

Ազնիւ Տիկնայք,

Հանդիպելով ստացած ենք խմբագրութեանս ղրկուած
28 Յուլիս 1932 թուակիր Զեր նամակը, զոր կը ծանուցանէր
«Հայ Մայրերու Օր»-ուան հիմնադրութիւնը Լիոնի մէջ:

Քարոյական խոր գիտակցութեան կոչում ունեցող այս
խիստ օգտակար ու բարեկիրթ ձեռնարկին համար «Շարժում»
ուրախօրէն կ'ողջունէ ջերմագին շնորհաւորութիւններով:

Խոր գնահատանքի արժանի եղող այս միութեան հա-
մար, «Շարժում» կը ցանկայ որ ան տակաւ առ տակաւ զօրանայ
ինքն իր մէջ, հզօր զգայ կանգնելու պատենշին վրայ, միշտ
իր պարտականութեան գիտակից կազմի մը նման:

Խոր հաւատքն ունինք սակայն հայ մօր զօրաւոր կամքին
վրայ, թէ ան կրնայ յաղթահարել բոլոր խոչնդոտներուն, կա-
տարելու համար իր բաժին-պարտականութիւնը՝ հանդէպնո-
րահաս սերունդին. որ ուրիշ բան չէ՝ եթէ ո'չ փրկել զանոնք
այլասերման վտանգէն, կրթել ու մարզել ազգային ոգով, ամ-
րացնել անոնց սրտին մէջ հայրենիքի սէրն ու զգացումները:
Կը կարծենք որ այս պէտք է ըլլայ նշանաբանը հիմնադիր
մարմնոյն ու անոր յաջորդներուն: Այսպէս կը մըռնենք իմաստով
«Հայ Մայրերու Օր»-ուան եւ կ'ակնկալենք որ այդ հաւատքով
պիտի շարունակէ իր ճամբան, ունենալով միշտ իր կողքին
օժանդակ մարմիններ ու համակիր հասարակութիւն:

Յաջողութեան ջերմագին մաղթանքներով կը փութանք
յայտնել մեր խոր համակրանքը:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՇԱՐԺՈՒՄ»-Ի

GROUPE CHORAL MIXTE

“COMITAS”

DÉCINES-CHARPIEU

(ISÈRE)

le 10 Սեպտեմբեր 1932

ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԿ. ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ

Տէսին (Իզէր)

„ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ„ՈՒԱՆ

Տէսինի «ԿՈՄԻՏԱՍ» Երկսեռ Երգչախումբս խորին յար-
գանօք եւ անխտիր հաւատով կ'ողջունէ «Հայ Մայրերու
Օր»-ուան նուիրուած սոյն անդրանիկ երեկոյթը, հաստատ
համոզումն ունենալով՝ որ անոր նախածեռնող յանձնա-
խումբը, անխոնջ կերպով պիտի շարունակէ կազմակերպա-
կան աշխատանքները, դարձնելու համար զայն համազա-
ղութային կազմակերպութիւն մը:

Յոյսով ենք որ անդաստական մեր ներկայ ապրելա-
կերպին հետ օրէ օր աւելի խորթ բարքերու մէջ մեզ մխր-
ճող պայմաններու դէմ Հայ Մայրերու շինիչ ու դաստիա-
րակիչ շունջը՝ ուժեղ կռուան մը, իսկ Ազգային արժէքներ
եւ արանդական վեհութիւններու պահպանման համար ան-
նկուն զօրավիգ մը կրնայ հանդիսանալ:

Ապրին Հայ Մայրերը՝ որ ծնան ու պիտի ծնին դեռ
եւս մեր արուեստի, գիտութեան մտքի եւ ուժի ռահվիրաներ
իսկ հայրենաբաղձութեան համար՝ անձնուրացութեան բո-
լոր տիտանները:

Ի դիմաց Տէսինի «ԿՈՄԻՏԱՍ», Երգչախումբի

Քարտուղար

Ա. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

Նախագահ-Վարիչ

(Գնիք)

Ա. Գ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

ԱԶՆՈՒԱՓԱՅԼ ՏԻԿՆԱՅՔ 'ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ,,ՈՒԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՊԱՏ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻԻ, Ի ԼԵՕՆ

Յարգելի Տիկիններ,

Ատացանք ձեր ուղարկած 28-7-32 թուակիր գրութիւնը որով մեզ կը յայտնէիք, թէ Լիոնի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կազմակերպած էք, «Հայ Մայրերու Օր», ուան առթիւ տօնակատարութիւն մը, զոր տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ 3 Սեպտեմբեր 1932ին, եւ այդ առթիւ մեզ ալ հրաւիրած էիք, մեր մասնակցութիւնը բերելու սոյն հանդէսին, ընդ-առաջելով ձեր հրաւերին, կը փութանք ձեզ յայտնել մեր որոշումը: Նկատի ունենալով որ ձեր կազմակերպած հանդէսը համազգային հանգամանք ունեցող ձեռնարկ մըն է, վարչութիւնս իր համակրանքը յայտնելու համար հակառակ իր որոշ սակին, որոշեց՝ իբրեւ վարձք ձեզմէ գանձել 150 Ֆր. գումար մը միայն, այն ալ խումբին ունենալիք ծախքերը գոցելու համար, ուստի կը խնդրենք Պատ. Յանձնախումբէդ որ եթէ ընդունիք մեր առաջարկը, բարի ըլլաք շուտափոյթ կերպով մեզ պատասխանել, որպէսզի ըստ այնմ պատրաստուինք:

Տէսին, 30-7-32

Ընդունեցէք մեր Յարգանաց հաւաստիքը
Ձերմ բարեկենցիկով
ՎՍ. «ԱՐԾԻԻ», ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻԻՆ

ՀԱՄԱԽԱՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻԻՆ
Լիոն (Ռոն) Ֆրանսա

UNION des JEUNES de KHARPOUTH
LYON (Rhône) FRANCE

Lyon le, 7 0գո. 1932

Պատուարժան անդամք

'ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ,,ՈՒԱՅ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻԻ

Յարգելի Տիկնայք,

Միութիւնս հաճոյքով կուգայ ձեզ իմացնելու այն բոլորն

հրճուանքը, զոր զգաց իմանալով «Հայ Մայրերու Օր», ուայ հիմնուիլը, որուն նախաձեռնողները եղած են քաղաքիս ազգասէր տիկնայք: Այս առթիւ Համախարբերդի Երիտ. Միութիւնս պարտք կ'զգայ շնորհաւորել այս ազգօգուտ ձեռնարկի հիմնադիրները, որոնք մէկ կողմ ձգած իրենց օրուայ տառապանքները, քաջութիւն ունեցած են լծուիլ դժուարին գործի մը՝ որուն խտէալներուն իրականացման համար պէտք է ունենալ զօրաւոր և յարատեւ կամք, աշխատելու և պայքարելու այն բոլոր խոչնդոտներու դէմ որոնք անխուսափելի են:

Միութիւնս ընդառաջ երթալով ձեր խնդրանքին, յանձն կ'առնէ արտասանութեամբ մը մասնակցիլ, Սեպ. 3ին, տեղի ունենալիք տօնակատարութեան առթիւ:

'Ի սրտանց կ'ողջունենք «Հայ Մայրերու Օր»ը, մաղթելով անոր ընդարձակ ասպարէզ եւ երկար կեանք:

Խորին յարգանքներով

Ի դիմաց Համախարբերդիական Երիտ. Միութ. վարչութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. ԹՈՒԽՄԱՆԵԱՆ (Կնիր) Ե. ՀԵՐՈՅԵԱՆ

ՉԱՐՍԱՆՃԱԳԻ ՀԱՅՐԵԿՑ. ՄԻՈՒԹԻԻՆ
ՄԱՍՆԱՃԻԻԿ ԼԻՈՆԻ

Lyon, le 23-8-1932

UNION PATRIOTIQUE ARMÉNIENNE
de TCHARSANDJAK
LYON (Rhône)

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻԻՆ «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ՈՒԱՆ

Յարգելի Տիկնայք

Ստացած ենք Ձեր նամակը, որով մեր մասնակցութիւնը խնդրածէք, ամենայն սիրով վարչութիւնս կը բերէ իր բարոյական աջակցութիւնը իր կարողութեան չափով: Իսկ Ձեր նամակին ժամանակին շուտով չի կրնալ պատասխանելուս պատճառը, մեր վարչական կազմին փոփոխութիւնն էր

այս մասին անշուշտ ներողամիտ կ'ըլլար: Վարչութիւնս շնորհաւորելով Ձեր բարի եւ ազգասէր ձեռնարկը, յաջողութիւն եւ յարատեւութիւն կը մաղթէ, ի բոլոր սրտէ:

Ընդունեցէք մեր յարգանքներուն հաւաստիքը

Ի դիմաց Զ. Հ. Մ. Մասնահիւղի վարչութեան

Ատենադպիր
ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Ատենապետ
ՏՐԴԱՏ ԶԱՔՈՅԵԱՆ

UNION PATRIOTIQUE ARMÉNIENNE

DE PARZER HAIK

4, Rue François-Garcin, Lyon

Lyon, le 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1932

ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ԿԵԴՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ

ԱԶՆԻՒ ՏԻԿՆԱՅԲ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ „ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ՝ՈՒԱՅ“

Ազնիւ Տիկնայք,

Ստացանք ձեր ուղարկած աւետարներ երկտողը, որ մեզ չափազանց քաջալերեց այդ, որ ձեզի պէս ազնիւ ու համեստ տիկնայք իրար քով հաւաքուելով կազմակերպած են «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»,ը որչափ որ հայրերը զոհուեցան ու ինկան լեռներու եւ ձորերու տակ, ոճրագործ թուրքին ձեռքով՝ նոյնքան ալ հայ մայրերը իրենց արիւնը թափեցին հոն, հայրերուն հաւասար եւ աւելի արժանի են Հայ Մայրերն ալ փառաբանուելու, ուրեմն կը շնորհաւորենք ձեր բարի եւ հայրենասէր նպատակը եւ ձեռնարկը, մաղթելով ձեզի կար եւ կարողութիւն եւ կամք: Մեր միութիւնը պիտի մասնակցի արտասանութիւնով մը:

Մնամք խորին Յարգանքներով

Ի դիմաց Բ. Հ. Հ. Միութեան վարչութեան

Ատենադպիր

Ղ. ԳԱՅԹԱՆՃԵԱՆ

(Կնիք)

Ատենապետ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԳԱՅԹԱՆՃԵԱՆ

SCOUTS ARMÉNIENS EN FRANCE

Lyon, le 8 Օգոստոս 1932

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

“ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ”, Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ

Յարգելի Տիկնայք,

Լիոնի «ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐԸ» սիրով ընդունեցին ձեր 23 Յուլիսի գրած համակրելի նամակը, որուն մէջ յայտնած էք «Հայ Մայրերու Օր»ի տօնակատարութիւնը, Սեպտ. 3 ին եւ ձեր բարի փափաքը եղած էր, այդ օրուան համար հրաւիրել նաեւ «Հայ Արիւնները կարգապահութեան դերը կատարելու համար: Սոյն տողերով կուզամք ձեզ յայտնել թէ ընդունած ենք ձեր առաջարկը:

Ընդունեցէք մեր ջերմագին յարգանքները

Ի դիմաց «Լիոնի ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ»,

Խմբապետ Յ. ԳԵՂԱՄ

ԶԱՓԱՀԱՍ ԵՐԿՍ, ՈՐԲԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ԼԻՈՆԻ

Union des Orphelins Arméniens Majeurs

75, Rue de Bonnel, LYON

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ “ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ”, ՈՒԱՅ

Հաճոյքով ստացած ենք ձեր ղրկած 22 Յուլիս թուակիր նամակը, որով կը հրաւիրէք մեզ մեր մասնակցութիւնը բերելու «Հայ Մայրերու Օր», ուան, տօնակատարութեան առթիւ:

Զ. Ե. Ո. Միութեան վարչութիւնը, ընդ առաջ երթալով ձեր այս նուիրական եւ ազգօգուտ ձեռնարկին, ջերմապէս կը քաջալերէ զայն իր մասնակցութիւնը բերելով: Վստահ ձեր գործին յաջողութեան եւ յարա-

տեւութեան. որ նուիրուած պիտի ըլլայ ազգապահպանման եւ կրթական ծեռնարկներու, կը յաղթենք որ ձեր աշխատանքը տարածուի ամէն մէկ զաղուծի մէջ:

Սիրալիր բարեւներով
 'ի դիմաց Ս. Ն. Ս. Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղի վարչութեան
 Քարտուղար
 Ս. Կէնձեւն (Կնիք) Նախագահ
 Խ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ

UNION COMPATRIOTIQUE ARMÉNIENNE
 de Medz-Nor-Gughe

64, Rue de Bonnel, LYON

le, 21 Սեպտեմբեր 1932

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
 ՄԵԾ-ՆՈՐ-ԳԻԻԴԻ

✠

Պատուարժան Կազմակերպիչ Յանձնախումբ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ», ՈՒԱՆ

Յարգելի Տիկիններ եւ Օրիորդներ,
 Սրտի անհուն բերկրանքով եւ անխուռն ուրախութեամբ ստացած ենք ձեր նամակը. որով կը հրաւիրէք մեզ մասնակցելու «Հայ Մայրերու Օր», ուսն տօնակատարութեան, այն ամենանուիրական տօնին որ առաջին անգամ մուտք կը գործէ Հայ կեանքի մէջ:

Որպէս նախանձախնդիր ազգային եւ կրթական ծեռնարկներու, նամանակաւ ազգապահպանման վսեմագոյն գործին՝ ամենամեծ հաճոյքով կուգանք յայտնել մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները, մասնակցելով ձեր ծեռնարկին կատարեալ յաջողութիւն եւ յարատեւութիւն, յօգուտ մեր կոտրակուած անիրաւուած ցեղին ու ցիրուցան Հայ զաղութներուն:

Երանի թէ 'ի սփիւռս աշխարհի ցրուած բոլոր հայ զաղութները հետեւին ձեր այս ամենագեղեցիկ օրինակին:

Մնանք Յարգանքներով

'ի դիմաց Մեծ-Նոր-Գիւղի Հայրենակցական Միութեան

Ատենադպիր
 Բ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ (Կնիք) Ատենապետ
 Գ. ՄԵՐՃԱՆԵԱՆ

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
 ARAPKIR UNION INC.

70, Rue Rabelais, LYON

Լիոն, 20 Օգոստ. 1932

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ի Հիմնադիր Յանձնախումբի

Յարգելի Տիկնայք,
 Ուրախութեամբ իմացանք որ նախաձեռնութիւնը ստանձնած էք հիմնարկելու «Հայ Մայրերու Օր»-ի մարմինը Լիոնի մէջ, եւ որուն տօնակատարութեան առթիւ մեր ալ մասնակցութիւնը կուզէք: Այս առթիւ կը փութանք յայտնել որ մասնաճիւղս ատենէ մը 'ի վեր նման եւ աւելի կարեւոր հրաւերներու իսկ անմասն մնացած է, կարեւոր պատճառներու հետեւանքով: Ուստի կը խնդրենք որ ընդունիք յաջողութեան մեր մաղթանքները եւ հայրենակցա-

կան ջերմ յարգանքները:
 Արաբկիրի Միութեան Լիոնի Մասնաճիւղի վարչութեան
 Քարտուղար
 Խ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (Կնիք) Ատենապետ
 Գ. ՊԱՍՄԱՆԶԵԱՆ

Պատուարժան Վարչութիւն

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»,

Աշխիւ Ատենապետուհի,
 Ստորագրեալներս Նւերիկ Ս. Սահաթեան եւ Մառի Պ. Սահաթեան, հետաքրքրուելով մեր մայրութեան անուանով կազմակերպուած միութեան նպատակներով, կը խնդրենք որ ձեր գործունէութեան մեզ տեղեակ պահեք, որովհետեւ կը փափաքինք մեր կարելիութեան սահմանին մէջ օգտակար հանդիսանալ սոյն նպատակներուն իրագործման:

Սպասելով Ձեր պատասխանին, մայրական բարեւներով
 (Կեսուր եւ Հարս) Նեհրիկ եւ ՄԱՌԻ Ս. Պ. ՍԱՀԱԹԵԱՆ
 8, Rue Nicolai, LYON
 Լիոն, 30 Սեպտ 1932

Եւ, Խ. Ահաւասիկ գովելի եւ հետաքրքրական նամակ մը, որով պատրաստակամութիւն կը յայտնուի կեսրօջ եւ հարսի կողմէ «Հայ Մայրերու Միութեան», աջակցելու համար, քաջայոյս ենք որ հետզհետէ պիտի ստանանք նման նամակներ եւ կամ անձամբ դիմողներ, թէ անդամակցելու եւ թէ օժանդակելու համար, մեր ազգ-օգուտ ձեռնարկին:

“ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ,,Ը

ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

ԳՈՎԵԼԻ ԶԵՌՆԱՐԿ ՍԸ

(«ՅԱՌԱՋ»ի 1952 թիւով, Գշ. 9 Օգոս. 1932 թուականաւ)

«ՅԱՌԱՋ»ի Յուլիս 27 թիւին մէջ կարդացի «ԿՈՉ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ» վերնագրով գրութիւն մը, Լիոնի «Հայ Մայրերու Օր»ուան կազմակերպիչ Յանձնախումբին կողմէ:

Թող Բարիզի մէջ գտնուող բոլոր մայրերը կարգան ու լսեն եւ թող հասկընան որ թիւով շատ ըլլալը չէ՝ խնդիրը, այլ Միութիւնը: Ամէնքս ալ շատ լաւ գիտենք որ Լիոնի մէջ Բարիզի մէկ քառորդին չափ հայութիւն չի գտնուիր:

Սակայն մէկ երկուքը իրարու մօտ գալով խորհած են այդ տեսակ կարեւոր ձեռնարկին մասին, որուն պէտք է ընդ առաջ երթալ եւ կարելի եղածին չափ ուժ տալ՝ որ դառնայ մեր տօնական օրերէն մէկը:

Ինչպէս անոնք ալ շեշտած էին Հայ Մայրը շատ աւելի մեծ դեր ունի իր զաւակներուն կրթութեան եւ դաստիարակութեան մէջ, քան հայրը: Որով մանուկները Հայ ոգիով մեծցնելու պարտականութիւնը աւելի մեզի մայրերուս վրայ կ'իյնայ:

Միթէ կա՞յ մայր մը որ չ'ուզէ իր զաւակը պաշտպանել օտարացման վտանգին դէմ, ու անոր միակ ազդակը հանդիսացող Հայ լեզուին հոգ չ'տանի: Ուրեմն, Բարիզահայ մայրեր, ձեր տօնի օրն է որ պիտի որոշուի: Այլեւս այս տեղ զսպելու խնդիր չի մնար, միայն թէ մէկ քանի մայրեր պէտք է իրարու մօտ գան, որոշեն այդ օրը, որուն կազմակերպու-

“ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ” ՈՒԱՆ ԿԱԶՄԿԶ. ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲ

Նստած. ձախէն աջ՝ Տիկ. Ռ. Կիւլպէնկեան (Ատենապետուհի)
Տիկ. Պայծառ Տէստէրէճեան (Խորհրդական)

Ուրի կեցողներ, ձախէն աջ՝ Օր. Հ. Գայթանճեան (Ատնդարհի.)
Օր. Մարիամ Զօքկարեան (Գանձապահուհի)
Տիկ. Սարգիսիկ Եօզուրթեան (Խորհրդական)

մը մեծ զոհողութիւններու կարօտ է: Եթէ նոյն իսկ դուրսը աշխատող մէկը ըլլայ այդ մայրը դարձեալ կրնայ մէկ երկու ժամ յատկացնել այս կարեւոր ձեռնարկին մասնակցելու համար: Գիտցէ՛ք որ ասիկայմեր նոր սերունդին սիրոյն համար է, որ զրկուած մանկապարտէզներէ ու մանկական զուարթ խաղերէ, շարունակ օտար լեզուով զրթոյկներ կարդալով իր մանկական հետաքրքրութիւնը կը գոհացնէ:

Ա. Խ.

ԴԵՊԻ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

(«ՆՈՐ ԵՐԿԻՐ»-ի 20 0գ. 1932-ի խմբագրականը)

«ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-եր կազմակերպելու նպատակով Լիոնէն ուղղուած կոչը, զոր հրատարակեցինք «ՆՈՐ ԵՐԿԻՐ»-ի վերջին թիւին մէջ, ուշադրութեան արժանի երեւոյթ մըն է: Կը կարծենք թէ՛ մայրերը առիթ ունեցած են բարոյական քայքայումի որոշ նշաններ տեսնելու ընտանեկան շրջանակներէն ներս, եւ բնական իրարանցումի մը մատնուած ազգապահպանման տեսակէտով աղէտաբեր կը համարեն զայն ահագանդը կը հնչեցնեն վտանգին դէմ պայքարելու:

Անկախաբար Լիոնի մայրերու այդ կոչէն, իւրաքանչիւր գթողութ բաւական պատեհութիւն է՝ ունի՞ արդեօք Հայ ընտանիքներու շուրջ դեգերող այլասերումի վտանգը տեսնելու: Ո՛վ կ'անգիտանայ այսօր թէ՛ մատաղ սերունդին կրթութեան հոգը մեր ընտանեկան միջավայրին եւ մեր զաւակներուն ընդոծին ընդունակութիւններուն անձանօթ ձեռքերու եւ միտքերու կողմէ կը տարուի: Եւ այս երեւոյթը հետզհետէ ընդարձակուելով, կը վերջանայ բնականաբար նոր սերունդին օտարացումով:

Կ'ընդունինք, որ տարագրութեան անխուսափելի մէկ հետեւանքն է այս երեւոյթը, որուն առջեւ, սակայն, պէտք

չէ՛ որ անտարբեր գտնուինք: Եւ այդ անտարբերութիւնը այսպէսնու, եւ ընտանեկան մաքրութեան մարզին մէջ ալ գործունէութիւն մը առաջ բերելու նպատակն ունի Լիոնի կողք:

Գեղեցիկ առաջարկութիւն, որ երանի թէ իր հետեւողները ունենայ ամէն կողմ եւ կարելի ըլլայ անջատօրէն գործող ուժերէն կազմել ընդհանուր մարմին մը՝ պատասխանատուութեան եւ պարտականութեան զգացումով լեցուած:

Գեղեցիկ ձեռնարկները մեր մէջ յահախ ամլութեան կը դատապարտուին, որովհետեւ հազուադէպ է այս ձեռնարկին գլուխ կանգնողները ճշմարիտ պարտականութիւն մը կատարելու գիտակցութեամբ օժտուած ըլլան: Իրողութիւն է որ երկարատեւ կեանք չեն ունենար իրապէս օգտակար հանրային ձեռնարկները, որոնց անհրաժեշտութիւնը գլխաւորաբար կը հանգչի բարոյականի վրայ, եւ նիւթական առաւելութիւն մը չ'ընծայեր ձեռնարկուններուն:

Որքան ուրախ պիտի ըլլայինք, եթէ «Հայ մայրերու Օր», չ'տարածամէր եւ իր այգածին պայծառութեան ու անմեղութեան մէջ անթառամ մնար:

Լիոնի հայուհիները պէտք է կանգուն պահեն իրենց հիմնած գործը, աշխատին արգասաւորել զայն ուրիշ կեդրոններու գործակցութեամբ, կոչերով եւ շրջաբերականներով ասպարէզ կարդալ, ծայն տալ աշխարհի բոլոր Հայ մայրերուն: Վսեմ է այս գործը եւ բարձր՝ նպատակը:

Մինչեւ հեռաւոր Ամերիկան պէտք է ունենայ իր «Հայ Մայրերու Օր»ը: Հո՛ն, ամէնէն աւելի սկսած է զգալի ըլլալ այսպիսի օրուայ մը պէտքը: Հո՛ն, գրեթէ ընդհանուր է աս երեւոյթը որ նոր սերունդը հետզհետէ կը դադրի իր մայրենի լեզուն գրելու եւ խօսելու: Ան՝ հագիւ կը հասկնայ որ իր ծնողքը կը խօսին հայերէն եւ կը պատասխանեն անգլիերէն, իսկ կը գրեն բոլորովին Անգլիերէն: Չենք գիտեր թէ՛ Ամերիկայի մէջ գոյութիւն ունեցող բազմաթիւ Հայ կազմակերպութիւնները ի՞նչ կ'ընեն՝ Հայ լեզուն եւ Հայ ոգին վառ պահելու համար հինաւորուց այդ գաղութին մէջ,

բայց ընտանեկան յարկերու բարոյականութեան մասին ատենէ մը 'ի վեր աննպաստ լուրեր կ'ստանանք այդ գաղութէն:

Մտահոգութիւնը, սակայն, յուսահատութիւն չէ՛, ան յաճախ, կազդուրիչ երեւոյթ մըն է, որ մեր աչքերուն առջեւ բանալ կուտայ իրականութիւնը, հիւանդութիւնը եւ ոտքի կը կանգնեցնէ ազնիւ ճիգերու ընդունակ Հայ մայրերը, ինչպէս Լիոնի մէջ որոնք ուխտած են ընել իրենց բոլոր կարելին Հայ մատաղ սերունդի կրթութեան եւ դաստիարակութեան, Հայ տոհմային առաքինութիւններու անխախտ պահպանման եւ օտարութեան մէջ տառապող հայ ժողովուրդի սրտին մէջ սեփական հայրենիքի գաղափարի մշտավառ մնալուն, մինչեւ որ ներկայ փոքրիկ Հայաստանը ընդարձակէ իր սահմանները եւ իր ծոցին մէջ ընդունի աշխարհի չորս հոգերուն ցանցընուած իր բոլոր սիրասուն զաւակները:

ԹԷՀՐԱՆԻ «ԱԼԻՔ» ԹԵՐԹԻ ԽՍԲԱԳՐԱԿԱՆԷՆ (25 Օգ. 1932)

Հայ կնոջ, Հայ մօր ծայնը վերջապէս հնչեց, եւ հնչեց Լիոնից: Արդեօ՞ք Լիոնի Հայ կանանց այդ յուզիչ ծայնը գտնելու է Հայկական սփիւռքի բոլոր Հայ կանանց սրտերում կենդանի արծազանգ, արդեօ՞ք կազմակերպուելու է ամէն ուրիշ, «Հայ Մայրերու Օր», արդեօ՞ք նա արագօրէն ծաւալէ, «Հայ Մայրերու Օր», արդեօ՞ք է մեր ամբողջ գաղութաշխարհը. թէ՛... ո՛չ, չենք ուզում այս խորհրդաւոր ժափը սկզբին մտահոգել ու յոռի մտքերով ու խորհրդածութիւններով դոյզն ինչ չափով թուլացնել Լիոնի հայ մայրերի հոգեկան թափը:

Լաւատեսութիւնն ու ոգեւորութիւնը, հաւատն ու յոյսը

Ալեւս չ'ունի՞ք «Անելիք» :

Ո՛չ եւ ո՛չ: Կոիւր կը շարունակուի խաղաղութեան մէջ: Պատերազմ խաղաղութեան մէջ: Ինքնապաշտպանութիւն՝ նոր վտանգներու դէմ:

Մենք դարձեալ պէտք ունինք ձեզի, Ձեր գուրգուրանքին ու հիգինս:

Ձեր խանդակաթ նայուածքին կ'սպասեն, դարձեալ ուրիշ հազարներ ու հազարներ, սերունդը շարունակելու համար: Հայկական արեւը վառ, տեւական պահելու համար:

Ինչ որ ամփոփուած է Կարմիր Խաչերու կամ «Տիկնանց» ներու մէջ, անբաւական է հեղեղին առջեւ:

Դուք չի վախցաք արիւնէն — կարմիր հեղեղէն:

Ահաւասիկ հերմակը — այլասերման հեղեղը:

Ունի՞նք աւելի համատարած, պատկառելի եւ անդիմադրելի ուժ մը քան ձեր միաբանութիւնը, զօրացնելու համար մեր թիկունքը: Այս ճակատին վրայ եւս, ինչպէս այլուր:

Մէկ ոսկին մէկ հայ կը փրկէր երէկ, սարսափի շրջանին:

Գանիններ կրնայ փրկել մէկ Հայ մօր մը գուրգուրանքը, եթէ միայն մայրերն ալ ունենային իրենց կազմակերպութիւնը:

Անշուշտ, «Հայ Մայրերու Օր»,ը սկիզբն է ատոր ամէն տեղի համար:

Շ.

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»,ը

.....

Ծնա՞ն, Ծնա՞ն, Ծնա՞ն Հայ Մայրեր,
Ու դարձեալ նրանց գրկերը պարսպ մ'նագին...:
Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

Լիոն, 4 Սեպտ. — Օր մըն ալ այս եւ նոր տօն մը, կարգ մը բարեմիտ, ազնիւ տիկիներ, բով բովի զաւով գեղեցիկ գաղափարը ունեցեր են տօնելու «Հայ մայրերու Օր»ը: Տարուան 365 օրերէն մէկ օր մըն ալ հայ մայրերուն, ինչո՞ւ չէ:

Աշխարհի բոլոր մայրերէն հայ մայրն է որ պէ՛տք է ունենայ իր օրը. տօնը:

Հօրէ՛ գուրկ հասակ առած սերունդ մը կայ այսօր: որո՞ւ կը պարտինք այս գանձին հոգատարութիւնը, մինչեւ այս հասակը:

Գերազանցապէս հայ մայրերուն: Բոլորս ալ շատ քիչ առաւելութեամբ, տեսանք աքսորն ու թալանը, Տէր-Ջօրն ու Մուրատ Չայը կամ մեծ եղեռնի ճամբան: Եւ այս տաժանքի ուղիները չափողները, կ'ըմբռնեն թէ ինչ էր այն տեն հայ մօր մը զոհաբերութիւնը եւ տանջանքը, ՚ի սէր իր զաւակներուն: Նուազ չէ թիւը այն մայրերուն՝ որոնք Կարինէն, Մուշէն, Քղիէն, Բալուէն ու Խարբերդէն իրենց զոյգ ուսերուն վրայ առած իրենց զաւակները, մինչեւ Տէր-Ջօրերը ու Պապերը պտտցնելէ վերջ, ահա այսօր անապատի սերունդը պատրաստեցին:

Իսկ պատերազմէն վերջ, որբահաւաքման շրջաններո՞ւն:

Այն ատեն Հայ Մայրը՝ մէկ անհատի մայր չէր, այլ ընդհանրական, գորովագութ եւ հաւատարիմ խնամատար: Եւ այս բալորը թուրքի լկտի, գիշատիչ նայուածքներուն տակ:

Փա՛ռք անոնց: Աւա՛ղ որ ոչ մէկ հրատարակութիւն չ'ունինք հայ մայրերու կատարած գործին մասին: Անոնց վեհապանձ աշխատանքին եւ անոնց ապրած գեհենի մասին:

Եւ այս մէկ օրը, «Հայ Մայրերու Օր», կուգայ հայ մտքի եւ դիրքի մէջ նոր տեղ գրաւել, անշուշտ պիտի դառնայ կարգ մը տօներուն պէս — մշտատեւ եւ խրախուսիչ, «Հայ Մայրերու Օր»,ը եւ իր կարգին կազդուրիչ ազդակ մըն է մեր ազգապահպանման գործին մէջ:

Պատի՛ւ գայն յղացողներուն ու գործադրողներուն:

«Հայ Մայրերու Օր»ուան նուիրուած հանդէսը, զոր նախածոնած էր նորակազմ «Հայ Մայրերու Միութիւնը» տեղի ունեցաւ 3 Սեպտ. Շաբաթ երեկոյեան Գ. Թաղապետարանի ընդարձակ սրահին մէջ:

Կը նախագահէր Տէր Վարդան Քահանայ: Հանդէսը բացուեցաւ «Բամ Բորոտան»ով, զոր նուագեց Տէսինի «Արծիւ» նուագախումբը, ղեկավարութեամբ Պ. Ժ. Խթիկեանի: Ապա նախագահը խօսեցաւ ծնողքի եւ զաւկի փոխադարձ յարաբերութիւններուն շուրջ: Բացատրեց նպատակը «Մայրերու Միութեան» եւ բարի մաղթանքներով վերջացուց իր խօսքը:

Տիկ. Երեցունի ժամկոչեան յաջորդաբար երգեց «Տէր կեցո դու գ' Հայս», «Քուն եղիր, բալաս», եւ «Այ Կաթաւիկ»ը ընկերակցութեամբ ծանօթ ջութակահար Պր. Ա. Մելքոնեանի: Յաջորդաբար արտասանեցին չորս փոքրիկներ «Մեր խոստումը Մայրիկին», «Մայրը», Օր. Արաքսի Գայթանեան, ոտանաւոր մը փոքրիկն իւրիմեան: «Հայրիկներուն», Օր. Նուէր Ինճէթէրզեան, «Մօրս», Պ. Նուպար Գազազ, «Խաչը» — Ե. Եպս. Դուրեանի — Տիկ. Երեցունի ժամկոչեան «Ձօն Հայ Տառապեալներուն», Պ. Ղ. Գայթանեան, Բարձր-Հայքի Հայրենակցական Միութեան կողմէ:

Ուղերձներ կարդացին «Հայ Մայրերու Օր»ի կողմէ Օր. Արաքսի Տէր Գէորգեան, Հ. Յ. Դ. կողմէ Ընկ. Կարապետ Տայեան: Ռամ. Ազատ. Կուս. կողմէ Պ. Ղարիպ Շահպազեան: Վիէնի Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան կողմէ Օր. Սիւզմէ-ճեան, Դպրոցասէրի կողմէ Օր. Նոյեմի Սիւզմէճեան: Տէսինի Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան կողմէ Օր. Մարգրիտ Ճիհանեան, «Ողջոյն Հայ Մայրերուն», Չարսանճաքի Հայրենակցական Միութեան կողմէ Պ. Տրդատ Զաքոյեան:

«Հայ Մայրերու Օր»ուան Կազմ. Յանձնախումբի կողմէ հառ մը՝ Տիկին Ռեբեկա Կիւլպէնկեան, ուղերձ մը Պր. Ե. Մոմճեանէ: Ներկայացուեցաւ յուզիչ կենդանի պատկերմը, «Տէր Զօրի անապատին մէջ Մայր մը իր միակ աղջիկ զաւակով» «Հայաստան»ը նուագեց Ժ. Խթիկեան: Վարդան Քհնյ. ի շնորհակալութեան խօսքէն վերջ՝ «Արծիւ» Ֆանֆառը «Զէյթուն»-ցի ենք»ով փակեց հանդէսը:

Իբրեւ անաչառ դիտող, ըսենք որ գովելի էր ձեռնարկը ու կատարուած աշխատանքը: Այսօր, որ կամաց-կամաց մայրութիւնն ալ իր իմաստը կը կորսնցնէ, «ուրիշներու փողփողուն, հրազէկ արեւին տակ» երբ ընտանեկան վէճն ու կռիւները անխուսափելի պատուհաս դարձեր են շատ շատերուն, «Ազատ Ֆրանսայի», մէջ, այսպէսի ձեռնարկներ գերազանցօրէն օգտակար են: Բայց դիտողութիւն մը. ոչ այնքան երկարապատում ուղերձներ եւ ոչ մանկավարժական փորձեր: Այլ լուրջ եւ չափաւոր յայտագիր:

ՄԻՍՍԱՔ. ՄԻՐԱԶԷ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» Ը

(«ՅԱՌԱՋԻ», ի 22 Սեպտ. 1932 թիւէն)

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ», ը, որուն ծնունդ տուաւ Լիոնի Հայ գաղութը, իրապէս նշանակելի դէպք մըն է Հայ կեանքին մէջ:

«Հայ Մայրերու Օր», ուան ստեղծումով, հայ կիներ կը սթափի այն դատապարտելի անտարբերութիւնէն, զոր ունի հանդէպ իր պարտականութեանց, օտար երկնքի տակ, «Հայ Մայրերու Օր», ուան, ստեղծումով հայ կիներ՝ դառնօրէն զգացած այն հարուածը որ կ'իջնէ իր գաւազներուն գլխուն, զանոնք օտարութեան գիրկը նետելով, հրապարակ կուգայ նոր պատուար մը հանդիսանալու այլասերման դէմ: Հայ Մայրը իր «Օր», ու կ'իջնէ հրապարակ, մտահոգ ի տես այն սրբապղծութեանց որ կը կատարուին հայը անճանաչելի դարձնելու: Օտար թէ ներքին, տեսանելի թէ անտեսանելի, գիտակից թէ անգիտակից, ամէն մէկու ճակատին նետուած մահացու գնդակներուն առջեւ դիրք բռնելու համար: Երանի՜ թէ հայ կիներ, «Հայ Մայրերու Օր», պանդխտութեան ցուպը իր ձեռքն առած օրէն իսկ նշանակէր իր տոմարին մէջ:

Հայ կիւնը վերջին տասը տարիներու աստանդական կեանքին մէջ ունեցեր է շատ չնչին հետաքրքրութիւն դէպի ազգային հաւաքական կեանքը: Հայ կիւնը չէ՛ ունեցած իր ուրոյն կազմակերպութիւնը. հայ մայրերու կուռ կազմակերպութիւն մը, որ հրաշքներ գործէ՝ հայ տուներէն ներս ու դուրս:

« Հայ Մայրերու Օր, » ուան պահանջը Լիոնի հայ մայրերն էին որ զգացին: Բայց, պէտք չէ՛ սահմանափակուի այդ նուիրական օրը՝ Լիոնի մէջ, այլ ամէն անկիւն ուր ափ մը հայերու սիրտը կը բաբախէ Հայուն պահպանման տենչով, պէտք է ունենայ իր « Հայ Մայրերու Օր, » ր:

Պահակ կեցէ՛ք, Հայ Մայրեր, ազգային գոյութեան պայքարն է որ կ'սպառնայ թափառական ժողովուրդին:

Գոյութեան կռիւը որ այս ժողովուրդը կը տանի իր ամէնօրեայ կեանքին մէջ:

Հայ մնալու, հայ ապրելու, հայ մեռնելու պատերազմն է, որուն դէմ առաւելապէս հայ կիւնը պէտք է մաքառի:

Հայ կիւն, սթափէ քունէդ: Տես երէկ քողարկուած, անկիւնը ձգուած թրքուհին, այսօր կանգնած թուրք տղամարդու կողքին՝ հայրենիքը կը պաշտպանէ: Երէկուան աննշան թրքուհին առիւծ է կտրած իր հայրենիքին ազատութեան եւ յառաջդիմութեան համար:

Խալիդէ Էտիպներ եւ նորաբողոք Սելմա Էքրէմներ կը շրջին Միացեալ Նահանգներու մէջ, կը բանախօսեն. կը գրեն բեմէ բեմ, քաղաքէ քաղաք կը վազեն. քաղաքակիրթ ազգերու աչքին իրենց ցեղը, ազգը, իբրեւ մէկ հատիկ գոհար ներկայացնելու համար:

Մինչդեռ հայ կիւնը դեռ նոր կ'սթափի իր մրափէն, ան ալ միայն մէկ գաղութի մէջ կազմակերպելով « Հայ Մայրերու Օր, » ր:

Հայ կիւնը շատ ընկիւք ունի ազգային գոյութեան պահպանման պայքարին մէջ:

Հայ կիւնը պէտք չ'է թոյլ տայ որ իր երախան օտար լեզու խօսի տան մէջ:

Հայ Մայրը պէտք է սորվեցնէ իր զաւկին հայերէն գիր, հայերէն լեզու:

Հայ կիւնը՝ որպէսզի իր զաւակը ձեռքէն չ'ելլէ. չ'օտարանայ, պէտք է պատմէ անոր Հայու կեանքէն. մեր ժողովուրդի դարաւոր եւ փառաւոր պատմութիւնէն:

Հայ կիւնը պէտք է իր զաւկին համար բաժանորդադրուի թերթի մը, օրինակ «Արփի» ի:

Հայ ընտանիքին համար կ'ուզէ՞ք ասկէ աւելի լաւ պարբերական մը:

Հայ տղուն սիրտին ու հոգւոյն խօսող, Հայը՝ Հայուն ճաչցնող «Արփի» ի:

Ձանացեր եմ մայրեր բաժանորդագրել «Արփի» ի. — 'իսէր ձեր փոքրիկներուն, 'իսէր ձեզի, բաժանորդագրուեցէք «Արփի» ի, կը կարդան, այսպէս մաքուր հայերէն կը սորվին կը յառաջդիմեն, (ասոնք այն փոքրիկներն են որ կը հետեւին Կըրընսօլլի կ. Խաչի դասընթացներուն):

Եւ իբրեւ պատասխան. — «Իրաւ չկայ, չեմ կրնար. առդեմ չի կարդար որ ..., իմ պզտիկս շատ ծոյր է, դանդաղ է »:

Եւ այսպէս որքա՛ն մայրեր մեր մէջ...:

Անոնք որ կը պատրուակեն թէ դրամ չունին մէկ տարեկան «Արփի» նուիրելու իրենց փոքրիկին, յաճախ իրենց 8-10 տարեկան փոքրիկ զաւակները պուրրիկներու կը վերածեն, պոռոտ արդուարդերով, չափազանցուած ծախսերով:

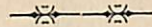
Դիտակից հայ կիւներ, կազմակերպեցէք Ձեր Օրը, «Հայ Մայրերու Օր»ը, եւ այդ անուան տակ իջէ՛ք հրապարակ, ամէն տեղ, ամէն կողմ, 'իսէր ձեր փոքրիկներուն: Արթնցուցէք եւ կազմակերպեցէք հայ կիւնը: Անդունդին եզերքն ենք հասեր:

Ինքնապաշտպանութեան պահանջը դժուար է, բայց գլուխները տկար...:

ՀԵՐՄԻՆԷ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

(«ՀԱՅ ՍԻՐՏ»ի Բշ. 22 Սեպտ. 1932 թիւն)

Արդարեւ հայ իրականութեան մէջ յիշատակելի ձեւարկ մըն է «Մայրերու Օր»ը:

Ասկէ քանիմը տարի առաջ հրապարակ դրուեցաւ «Հայ Մշակոյթի Օր»ը եւ մասամբ գործադրուեցաւ արտասահմանի մէջ, հետգհետէ ծաւալ գտնելով, «Հայ Մայրերու Օր»ն ալ զայն լրացնող ձեռնարկ մըն է, որ մարմին առաւ այս տարի Լիոնի մէջ, նախաձեռնութեամբ արժանաւոր Քահանայ Տէր Վարդան Ժամկոչեանի:

«Հայ Մայրերու Օր»ը, համազգային բնոյթ ունեցող տօն մըն է եւ պէտք է որ բոլոր գաղութներն ալ որդեգրեն զայն:

Որո՞ւ սրտին չի խօսիր կամ չպիտի խօսի Մայրերու Օրը, երբ կ'առաջարկէ իբր նպատակ անասան պահել հայ տոհմային ոգին, հայեցի կրթութիւն ջամբել նոր սերունդին. չափահասները զգուշացնել մոլորումներէ, պատրաստել ընտանեկան տաքուկ բոյներ. գործնականապէս քաջալերելով հայկական ամուսնութիւնները:

Կը կարծենք թէ այս պարզ առաջադրութիւնները ինքնին շատ պերճախօս են, մանաւանդ որ անոնց գործադրութիւնը այնքան ալ դժուար չէ: Եթէ հայ մայրերը սրտով անկեղծութեամբ եւ յարատեւութեան կորովով փարին գործին:

Որպէս Հայ Մայրերու օրուան հիմնարկէք, Սեպտեմբեր 3ի շաբաթ իրիկուան հաւաքոյթ մը տեղի ունեցաւ Լիոնի 3րդ. Թաղապետարանի սրահին մէջ:

Հիմնադիր եւ օրուան նախագահ Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեան կատարեց հանդէսին բացումը, ի ներկայութեան մեծամասնութեամբ Հայ Մայրերու, ինչ որ յատկանշական էր, Տէր Հայրը պարզեց Մայրերու Օրուան ու՞սկից ծագում առնելը եւ իր առաջադրութիւնները որպէս նպատակ:

3 քառորդ ժամ յուզիչ արտայայտութեամբ պատկերացած իրական պահանջն, ներբողելով Հայ մայրերը, որոնք ծնունդ տուած են հշաշալի սերունդներու:

Լիայոյս ենք որ այս օգտաշատ կազմակերպութիւնը արծազանգ պիտի գտնէ ամէն տեղ, եւ ամէն տարի Սեպտեմբերին պիտի տօնուի գաղութէ գաղութ. ստանալով համազգային բնոյթ:

Արդէն այժմէն իսկ Յրանսայի կարգ մը քաղաքներուն մէջ խոստում կայ այս նպատակով. եթէ ոչ այս տարի՝ զոնէ գալ տարի խանդավառութեամբ տօնելու Մայրերու Օրը:

Պատիւ այն մայրերուն, որոնք ծնունդ կուտան պարտահանաչ որդեց. իսկ յարգանք այն որդեց՝ որոնք երախտագիտութեան շամբունն ի ձեռին գիտեն գործադրել իրենց պարտականութիւնը եւ ժառանգ ձգել սերունդէ սերունդ:

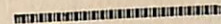
Տէսին,

ՄԻՆԱՍ Ս. ԺԻՀԱՆԵԱՆ

Մ Ա Յ Ր Ը

(«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ)

(«ԱՊՐԱՅ»ի Եր. 21 Սեպտ. 1932ի թիւն)

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»,ը տօնելու նախապայք առնող Լիոնաբնակ Մայրերն ու Քոյրերը պիտի շարունակեն իրենց նպասակին մէջ զօրացնելու Հայ Մօր քարճը կոչուել. յուսով եմ: Յուսով եմ նաեւ թէ այս շարժումը շուտով պիտի զսնկ ամեկ տեղ, ուր հայութիւնն ապաստանէր եւ, յուսով եմ՝ որովհետեւ թէ այս վերջինները զուակներն են անոնց՝ որոնք քարճը ցեղի մը քարճը մայրերը կոչուեցան:

ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

Ծ. Խ. — Թերեւս կան ուրիշ Հայ Թերթեր, որոնք արտայայտուած ըլլան «Հայ Մայրերու Օր»ուան եւ «Հայ Մայրերու Միութեան» առթիւ: Բայց դժբաղդաբար չի կարողացանք ձեռք բերել զանոնք, օրինակի համար, Ամերիկայի «Մշակ» Թերթին մէջ գրուած յօդուած մը՝ արտադրուած Տիար Կիւրեղ Խրայեանէ, հետգհետէ պիտի ջանանք հաւաքել բոլորը յաջորդ տարուան համար:

ՈՒՂԵՐՉՆԵՐ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» ՈՒԱՆ ԿԱԶ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Կարդաց Օր. ԱՐԱՔՍԻ ՏԷՐ ԳԷՈՐԳԵԱՆ հետեւեալ ուղերձը:

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» ՈՒԱՆ առթիւ

Դո՛ւք մեր օրօրոցէն մինչեւ գերեզման անձնուիրութեան եւ զոհողութեան պատրաստ, տիպար Հա՛յ մայրեր, դո՛ւք տառապանքով ծնած ու երկունքի մէջ ծնունդ տուած ու դիեցուցած բայց ո՛չ ընկճուած եւ յուսալքուած քաջարի մայրերը Հայ ցեղին՝ ձեր սրբազան տօնն է այսօր, նուիրական ու պաշտելի, տօն մը համագաղութային եւ որ քաջայոյս ենք որ ան պիտի դառնայ ապագային՝ համազգային:

Մե՛նք, ձեր զաւակները երախտագէտ, այսօր առանց սեռի, տարիքի, հասակի, գաղափարի եւ յարանուանական խտրութեան, կուգանք համախմբուիլ մէկ յարկի տակ, բոլորուիլ մէկ սեղանի շուրջ, մէկ ճակատով, խոնարհելու անբացատրելի խանդաղատանքով ձեզի նուիրուած այս ամենավսեմ ու սրբագործուած տօնին առթիւ՝ մեր խոովայոյզ հոգիներուն եւ հայրենաբաղձ սրտերուն մէջ, բիւրեղացած անխառն սիրոյ եւ ծայրագոյն յարգանքի պարտաւորիչ եւ հրամայական տուրքը մատուցանելու ձեր մաքրամաքուր եւ ծնողական սիրոյ եւ աննման անկեղծութեան եւ առածի կարգ անցած գուրգուրանքներուն սրբազան խորանին առջեւ, արեւշատութիւն եւ բարօրութիւն հայցելու ձեզի համար

երկնաւոր Հօրմէն: Ո՛հ Թոյլ տուէք ինծի, Հա՛յ մայրեր երախտարժան, որ քիչ մը աւելի՛ խորանամ իմ գնահատանքիս մէջ, որ աւելի ազատօրէն սլանամ թոհիքիս մէջ, լայնօրէն ու բացայայտօրէն կարենամ արտայայտուիլ, փառաբանել ու ջատագովել ձեր մէջ ապրող այն գեղապաշտ ոգին, կրանիթէ կամբը պողպատէ, որ ցոյց տուիք, դարեր շարունակ, որ չ'ընկրկեցան անոնք, ո՛չ մէկ սպառնալիքի, արգելքի եւ կապանքի առջեւ. դուք անյողդողդ ու աներկեւան քալեցիք այն փշոտ ու փոշոտ, արեւոտ ու արիւնոտ կածաններէն եւ արահետներէն, պանդուխտին թշուառութեան ցուպը ձեր ձեռքին մէջ. ապրելու եւ ապրեցնելու անգուսպ տենչը ձեր անքիծ հոգիին մէջ եւ ձեր սիրասուն նորածինները ձեր գրկին ու թիկուքին կապած, մաքառեցաք անօթութեան ու ծարաւի, արհաւիրքի եւ մահուան մղձաւանջին դէմ:

Դո՛ւք, Հա՛յ մայրեր, դուք որ տարագրութեան ու տառապանքի եւ տուայտանքի ամենադառնագին բաժակը մինչեւ մրուր քամեցիք, պաշտպանելու համար Հայ կեանքը եւ Հայ պատիւը:

Ուրե՛մն, պատի՛ւ ձեզի. Յարգա՛նք ձեզի ո՛վ սիրելի Հայ Մայրեր:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Կարդաց Օր. ՆՈՅԵՄԻ ՍԻՒԶՄԷՃԵԱՆ հետեւեալ ուղերձը

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

Այսօր, «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ» ՈՒԱՆ» կազմակերպիչ Յանձնախումբը կազմակերպելով այս հանդէ՛սը, գեղեցիկ առիթը կ'ընծայէ մեզ, վեր հանելու մայրերու անուրանալի եւ անհամեմատ օգտակարութիւնն ու պարտականութիւնը, ընտա-

ՎԻԷՆԻ ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Կարդաց Օր. ՄԱՐԻ ՍԻՒՋՄԷՃԵԱՆ

Ո Ղ Ջ Ո Յ Ն

„ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ ” ՈՒԱՆ

Հայ պատմութիւնը՝ առաջին անգամն է որ բաղդը պիտի ունենայ իր մէջ արծանագրելու բերկրառիթ օր մը, տարուան մէջ մասնաւոր օր մը, որ նուիրուած ըլլայ հայ մայրերուն, ՚ի նշան զաւակներուն ունեցած անսահման եւ անկեղծ սիրոյն՝ եւ անհուն երախտագիտութեան, որոնց արժանի են հայ մայրերը:

Հոս կուզեմ կանգ առնել վայրկեան մը. ու հարցնել մեզ՝ զաւակներու թէ, կը փոխարինե՞նք արդեօք ինչ որ կ'ընդունինք մեր ծնողքներէն: Անծնուիրութիւն, հոգածութիւն, զոհողութիւն, անքնութիւն, սէր ու գուրգուրանք, գորոնք կը վայելին բառին բովանդակ իմաստով:

Մեր մէջէն ո՞վ արդեօք պիտի համարձակէր ճակատաբաց արտասանելու խոշոր «այո՛»ն, սկսեալ աղքատէն հարուստը, գործաւորէն՝ արհեստաւորը, փոքրիկէն՝ մեծը: Դժբաղտաբար կասկածի տակ կը մնայ այդ պարագան: Ճաւ ՚ի սիրտ, հազիւ երկու առ հարիւր կարելի է բացառութիւն նշմարել՝ ներկայիս հայ կեանքի մէջ, այս միջավայրին մէջ մանաւանդ, այս «ազատ» բայց ո՛չ հիւրընկալ եւ աշխատող փերուն վրայ՝ ուր աղամանդը ու կրանիթն անգամ կը հաւին:

Որքա՛ն փափաքելի՝ նոյնքան ալ գովելի պիտի ըլլար, եթէ մենք զաւակներս, խորհէինք վայրկեան մը, սթափէինք մեր անհոգութեան թմբերէն ու ճանչնայինք թէ ինչե՛ր, ինչ անգնահատելի ու անփոխարինելի բարիքներ ըրած են մեզի, մեր ծնողքները:

Բայց անոնք մեզմէ չեն սպասեր զոհողութիւններ. այլ միմիայն յարգա՛նք իրենց հանդէպ, հոգածութիւն մինչեւ անոնց գերեզմանին դուռը:

Ուրեմն, «Հայ Մայրերու Օր»-ուան առթիւ, ուխտե՛նք բոլորս, զգուշանալ օտարներէն, ըլլալ ծնողասէր: Յարգե՛նք նա՛խ մերինները: Երջանկութիւնը՝ զիրար յարգելուն մէջն է:

Յարգա՛նք մեր սիրելի եւ անմոռանալի մայրերուն եւ հայրերուն:

.....

Ռ. Ա. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Հետեւեալ Ուղերձը

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

« ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ » ՈՒԱՅ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻ

Մօր երես չե՛մ տեսեր, որ անծիս վրայ զգամ սէրը անուշիկ մօր մը, հազիւ մէկ տարու երախայ, ես կորուսեր եմ իմ մայրս. մնալով ծերունի հօր մը զոհողքուն խնամքին տակ: Սակայն սա պատճառ մը չէ՛ որ չի ճանչնամ մայրերու գուրգուրոտ եւ հոգածու հոգին, որոնք իրենց զաւակներուն համար կը զոհեն ամէն բան, ամէն անգամ: Այն որ մայր է, սիրոյ մէջ երբէք բացառութիւն չի կազմեր, մայրե՛ր հաւասարապէս կը սիրեն իրենց զաւակները, եւ միակերպ կ'զգան անոնցմէ եկած վիշտն ու ցաւը, բերկրանքն ու հաճոյքը, ուրեմն ինչ կայ այնքան անուշ, որ բան մօր մը տաքուկ գիրկը:

Եթէ մարդիկ պահ մը իսկապէս թափանծեն մայրերու արժէքին եւ անոնց անծնուիրութեան, անշուշտ պիտի տեսնուէր թէ չիկա՛յ բան մը որ ա՛յնքան մեծ ըլլար, որքան մայրերը եւ անոնց կատարած գերազոյն գործը:

Քանզի մայրերն են որ քաղելով իրենց այնքան թանկ հոգիներէն ու սրտերէն մեծութիւն՝ կը բաշխեն հանուր

աշխարհի տարակոյս չ'կայ անհերքելի փաստ մ'է այս, մարդոց համար:

15 օր առաջ Ս. Ած. հայ տօնին առթիւ պատարագիչ Քահանան իր քարոզին մէջ կը բացատրէր թէ Մայր Մարիամ Աստուածածինը որ առաքինութեան տիպար մըն էր, որպէս մայր, զգաց այն կսկիծները, իր Միածին Որդւոյն տխուր մահուան առթիւ: Անշուշտ մայր ըլլալ եւ չի ցաւիլ նոյն իսկ զաւակի մը մէկ պզտիկ վէրքին համար, անհաւատալի կը թուի: Բայց ես ձեզ կըսեմ որ մեր հայ մայրերը այնքան կսկիծ տեսան, ու այնքան հալածանք ու զրկանք, որքան որ թերեւս չի տեսաւ նորինքն Քրիստոսի Մայրը: Հայ մայրերը առանց բացառութեան՝ դառնութեան ու տառապանքի բաժակը մինչեւ մըրուր քամեցին, եւ դեռ մինչեւ այսօր անոնք անցեալի տուայտանքներէն ազդուած կ'ապրին օտարութեան մէջ:

Այս պաշտելի տօնին առթիւ կ'ուզեմ երկու խօսք ալ ուղղել հայ մայրերուն, թէ ի՞նչ է իրենց պարտականութիւնը դէպի իրենց զաւակները, եւ դէպի Ազգը: Հայ Մայրերը ինչպէս միշտ, մանաւանդ այսուհետեւ պարտաւոր են սիրով ստանձնել իրենց զաւակներուն խնամքին հետ մէկտեղ նաեւ անոնց հայեցի դաստիարակութեան գործը, պէտք է պարտաւորեցնել իրենց փոքրիկները որ օտար դպրոցէն տուն դարձին, հետեւին նաեւ մայրենի լեզուին եւ հայեցի կրթութեան, որովհետեւ հայը հա՛յ պահելու պէտքն ալ հայ մայրերու վրայ կը ծանրանայ:

Ուստի հայը հայ պահելու համար ալ հայ մայրերը պէտք է իրենց կարելին ընել, որպէսզի իրենց զաւակները ապագային իրենց լեզուն չի խօսելէ զատ չ'այլապանեն նաեւ հայ անունը: Ինչպէս կը տեսնուի ամէն տեղ մեր փոքրիկներուն կողմէ: Այս բոլորին յաղթելու համար հայ մայրերը ոգի 'ի բռին պէտք է աշխատին ու ջանք չի խնայեն ազգապահպանման նուիրական գործին յաջողութեան եւ յարատեւութեան համար:

Յ. Ղ. ՇԱՀՊԱՋԵԱՆ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
հետեւեալ ուղերձը

Հ Ա Յ Մ Ա Յ Բ Բ Ո Ւ Ն

«ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Ազգերու պատմութեան մէջ, շատ քիչ անգամ խօսուած է կնոջ մասին: Եւ շատ քիչ անգամ է եղեր, որ կիները, որ պէս հասարակական գործիչ, դուրս գային հաւաքաբար թէ անհատաբար, գաղափար մը եւ կամ թէ իտէալ մը պաշտպանելու համար:

Պատմութիւնը կը խօսի, միայն այր մարդուն գործունէութեան վրայ: Իսկ լուռ կ'անցնի, կնոջ կատարած հսկայ գործին վրայէն, որովհետեւ Կինը միշտ ալ շուռ ու հաւեւս աշխատեցր իրենց:

Մեր իրականութեան մէջ, հայ ազգային, ընտանեկան եւ հաւաքական կեանքին մէջ, հայ կնոջ դիրքը, այսօր, դժբաղտաբար տակաւին բաւական հեռու կը գտնուի, բաղտատմամբ քաղաքակիրթ ազգերու իրենց սեռակիցներու ներկայ դիրքէն:

Սակայն, 1914-15-18 ի դժբաղտութիւններն ու անոր յաջորդող տխուր դէպքերը, ցոյց տուին, թէ հակառակ 6-700 տարիներու մեր թափառական վիճակին, ունինք իր պաշտօնին գիտակից իզական սեռ մը, ունինք ամէն յարգանքի եւ պաշտումի արժանի մայրերու հոյլ մը, ունինք ամէն հիացումի եւ պատկառանքի արժանի տան տիկիներու աննկուն բանակ մը, որ հակառակ իր անկազմակերպ վիճակին. կ'ապրի միեւնոյն նպատակին համար, կը խորհի միեւնոյն ձեռով եւ կը քալէ միեւնոյն ճամբէն: Միշտ նեցուկը, անվհատ օգնականը, իր երբեմն յուսահատ ամուսնոյն:

Հայ Մայրերը, իսկապէս ցոյց տուին, թէ իրենք հայրերուն նեղ օրերու բարեկամներն են:

Եւ երբ այսօր մենք վերագնահատութեան կ'ենթարկենք մեզ, մեր լինելու ու չի լինելու խիստ փափուկ կացութեան առջեւ, մենք՝ կրկին կ'ինքն են որ կը տեսնենք որպէս մէկ գաղափարի զինուոր, պինդ կառչած իրենց ամուր հաւատքին, ազգային եւ ընտանեկան ամենանուիրական աւանդութիւններուն եւ ազնիւ բարքերուն միակ պաշտպանն ու պահապանը:

Յանուն Հ. Յ. Դ. Լիօնի կազմին, կուգամ խոնարհիլ այսօր մեր դեռատի հարսնուկէն մինչեւ ալեգարդ, պատուական մայրիկներու հոգիի մեծութեան առջեւ. եւ կը յայտնեմ մեր սրտագին մաղթանքներն ու բաջալերութիւնները այս վսեմ գործին համար, մեր յարգանքն ու հիացումը Ձեր վեհ կեցուածքին, եւ մեր խոր հաւատքը Ձեր նուիրական գործին, ո՛վ հա՛յ մայրեր:

Ձեր անփոխարինելի սիրովն ու գուրգուրանքովը խնամած ու մեծցուցած սերունդը տակաւին շատ ու շատ փորձութիւններ ունի տեսնելիք: Ձեր առօրեայ աղօթքներուն եւ մաղթանքներուն հետ, տուէք ձեր զաւակներուն նաեւ այնպիսի բարոյական զէնքեր ու յատկութիւններ, որոնց միջոցաւ, անոնք կա՛րենան տոկալ այդ փորձութեանց:

Դո՛ւք, որ համբերատարութեան, տոկունութեան, աշխատասիրութեան, չարքաշութեան տիպարներ եղաք մեզ, դուք որ մեր ընտանեկան սրբութիւնը կրցաք բարձր պահել:

- 1.— Ուսուցէ՛ք ձեր զաւակներուն հայ պատմութիւնը:
- 2.— Ուսուցէ՛ք սիրել հայ անունն ու Հայաստանը: Ինչպէս կը սիրէ իր հայրն ու մայրը:
- 3.— Յարգել ու յարգել տալ հայ անունը:
- 4.— Ապրիլ հայրենիքին համար եւ պաշտպանել անոր պատիւը:
- 5.— Հայ անուան անպատուութիւն բերելիք գործերէ հեռու մնալ:
- 6.— Ուսուցէ՛ք եւ ճանչցուցէ՛ք հայ դրօշակը:
- 7.— Ուսուցէ՛ք հայ լեզուն եւ հայ գիրը:

8.— Սիրել հայ եկեղեցին ու պահել անոր սրբազան աւանդները:

9.— Ուսուցանել հայ ոսկեղարեան լեզուով, աղօթել, պաշտել Աստուածը ապրեցնել հաճելին, օգտակարը եւ գեղեցիկը: Եւ ձեր վերջի կտակը ըլլայ այսպէս, թէ եղբայր եղբօր, հայրենակից հայրենակցի պէտք չէ՛ դաւաճանէ:

Հայ մայրեր ահաւասիկ մեր Ազգ. հաւատամքը, որը պէտք է ուսուցանէք Ձեր զաւակներուն:

Որովհետեւ, այն օրը որ այս հաւատամքը իրագործուեցաւ, հայ ժողովուրդի ազատագրութեան օրն է, հայ ժողովուրդի յարութեան օրն է. հայ ժողովուրդի Չատիկը իր սեփական հայրենիքին մէջ. երկիր դրախտավայրին մէջ:

Յարգա՛նք Ձեզ հայ մայրեր եւ հաւատք Ձեր ողջ գործին:

Կ. Յ. ՏԱՅԻՆԱՆ

ԼԻՈՆԻ ԶԱՐՍԱՆՃԱՔԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Կարդաց Գ. ՏՐԴԱՏ ԶԱՔՕՅԵԱՆ՝ հետեւեալ ուղերձը

ՈՒՂԵՐԶ

ՄԵՐ ՄԻՐԵԼԻ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

Հաւնագաղութային այս հանդիպումը, զոր կը solennif այսօր. ուրիշ բան չէ՛ եթէ ոչ գերագոյն յարգանքի վսեմ ու օրինակելի ցոյց մը հանդիպ հայ մայրերուն, որոնք ժամանակ եւ շունչ եւ ջանք կ'սպառեն ու կեանքներին կը մաշեցնեն մեզի համար: Մեծարանքի այս միասնական արտայայտութիւնը որ կը բղիթ երախտագէտ արտեր որդիական, սպացոյցն է այն անկեղծ սիրոյն որ ի յայտ կուգայ այսօր հրապարակաւ, պարզապէս միտած այն անմոռաց հարկադրանքին որ կուգայ դարձեալ բխիղ գերագնիւ եւ անբիծ հոգիներէն:

Յարգենք մեր մայրը, ան որ ծնունդ էր սնունդ տուաւ մեզ,
ան որ մեր կեանքը անեցուց էր զօրացուց էր որուն կը պարսիւնք
մեր այսօրուայ կեանքը:

Մայրիկ, ի՛նչ անմեղ ու գեղեցիկ, ի՛նչ սիրտաւար էր
միսիքսից բառ, որ զօրաւոր էր բուռից դեղի մը ազդեցութիւնը
կրնէ մեր վրայ, երբ մանաւանդ նեղութեան կտր հիւսնդու-
թեան մը ենթարկուած եմք: Բաղդ ու մեղմացուցից բաղասան մը
որ կ'սպիացընէ մեր ներքին ու արտաքին վերքերը արիւնոս:

Ո՛հ, օրորոցին մեջ իսկ, երախային առաջին արտասանած
բառը, մայրի՛կ: Մանկան մը ուրախութեան արտայայտութիւնը
էր սրտմոքիւնը յայտնող բանը՝ մայրի՛կ, նոյնպէս փորձանքիւնը
պահուն, անձ մը, առաջին անգամ մայրիկը կը կանչէ օգնութեան:

Անհաս մը առանց սեռի էր սարիքի խտրութեան՝ մայրը
կ'ուզէր տեսնել իր մօտ երբ զաւ մը ունի կամ վիշտ մը պատճառով:

Աստուծոյդ Քրիստոսն իսկ, հոգին առանդեղէ առաջ
նախ իր մայրը խնդրեց:

Արդ, «Հայ Մայրերու Օր»ուան առթիւ Լիոնի, Չարսան-
մաքի Հայրենակցական միութեան կողմէ կուգամ իմ յարգանքի
բաժինն բերել հոս, որպէս երախագէտ զաւակ մը, էր կրօնա-
կան երկիւղածութեանը կը խոնարհիմ մեր սիրելի մայրերուն
նուիրուած այս պաշտելի՛ տնիկն առջեւ, ՚ի բոլոր սրտէ մաղթե-
լով անոնց արիւնքիւն, առողջութիւն էր երջանկութիւն:

Փա՛նք Ձեզի, Հա՛յ Մայրեր:

ԼԻՐՈՆԻ ԱՂԲԱՏԱՆԻԱՄԻ ԾԱՐԲՈՐԵՐ
Մէջտեղը նստողներ, ձախէն աջ՝ Տիկ. Երեցունչի Ա. Ժամկոչեան (Աստուածատուի)
Տիկ. Երեցունչի Մ. Կեօքճեան Գանձապահին (Հրաժարած)
Երկու ծայրերը նստողներ, ձախէն աջ՝ Տիկ. Թ. Զէյթունեան (Աստուածատուի)
Տիկ. Մ. Մարգարեան (Խորհրդակցող), (Հիմարեցողը բաղաճէն կը բացակայէր)

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

“ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ,,Ը

Միթէ կեանքին բոլոր օրերը մայրերունը չե՞ն:

Աշխարհը, լոյսը, արեւը, բոլոր շքեղութիւնները, ներդաշնակութիւնները անորը չե՞ն:

Բոլոր ցաւերը, արցունքները, փոթորիկները, մռայլ հոգերը, վիշտերը, կսկիծները, անոնք ալ մայրերունը չե՞ն առաւելապէս:

Առաջին ճիչէն երախային՝ արփաւէտ հորիզոններ կը բացուին մօրը աչքերուն առջեւ: Գարունը կը պարուրէ զինքը, ամէն բան վերակենդանութիւն է, երկնային շնորհ մը իր էութեան մէջ կը ծփայ, սրբանուէր կանթեղի մը պէս. երկիրներ ճառագայթաբձակ կը տեսնէ, ցնծութեամբ եզերուած իր ճամբուն ծայրը, հոգիին մէջ երգեր կը թրթռան. երջանիկ է, որովհետեւ ինքզինքը կը զգայ աստուածային ոյժով մը նուիրագործուած, կեանք բխողած է իրմէ:

Իր արիւնը ճաճանչներու պէս հոսած է մանկան երակներուն մէջ. եւ անոր վարդէ միսերը կազմուած են իր միսէն. հոգիէն անոր տուած է հոգի. իր կեանքին յարատեւութիւնն է ան, ուրեմն ինքը անմահութիւնն է:

. . . Սակայն այդ անմահութեան լոյս պսակը յօրինուած է երկար մարտիրոսութեամբ մը. զոհարերութիւններու անհատնում շղթայով մը, որ առաջին պահէն կը կաշկանդէ քայլերը մատաղատի մօր ու կ'երկարածգուի մինչեւ ալեհեր մայրը յոգնատանջ. մինչեւ մայրիկը վաստակաբեկ բազուկներով. միշտ պատրաստ սիրելու հոգերով բեռնաւոր զաւկին զլուխը, ցամքած կուրծքին վրայ:

Կուրծքը մայրենի, հրաշալի հանգրուանը անառակ որդիին, յոյսի, անդորրութեան, ներումի, խորհրդանշանը երկրպագելի, հանգչիլ հոն ու մոռնալ, զգալ իրմէ հեռու բոլոր չարիքները, բոլոր վաստութիւնները մարդկային, հանգչիլ հոն, ամպ հովանիին տակ անչափելի կորովին, եւ հեզնել ցաւերը աշխարհի:

Թագաւորութիւնը մայրերու, լոյսով ու մռայլով խառն, միակ պետութիւնը յաւերժական, պարիսպներով ամրակուռ, ո՞ր դուռնով ձեռքը կարող է քանդել զայն, մրրիկ, շանթ, ծինակոյտ, անկարող են տապալելու զահը կազմուած անձնութեամբ եւ բոլոր երեւակայելի կոմուններուն միացումովը:

Օ՞րը մայրերու, ամէն օրերը մայրերուն են, խայտանքի ինչպէս սուգի օրերը, խաղաղութեան ինչպէս պատերազմի օրերը, երանութեան ինչպէս արհաւիրքի օրերը: Անորն է հարսանիքին օրը, անոր ժպիտն է հարսին խրախոյս տուողը, փեսան ուրախացնողը: Սուգի օրն ալ անորն է, անոր գուրգուրանքն է սփոփանք սփռողը, անոր մատերն են արցունքները սրբողը, ան գիտէ փարատել ցաւերը, ամրապնդել ուրախութիւնները, անտանելին տանելի ընել, շողեր ցոյց տալ աղջամուղջին մէջէն, կապարէ ամպերուն ետեւէն արեւներ:

Կեանքն ու մահը անորն են, աշխարհը լուսաւորողը իր ժպիտն է, իր արցունքն է կարծր հողը բեղմնաւորող ցօղը:

Սեպտ. 1932

ԱՆԱՅԻՍ

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԴԵՐԸ

Մայրը՝ մարդոց կազմաւորման մէջ էական դերը կատարելու կոչուած է: Հոն է որ մանուկը ֆիզիքական կեանքին բերելէ յետոյ, անոր առաջին ու կարեւորագոյն առաջնորդը կ'ըլլայ դէպի բարոյական կեանքը, մօր դերը՝ ժողովուրդի մը բարձրացման կամ թուլացման մէջ, վճռական է: Հայրը, դպրոցը, միջավայրը կը զարգացնեն այն սերմերը զոր մայրը, ամէնէն առաջ եւ ամէնէն խոր կերպով սիրուած էակը, ցանած է իր զաւակներուն մտքին ու սրտին մէջ: Ազգի մը քաղաքացիները կ'ըլլան կորովի կամ անշնդ, յառաջդիմասէր կամ խաւարամիտ, ըստ այն բարոյական որակին զոր ունին այդ ազգի մայրերը: Եւ ասիկա, որ ճիշտ է մեծ ու ազատ ազգերու համար, աւելի եւս ճիշտ է փոքր, եւ հալածուած, կեղեքուած ազգերուն համար: Հայութեան այն ստուար մասը որ, ճակատագրէն հարուածուած, իր աւերակ դարձած հայրենիքէն վտարանդի, օտար երկիրներու մէջ ցրուած է, պիտի ձուլուի ու կորչի, եթէ հայ մայրերը իրենց վեհ ու փրկարար դերը չի կատարեն, կամ պիտի կապուած մնայ իր հինաւուրց ազգին, պիտի դառնայ թանկագին ուժերու խուրձ մը, մեր վերաշինուող փոքրիկ Հայաստանին զօրացմանն օժանդակող եւ մեր ազգի լաւագոյն ապագային պատրաստութեան գործակցող, եթէ մայրերը իրենց պարտականութիւնը կատարեն:

Օտար երկիրներու մէջ ծնած հայ սղաք եթէ մեծ մասամբ իրենց լեզուին անձանօթ կը մնան, եթէ առաջին օրէն իրենց ազգային կեանքին հանդէպ անտարբեր ցոյց կուտան ինքզինքնին, պատասխանատուն, յանձաւորը՝ է՛ն առաջ անոնց մայրերն են: Երբ մայր մը կամենայ, անհնար է որ իր զաւակը, իր ծոցէն ելած, իր կաթը ծծած, իր գուրգուրանքին տակ մեծցող զաւակը իրեն հաճոյք չհամարի անոր լեզուով խօսիլ անոր հետ, անհնար է որ չմղուի սիրել ինչ որ ան կը սիրէ, անհնար է որ չխանդավառուի այն բաներով՝ որոնցմով ան կը խանդավառուի, չուզէ ծառայել այն ժողովուրդին՝ որուն ան կը ծառայէ, չձգտի ըլլալ ազնիւ, անձնուէր աշխատասէր, իր ցեղին հաւատարիմ, օգտակար ու պատուաբեր, քանի որ ան այդպէս կ'ուզէ:

Ի՞նչ է հայրենիքը եթէ ոչ բարոյական մայր մը, մեծացումը, ընդարձակումը, զաղափարականացումը իւրաքանչիւր մարդու մօրը, եւ իւրաքանչիւր մարդու մայրն է որ լաւագոյն կերպով կրնայ վարժեցնել իր զաւակները որ իրեն չափ սիրեն եւ այն մեծ բարոյական մայրը՝ որ հայրենիքն է, «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»ը հաստատող Հայուհիներուն ծրագիրը ուրեմն՝ բարձրօրէն հայրենասիրական եւ էականօրէն ազգօգուտ է: Անոնք կ'ուզեն մղել հայ մայրերը, օտար երկիրներու մէջ ապաստանած հայ համայնքներու բոլոր մայրերը, զգան իրենց պարտականութիւնը հանդէպ իրենց ցեղին եւ զայն լիովին կատարեն: Այդպիսի ազնիւ ու իմաստուն գործունէութիւն մը բեղմնաւոր ու բարեբար միայն կրնայ ըլլալ մեր ժողովուրդին: Կը շնորհաւորեմ զիրենք այդ նախաձեռնութեան համար, եւ յաջողութիւն կը մաղթեմ իրենց ճիգերուն, որովհետեւ այդ յաջողութիւնը ապահով է՝ եթէ անոնք զօրեղ կամք, խոր խանդավառութիւն եւ յարատեւող ոգի ունենան:

Մենք մեր Եղիշէն գիտենք թէ ինչպէս Ե. դարուն Պարսկական հալածանքին դէմ Հայութեան մղած մեծ պայքարին մէջ կիները կորովի ու դիմադրութեան ոգիի հրա-

հրիչ դարձան իրենց ժողովուրդին, ու մեր Փարպեցիէն գիտենք նաեւ թէ Վահան Մամիկոնեան, ինչպէս եւ Վարդան Մամիկոնեան, մեր հին պատմութեան երկու ամենէն սիրելի, ամենէն ժողովրդական հերոսները, է՛ն առաջ իրենց սքանչելի մայրերուն կը պարտէին իրենց վեհ ու հզօր նկարագրին կազմութիւնը: Այդպիսի փառաւոր հայ մայրերու օրինակին թող ուզեն ու գիտնան հետեւիլ բոլոր հայուհիները օտար երկիրներու մէջ, եւ մեր ազգին ու հայրենիքին համար շահած պիտի ըլլան այն բոլոր թարմ ու վառ ուժերը՝ որոնք, այս բարձր քաղաքակրթութեան երկիրներուն մէջ ծնած ու կազմուած, առանց մայրական այդ հզօր ծգողութեան եւ այդ գործովայից ու անդիմադրելի ղեկավարութեան, դատապարտուած են օտարին միայն ծառայելու:

Ա. 20ՊԱՆԵԱՆ

Կ Ի Ն Ը

Կինը՝ հոգիով ու սրտով արի
Պերճ, առաքինի,

Դրախտն է կեանքին անբիծ, անապակ,
Իբրեւ հրեշտակ:

Շողշողուն փարոս մը կը դառնայ ա՛ն,
Զըքնաղ, անմահ.

Երբ կը յղկուի իր միտքը արթուն
Կ'ըլլայ կիրթ, զարգուն:

Անձնութիւն խորհրդանշող
Կինը առինքնող,

Սէր մ'է Սրբազան ու ականակիտ
Գործքերով վճիտ:

Խանդն ու կորովը երբ կը միանան
Անոր Ռոշնական,

Հրաշքներ գործեն, հրա՛ջք արքենի,
Բարիքներով լի:

Կինը իր յարկին պսակն անթառամ,
Ուշագրաւ անդամ,

Ներդաշնակութեան ոգին կը դարբնէ
Կամքով պողպատէ:

Գեղօր մը չէ ա՛ն, որպէս արդուզարդ,
Կամ սոսկ կարմիր վարդ,

Այլ ցուքեր աղու, որոնք կը ձգտին
Հուսեղ արդիւնքին:

Նկարագրիով կին քաղցրաբարոյ
Անն է վեհ սիրոյ,

Ուրկէ կը բլլին շնորհներ գողտրիկ
Ազուանոյշ, հեղիկ-

Երբ ան գիտակից՝ իր կոչումին մէջ
Կը վառի անշէջ.

Բիւ՛ր արգասիքներ կը փայփլին յար
անդուլ, անդադար:

Ինք դաստիարակն է շնորհագեղ
Սերունդին անմեղ,

Երբ մշակուած են իր միտքն ու ուրա
Թափելով ջինջ քերտ:

Բարոյականի բռնն ջատագով
Կինը հոգեթով

Լուսաստանի ծաղիկն է ողջ աշխարհի
Զիրքովն այդ բարի:

Բարեմասնութիւնն անոր զերազանց
Զերթ թանկագին գանձ,

Կը ծառայէ միշտ յօգուտ մարդկութեան
Փառքով անսահման:

Բայց ա՛ն կը դառնայ որոշ պատուհաս
Երբ իսկ է տըհաս,

Զի մարդկութեան մէջ այդու կը լինի
Դիւրք մը սեւ մուրի:

Բարիդ ԵՌԻՆԻԿ ՏԵՐ-ՂԵՒՈՆԵՂԵԱՆ

Մայրը անկեղծաբան մտմնացումն է:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՆՈՐԻԶ

ԱՅԻԱ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Որո՞ւ մտքէն կ'անցնէր, թէ օր մը մեր Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի խճանկար պատկերը պիտի գտնուէր Կ. Պոլսոյ հռչակաւոր Այիա Սօփիայի մզկիթին (հինն Ս. Սոփիայ մայր եկեղեցին) մէջ, դարաւոր ծեփերուն տակէն, կանգուն վիճակի մէջ, յունական հայրապետական տարազով ու լուսապսակ, մէկ ձեռքը բռնած Աւետարան, իսկ միւսովը՝ կ'օրհնէ հաւատացեալ ժողովուրդը: Պառկերին քովը՝ յունարէն տառերով խճանկար գրուած է:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΑΡΜΕΝΙΑC այսինքն՝ «Գրիգոր Հայաստանի»

Այս հրաշքը կատարուած է այս տարի, Ամերիկեան Ընկերութեան մը կողմէ, ինչպէս կը հաղորդեն թերթերը:

Այո՛, «հրաշք» կ'անուանեմ եղածը. վասնզի չ'լսուած բան է, որ հայ սուրբի մը պատկերը յարգուի յոյն եկեղեցիի մը մէջ: Իսկ հակառակը՝ այսինքն յոյն սուրբի մը պատկերը հայ եկեղեցւոյ մէջ՝ չափ կայ:

Այս գիւտն՝ ես այսպէս կը մեկնեմ:

Ս. Յովհան Ոսկերեան՝ իր Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան օրով՝ (398-404) երբ Ս. Սոփիայի բեմէն անխնայ կը ձաղկէր, կը քննադատէր աւագանին ու մանաւանդ Յետոքսիա կայսրուհին, ասոր թշնամութեան զոհ եղաւ: Անգամ մը պաշտօնանկ եղաւ հեռացուեցաւ աթոռէն. իսկ երկրորդ անգամ՝ հեռաւոր աքսորի դատապարտուեցաւ եւ զրկուեցաւ Կոկիսոն, Կէօքսիւն, Կիլիկիոյ, Հաճընի եւ Զէյթունի միջեւ: Թէ՛ աքսորավայր երթալու ճամբուն վրայ եւ թէ՛ Կոկիսոնի մէջ բնակութիւն հաստատած ընթացքին՝ երեք տարի շաբունակ՝ Հայոց կողմէ գուրգուրանքի առարկայ դարձած էր Սուրբը, որ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի մահունէն դար մը ետք՝ անոր վրայ ներբողեան մը հիւսելով ու հայ ժողովուրդը գովելով՝ իր ազգակիցներուն ծանօթացուցած է Հայերը:

Այս ներբողեանը հայերէն հին թարգմանութեամբ լոյս տեսած է Վենետիկի 1853 ին, «Սոփիերի Հայկականի» ի Դրգ. հատորին մէջ, հետեւեալ վերնագրով .—

«Երանելոյն Յովհաննու Ոսկերեանի Կոստանդնուպոլսի եպիսկոպոսապետի, ներքողեան ասացեալ յաղագս վարուց եւ նահատակութեան տրոյն Գրիգորի Հայոց մեծաց հայրապետին, «ի Կոկիսոն Հայոց միևն յափտրանս եր, ի խնդրոյ հայազին «որումն եպիսկոպոսի եւ վարդապետի հաւնագլոյ նորին Դեոս-«կորոս անուն կոչեցելոյ, եւ այլ եւս յոգնախումբ բազմու-«թեան, որք ժողովեալ էին յաւուր յիշատակի մեծահոգակ solի «նորին սուրբ Լուսաւորչին արեւելեան աշխարհին:»

Բնագիրը թարգմանուած է ՇՂ Թուին Հայոց = 1141ին, ինչպէս կը կարգանք յիշատակարանին մէջ այս տողերով։—

«Ի թուականին ՇՂ թարգմանեցաւ ճառս 'ի յունականեան «'ի մերս, 'ի ձեռն Աբրահամու Ղրանասիկոսի 'ի հին եւ յեղծ «օրինակաց. իսկ յարմարեցաւ ըստ բանից դպրութեան եւ բա- «ռից՝ յիւնոյ նուաստութեան ներսիսի (*), հրամանաւ տեսնել «իւնոյ եւ հարազատի Գրիգորիսի Հայոց Կաթողիկոսի։»

Այս աքսորավայրին մէջ Ս. Յովհան Ոսկեբերանի ըն- ծայրուած բոլոր պատիւներն ու գուրգուրանքը զայրացու- ցին կայսրուհին, որ նոր հրամանով մը աւելի հեռուն՝ ի Պի- ցուհտա՝ աքսորել տուաւ Սուրբը։ Բայց, ճանապարհին քա- յած աննկարագրելի նեղութիւններուն չկարենալով տոկալ, դեռ իր նոր աքսորավայրը չհասած՝ տառապեալ հոգին աւան- դեցան, Պոնտական Կոմանայի (արդի Կիւմէնէք) մէջ, 407 ին-

Երեսուն տարի ետք, 438 ին՝ Սուրբին հակառակորդնե- րը դարձի եկան (կայսրուհին մեռած էր) եւ իրենց կատա- րած անգթութեան վրայ զղջացին, ու մեծ հանդէսներով՝ իր խնկաւէտ աճիւնները Պոլիս փոխադրեցին թաղեցին, չլսուած չտեսնուած հանդէսներով։

Արդ, ես կը կարծեմ թէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի խճա- քարին Ս. Սոփիայի եկեղեցիէն ներս մուտքը կատարուած է Ս. Յովհան Ոսկեբերանի յիշեալ ներքողեանին ազդեցու- թեան տակ, հայազն 24 կայսրերէ մէկուն նախաձեռ- նութեամբ։

Բոլորին յայտնի է, թէ այս 24 հայազարմ կայսրերէ զամ՝ Բիւզանդիոնի գահին վրայ բազմած են աթոռակից 10 հայ կայսրեր եւ 10 հայ կայսրուհիներ։

Չմոռնանք ըսելու, թէ Բիւզանդիոնի հայ կայսրերը դաւանանքով « Լուսաւորչական » էին նախապէս, բայց յե- տոյ յունադաւան դարձան։

Կ. Յ. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ

(*) Որ ներսէն Շնորհալին է։

ՀԱՅ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՇՆՈՂՔՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն անգամ որ ազգապահպանման խնդիր կը յարու- ցուի թերթերու մէջ, բնմերու վրայ եւ կամ ընտանեկան յարկերէն ներս, կ'ուզեմ անմիջապէս հրապարակ զալ ար- ծարծելու համար Հայ ամուսնական կնճռոտ խնդիրը, որ կապ ունի մատնանշուած կենսական խնդրոյն հետ եւ մա՛- նաւանդ անյետածգելի պահանջք մը դարձած է ան, վերջին ժամանակներս, երբ ազգը քանի մը անգամ կոտորակուելով, շատ նուազեցաւ անոր թիւը, աւելի լաւագոյն պիտի ըլլար թերեւս ըսել թէ երկրորդը, առաջինին նախադուռն է եւ անոր շարունակութիւնը։ Որքա՛ն իրաւացի եւ տրամաբանական է այս, պարզե՛նք մեր տեսակէտը, վե՛ր առնենք անոր այն- քա՛ն ստիպողական կարեւորութիւնը Հայ կեանքի մէջ, նա- մանաւանդ Յրանսական կեանքին մէջ, որ նուազ կարեւո- րութիւն տրուած է անոր, եւ որ դժբախտաբար կ'իշխեն սխալ հասկցուած «Ազատութիւնը», հանոյքն ու քմահաճոյքը եւ որ դարանակալ կ'սպասեն ծուլումն ու ապագայնացումը, ուրեմն ունի՞նք հարկ եղած կանխազգուշական զօրաւոր միջոցները, պաշտպանուելու համար անոնց դէմ, ունի՞նք պահանջուած զուտ հայկական ամուսնութիւնները, կը քա- ջալերե՞նք այս ուղղութեամբ աշխատողները եւ կամ գործի ծեղնարկողները, դիւրութիւն կը տրուի՞, անկարող որբերու եւ որբուհիներու, որոնք ամուսնութեան կը պատրաստուին։ Անվիճելի եւ անառարկելի փաստ մըն է թէ ազգի մը բազմանալուն եւ զարգանալուն նպաստող միակ եւ գլխաւոր ազդակը ամուսնութիւնն է, եթէ սակայն, ան անխա՛ռն է,

այսինքն այր՝ եւ կին միեւնոյն ազգին կը պատկանին, եւ հիմնուած է ան՝ ամուսնութիւնը հաւատարմութեան, անձնութեան եւ անկեղծ սիրոյ վրայ, ահա կատարեալ եւ բեղմնաւոր ամուսնութիւնը, զօրաւոր եւ անքակտելի միութիւնը. որ ուշ կամ կանուխ իր բարերար ազդեցութիւնը կրնայ ունենալ եւ գործել 'ի նպաստ իր պատկանած ազգին, այո, զոյգ մը, որ նոյնացած է լեզուով, գաղափարով, երգերով, ճաշակով եւ սկզբունքով, շա՛տ բնական է որ ան պիտի գործէ՝ ալ նո՛յն ուղղութեամբ՝ եւ առ այդ անպայման պիտի օգտուի անկէ ազգը, նոյնպէս անոնց զաւակները որ միեւնոյն աւագանին մէջ մկրտուած, միեւնոյն գաղափարը եւ նկարագիրը ժառանգած են իրենց ծնողքէն, չեն կրնար տարբեր բան խորհիլ, ուրիշին օգուտը խորհիլ այլ միմիայն իրեննր, իր ազգինը, ահա ճշմարիտ եւ օրինաւոր ամուսնութիւնը: Այս պէտք է ըլլայ մեր օրուան կարգախօսը, եւ մեր հետապնդած գեղեցիկ նշանաբանը, որուն ընդառաջ պէ՛տք է երթան ազգին բոլոր զաւակները, առանց սեռի, տարիքի եւ յարանուանական խտրութեան:

Իսկ թէ ի՞նչ կը վերաբերի խառնուրդ ամուսնութեան, եւ որքա՛ն սուղի կը նստի մեզի, պատկերացնենք հոս անոր քանի մը գիծերը:

Ամուսնութեան պատրաստուող երկու խօսեցեալներ, որոնք տարբեր ազգերու կը պատկանին, անշուշտ ունին տարբեր եւ հակոտնեայ գաղափարներ, ազգային տեսակէտով, որով յաճախ անպատեհութիւններու եւ անախճ՝ դէպքերու տեղի կը տրուի, մանաւանդ երբ տան մէջ կայ հայր մը կամ մայր մը որ դիմացինին լեզուէն չի հասկընար եւ օտար հարսը չ'ախորժիր ուրիշին՝ օտարին ներկայութիւնէն, ինչ որ տան մէջ կ'ստեղծուի անհամ ու խռովայոյզ կեանք մը, որ անտանելի կը դառնայ 'ի վերջոյ եւ ամուսնալուծման մղձաւանջը կուգայ տանջել երկուքին ալ միտքը, Գալով զաւակներուն, որովհետեւ զաւակին ապագան մօր մը ձեռքն է, եւ մօրը

գաղափարներով տոգորուած կը մեծնայ ան, բնական է որ միշտ մօրը պատկանած ազգին նպաստ պիտի արտայայտուի եւ աշխատի այդ ուղղութեամբ, որով հէ՛ք հայրը կամայ թէ ակամայ, լռելով այս ապագայնացման դէպքին առջեւ, ստիպուած կ'ըլլայ համակերպելու, գոնէ ժամանակի մը համար չի խանգարելու իր ընտանեկան համերաշխութիւնը, եթէ կայ:

Հազարաւոր օրինակներ կան այս ձեւ հաստատող այս տողերը, ինչպէս արդէն գաղտնիք մը չէ եւ ամէն օր տգեղ արծազանգը կը հասնի մեր ականջին, ինչպէս ձեր ականջին: Ա՛րդ, սիրելի հայրենակիցներ, եթէ կը յարգէք ձեր անմոռանալի նահատակներուն բաղդրիկ եւ ազատաբոյր յիշատակը, եւ կը փափաքիք տեսնել մեր սիրելի ազգին բարգաւաճումն ու յառաջդիմութիւնը, զգուշացէ՛ք միանգամ ընդմիշտ խառնուրդ ամուսնութիւն կնքելէ, այլ ընդհակառակը սիրով ու փափաքով մօտեցէ՛ք հայ նուիրական ամուսնութեան, ուխտեցէ՛ք մինչեւ ձեր կեանքին վերջ հաւատարմութեամբ վերաբերուիլ ձեր կեանքի հարագատ եւ ազգակից ընկերոջ հետ, քանի որ երկուքիդ ճակատագիրը կապուած են իրարու: Ա՛րդ, յանուն ազգութեան, յանուն հայ ընտանեկան խաղաղութեան, սթափեցէ՛ք ո՛վ հայ ամուրի երիտասարդնե՛ր եւ երիտասարդուհիներ, մտաբերեցէ՛ք անգամ մը, մեր դժբաղդ ազգին վիճակը, մա՛նաւանդ մեր նախնիքներուն թանկագին կտակը յիշեցէ՛ք, որ կ'ըսէ «պահեցի՛ք մեր ազգին անգին աւանդները, պահեցի՛ք մեր յիշատակը, շարունակեցի՛ք եւ յաջոցե՛ք մեր վսեմ գործը՝ ազգապահպանումը», ուրեմն հոգեւի՛ն կառնէք այս վերագնահատելի եւ անմոռաց կտակին, որ կրնայ մեզի որպէս ճշմարիտ առաջնորդ եւ որպէս հաստատուն խարիսխ ծառայել, մեր կեանքի ամբողջ տեւողութեան ընթացքին:

ԼԻՈՆ

Զաւակի մը երջանկութիւնը կամ դժբաղտութիւնը մօր մը ձեռքն է:

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

(«Հայ Մայրերու Օր»-ու անուան առիթով)

Լիոնի Հոգեւոր հովիւ, Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեան, «ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ու անուան «Հայ Մայրերու Միութեան» հիմնադիրը՝ պատիւը ըրած էր ինձ, համեստ մասնակցութիւն մը բերելու այս տարեգիրքին:

Բառեր եւ ամբողջ նախադասութիւններ անբաւ կը նկատուին համանման ձեռնարկի մը օգտակարութիւնը ջատագովելու համար:

Բազմաթիւ տարիներէ ի վեր, ամենուրեք, հրապարակաւ թէ իւրաքանչիւր երդիքի տակ, միշտ լսելի է եղած միեւնոյն յանկերգը. «պայքարիլ օտարացման դէմ ու անխախտ պահել հայ Ազգի ինքնուրոյն եւ տոհմիկ աւանդութիւնները»:

Հայ ժողովուրդը ընդհանրապէս, եւ հայ մայրերը մասնաւորապէս, պէտք է լաւ գիտնան թէ, թուրքին սուրին եւ եաթաղանին կիսկատար թողած գործը կարող է ամբողջացնել Արեւմտեան խաղաղ բայց շատ աւելի վտանգաւոր մթնոլորտը:

Հայ մայրերը պէտք է լաւ գիտնան թէ, իրենց ծոցէն ծնունդ առնող անմեղ էակն է վաղուան հայը, որ կը ծնի կը մեծնայ եւ կը զարգանայ ազատ բայց վտանգաւոր, պայծառ բայց խաբուսիկ երկնքի մը տակ:

Եւ վերջապէս, հայ մայրերը պէտք է գիտնան ընթացք եւ ուղղութիւն տալ մանուկին տոհմիկ եւ հայեցի կրթութիւն եւ դաստիարակութիւն:

Ամէն կին մայր կրնայ ըլլալ, բայց ո՛չ դաստիարակ: Այո՛ սակայն, եթէ ունենայ իր մէջ որոշ գաղափար եւ ուղղութիւն, սրբազան պարտականութիւն մը կատարելու իրեն, իր զաւակին եւ մանաւանդ իր ազգին եւ հայրենիքին հանդէպ:

Ես մեծ հաւատք ունիմ Հայ մայրերու անձնագործութեան վրայ: Անոնք շատ անգամներ ողբացած են իրենց սիրելի-

ները, որոնց սուրբ յիշատակը յարգելու համար պէտք է որ իրենց երկաթէ կամբերը լծուին աշխատանքի:

Պարագաներու բերմամբ է, թերեւս, որ այդ կամբերը անճրկած են առ այժմ:

Բայց «Հայ Մայրերու Միութիւն»-ն է որ կը յայտնուի յանկարծ, գիշերային աստղի մը պէս, իր շուրջինները առաջնորդելու համար դէպի Բեթլէհէմի մասուրը, դէպի ազգային ոգեւոր կեանքը:

«Հայ Մայրերու Միութիւն»-ն է որ կը բուսնի, խոնարհ մանուշակի մը նման, հոս, Լիոնի մէջ, ու թերեւս, ապագային, արմատն ըլլալ համազգային հայ մայրերու ընկերակցութեան:

«Հայ Մայրերու Միութիւն» է, վերջապէս, որ նպատակ ունի իր կարելին ՚ի գործ դնել օտարացման վտանգին դէմ պայքարելու համար, եթէ միջոցները չի պակսին իրեն:

Հայ մայրերը ամէն պատրաստակամութիւն կրնան յայտնած ըլլալ — ու վստահ եմ որ յայտնած են — ժրջան, աշխատանք թափել, եթէ դուրսէն ալ պէտք եղած օգնութիւնը չի զլացուի իրենց:

Ուրիշներու գործովը հրճուելը ազնուութիւն չէ: Մեծն ու պզտիկը, աղքատը թէ բարեկեցիկը, պէտք է իրենց տրամադրելի միջոցները ՚ի սպաս դնեն «Հայ Մայրերու Միութեան»: Իսկ որքա՛ն աւելի մեծ յաջողութիւն կարելի պիտի ըլլայ ձեռք բերել եթէ հարուստը իր «լուման», իսկ մտաւորականը իր «սուղ գրիչը» ՚ի սպաս դնէին այս շատ համեստ բայց վսեմ ազգապահպանման գործին նուիրուող «Հայ Մայրերու Միութեան»:

Հայ մայրեր, միացէ՛ք, հաւաքուեցէ՛ք բոլորդ «Հայ Մայրերու Միութեան» շուրջ: Ձեզի հետ են բոլորը, մեծն ու պզտիկը, հարուստն ու աղքատը, բոլորը անխտիր:

Միացէ՛ք, յառաջ տանելու համար ձեր վեհ ու սրբազան գործը: Ազգը շատ բան կ'սպասէ ձեզմէ:

Ն. ՀՐԱԶԴԱՆ

ԽՈՂԵՄՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս անհատական, նոյնպէս ազգային կեանքի մէջ յաջողելու, ապագան կանխատեսելու եւ ներկայէն օգտուելու առաջնորդող միակ յատկութիւնը, որ ամէն մարդ պէտք է որ ունենայ, աւելի կամ նուազ չափով, խոհեմութիւնն է, որ ամենամտերիմ, բարի եւ անկեղծ բարեկամ մը կրնայ նկատուիլ մարդուն, հեռատես եւ անխարդախ ընկեր մըն է ան, որ չի խաբեր, որ ամէն ինչ իր իսկութեան մէջ կը ներկայացնէ մեզ, ո՛չ լաւատես է ան եւ ո՛չ յոռետես. այլ մի՛միայն իրատես եւ պայծառատես, որ երբէք յուսախաբութեան չ'առաջնորդեր մեզ, այլ դէպի գործունէութիւն եւ դէպի անկաշկանդ կեանք, ահա խոհեմութեան բազմատեսակ եւ բազմակողմանի օգուտները, որոնցմով կրնանք մեր ասպարէզին մէջ յառաջդիմել, մեր առօրեայ կեանքը քաղցրացնել, պայմանաւ որ սակայն շարունակ հետեւինք անոր ուղեգծին՝ որ մեզի ցոյց կուտայ բարօրութեան, երջանկութեան ճամբան լուսաւոր:

Դժբախտաբար շատ քիչ է թիւը անոնց, որոնք որոշ եւ լաւ գաղափար ունին անոր մասին, իսկ երեք չորրորդէն աւելին տակաւին չեն թափանցած իսկ անոր իմաստին՝ հակառակ որ այնքան փորձութիւնները, Ազգ. աղէտները եւ գաղութահայ անհամութիւնները հետեւանք են անխոհեմութեան. — այսինքն խոհեմութիւն չ'ունենալուն համար — իսկ բոլոր անոնք, որոնք ունին իրենց ձեռքին մէջ խոհեմութեան լուսարծակ փարոսը, ո՛չ մէկ ատեն չեն խարխափիր, չեն ձախողիր, չեն տապալիր եւ չեն տուժեր. Խոհեմութիւնը փայլուն եւ անգոյն ակնոց մըն է, որ մեզի կը ներկայացնէ իրերը իր բնական վիճակով, իր անայլայլ ձեւով. ո՛չ խոշորացոյց է ան եւ ո՛չ մանրացոյց, այլ ճշմարիտ

եւ անսխալ ժամացոյց մ'է: Երանի՜ անոր, որ կ'զգայ իր մէջ այդ ներուժ կարողութիւնը, գնահատելի յատկութիւնը, որ շա՛տ քիչերու տրուած է՝ ցաւ 'ի սիրտ:

Երանի՜ մանաւանդ այն տառապեալ եւ վտարանդի ու փոքրածիւ ազգին, որ կը հաշուէ իր մէջ խոհեմութեամբ եւ փորձառութեամբ զինուած բազմութիւ դէմքեր, որոնք իրենց ձեռքին մէջ կրնան անաղարտ պահել ազգին ճակատագիրը, որ պատուաստուած ըլլայ դիւանագիտութեամբ, արդէն ինչ է դիւանագիտութիւնը, պարզապէս հարազատ զաւակը խոհեմութեան, ով որ ունի խոհեմութիւն, ունի նաեւ դիւանագիտութիւն, մէկը միւսին լրացուցիչն է:

Աւելի պարզ խօսինք, խոհեմութիւն կը նշանակէ խոհեմ ըլլալ, վաղուան վրայ խորհիլ լուրջ կերպով, գալիքին մասին մտածել ջանալ վտանգը կանխել, որեւէ գործի սկսելէ առաջ խորհիլ. կշռել իր խօսքերը եւ ընելիքները, չափել իր ուժը. անխորհուրդ ու անապարանքով քայլ մը չ'առնել եւ դժուարին պարագաներու ատեն խորհուրդ հարցնել իրմէ մեծերուն, զգուշանալ մա՛նաւանդ լեզուէն որ չի զսպելու պարագային կրնայ յանկարծ քանի մը վայրկեանի մէջ, քայքայել, իր կեանքը. վտանգել իր փափուկ դրութիւնը եւ նոյն իսկ աղէտի մը առաջնորդել զինքը:

Հեռուները չ'երթանք փաստ եւ օրինակ փնտռելու, քանի որ շա՛տ կան մեր մէջ անոնցմէ: Շատ պատահեցան եւ կը պատահին անախորժ ու անբաղձալի ըլլալու չափ զզուելի դէպքեր, որոնք ծառայեցին միմիայն հայ անունը նուաստացնելու, օտարներուն մօտ:

Չափազանցութիւն չի պիտի ըլլայ երբ ըսեմ թէ բոլոր անհատական, ընկերական, ընտանեկան եւ ազգային դժբախտութեանց մեծագոյն մասը հետեւանքն են անխոհեմութեան:

Ա՛րդ, եթէ ունինք պահանջուած յատկութիւնը. խոհեմութեան զանօք, որ ուղղութիւն տայ մեր կեանքին, այն ատեն ապահովաբար կրնանք պարծենալ թէ յաջողութիւնը եւ երջանկութիւնը չի պիտի ուշանան մեզ դիմաւորել, ուրեմն

մօտենանք խոհեմութեան, որ մեզ կը բաշխէ անհամար բարիքներ, հեռանանք անխոհեմութիւնէն, որ մեզ կը տանի դէպի կորուստ :

Հայ երիտասարդներ, եղէ՛ք խոհեմ եւ հեռատես, որպէսզի զերծ մնաք փսրծութիւններէ, եղէ՛ք պաղարիւն որ կարենաք տոկալ կեանքի բոլոր դժուարութիւններուն, եւ ըլլաք ճշմարիտ յաջորդները ձեր աւանդապահ եւ բարի՛ ծնողքներուն :

Լիոն

* * *

* *

Հայ մայրը աւանդապահ եւ ջերմեռանդ ըրաշու յասկութիւնները ունի:

**UNION des
MÈRES ARMÉNIENNES
de LYON**

Siège: 75, Av. Berthelot
LYON (Rhône)

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍ)

ԿՈԶ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

Հայ կեանքի մէջ առաջին անգամներ որ, Լիոնէն խումբ մը ազգասէր հայտիկիներ եւ օրիորդներ՝ նախածնունդէսմբ եւ նախագահութեամբ՝ Լիոնի հոգեւոր հովիւ՝ Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեանի, հիմնեցին «Հայ մայրերու Օր»ը 26 Յուլիս 1932 ին, եւ տօնուեցաւ 3 Սեպտեմբերին, մեծ շուքով եւ հանդիսութեամբ ու խանդավառութեամբ, շնորհիւ կազմակերպիչ յանձնախումբին ժրաջան անդամութիւններուն, սրտնք ջանք չէին խնայած, երեկոյթը դարձնելու ժողովր-

դական եւ հաճելի, թէ «Հայ Մայրերու Օր»ուան հիմնարկութեան եւ թէ անոր Ա. տօնակատարութեան առթիւ, պատուական հայ մամուլը արծազանգ եղաւ, եւ քաջալերելու համար՝ գործը եւ անոր կազմակերպիչները. սիւնակներ նուիրեց, խրախուսական տողեր գրեց, որոնց համար մեծապէս շնորհակալ ենք:

«Հայ Մայրերու Օր»ուան հիմնարկութիւնէն ճիշտ երեք ամիս վերջ, ըստ առաջին ընդհանուր խորհրդակցական ժողովի (26 Յուլիս) որոշման՝ 26 Սեպտեմբեր 1932 ին, հիմնուեցաւ Ընդհանուր Կեդրոնական Մարմինը՝ «Հայ Մայրերու Միութիւնը»՝ նախագահութեամբ՝ հիմնադիր Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեանի, մասնակցութեամբ «Հայ Մայրերու Օր»ուան կազմակերպիչ յանձնախումբի եւ 12 հայ մայրերու եւ օրիորդներու:

«Հայ Մայրերու Միութիւնը» ներկային հրապարակ իջնելով կո՛չ կընէ՝ ՚ի սփիւռս աշխարհի ցրուած Հայ մայրերուն, անոնց լուրջ ուշադրութիւնը, ուշնու ուրուշը հրաւիրելու համար, իր Ծրագիր-Կանոնագրին ամենագլխաւոր եւ կենսական հետեւեալ երեք յօդուածներուն վրայ :

Ա.— Ամէն տարի, անպայման տօնել «Հայ Մայրերու Օր»ը, որպէս նուիրական եւ անմոռանալի տօն մը, եւ որպէս աւագ եւ սրբազան պարտականութիւն՝ հանդէպ մեր սիրելի մայրերուն:

Բ.— Զանք չի խնայել մայրենի լեզուի ուսուցման, տարածման ու ծաւալման, մանաւանդ թոյլ չի տալ մեր զաւակներուն, որ օտար լեզու խօսին տան մէջ:

Գ.— Քաջալերել զուտ հայկական ամուսնութիւնները եւ դիւրութիւններ ընծայել կարօտ եւ պարկեշտ անձերու որոնք լրջօրէն ամուսնութեան կը մօտենան, նոյնպէս թոյլ չի տալ մեր զաւակներուն՝ որ օտարներուն հետ ամուսնանան:

Մեր Ծրագիր-Կանոնագիրը ամբողջութեամբ, արդէն ՚ի մօտոյ, պիտի ներկայացնենք հայ հասարակութեան, հայ մամուլի միջոցաւ եւ կամ առանձին տետրակներով: Ուրեմն,

սիրելի հա՛յ մայրեր, ահա հազուագիւտ պատեհութիւն մը ձեզի եւ մեզի, սթափելու, արթննալու, ոտքի կանգնելու, շարժելու, գործելու, խրախուսուելու եւ խրախուսելու ուրիշները, ահաւասիկ միակ բացառիկ եւ աննախնթաց առիթ մը, ուրկէ կրնա՛նք օգտուիլ բոլոր մայրերս, առանց որեւէ խտրութեան, եւ օգտագործել, ՚իսպաս դնելով մեր ջանքերը՝ յ'օգուտ մեր սիրասուն զաւակներուն, որոնք օտարանալու մարմաջէն բռնուած, կորսուելու վտանգին նախօրեակին կը գտնուին, ո՛հ որդեսէ՛ր մայրեր, փրկե՛նք զանոնք:

Այո՛, մենք ալ ջանանք որ ազգապահպանման նուիրական կանթեղին կենսաբաշխ իւրը չ'սպառի յաւէտ, աշխատինք, տքնինք որ ազգային անկորնչելի եւ սրբազնասուրբ աւանդները անաղարտ պահուին, փորձենք կարելի եղած բոլոր հնարաւոր միջոցները, որպէսզի ՚ի զուր տեղը չի ժանգոտին մեր դժբախտ զաւակներուն. գեղեցիկ ծիրքերը եւ յատկութիւնները երկնատուր, աշխատինք որ զոհ չ'երթան անոնք մոլութիւններու եւ մոլորութեանց, ո՛հ թոյլ չիտանք որ մեր հոգեհատորները մեր գրկերէն օտարին գիրկը նետուին, հա՛յ մայրեր, միշտ պատրաստ, աջալուրջ հսկողութիւն անհրաժեշտ է մեզի, պահակ ու անձնուրաց զինուորներու պէս, արծիւի աչքերով, միշտ խոհեմութեամբ եւ հեռատեսութեամբ հետեւինք մեր տղոց քայլերուն, որպէսզի չի մոլորին, եւ չի խաթարուին ու չի թունաւորուին անոնց անմեղ գաղափարները, անոնց դիւրագգաց հոգին, անոնց մատաղ մտքերը, նամանաւանդ անոնց ծաղկատի ֆիզիքականը, որ հակամետ է դժբախտաբար վարակուելու եւ ապականուելու այս «ազատ» միջավայրին մէջ:

Հա՛յ մայրեր, կը բաւէ՛ այլեւս. հերիք ո՛րքան մեկուսացանք ազգային եւ կրթական գործերէն. հերիք ո՛րքան ուծացաւ նորահաս սերունդը մեր պաշտելի եկեղեցիէն, որ մեր ազգին պահապան հրեշտակը եղած է միշտ, դարերէ ՚ի վեր. Սթափի՛նք, ձեռք ձեռքի, կողք կողքի, առողջ գա-

ղափարներով, եւ ուղղամտութեամբ, միշտ հայրենիքի շահէն առաջնորդուելով գործե՛նք, շինե՛նք, ծաղկեցնե՛նք հայ դպրոցները, սորվի՛նք եւ սորվեցնե՛նք հայ պատմութիւնը, թող միայն հա՛յ երգը թրթռայ մեր զաւակներուն ամեղութեան շրթներուն վրայ, ընտանեկան սուրբ յարկերէն ներս մասնաւորապէս: Հա՛յ մայրեր, մի մոռնաք սորվեցնել ձեր զաւակներուն աղօթքը գոնէ «Հայր մեր»ը որ հոգին կ'աշնուացնէ ե բարոյականը կը զօրացնէ ու կը գեղեցկացնէ անկասկած, գիտցէ՛ք որ հա՛յ ծնանք եւ պէտք է որ հա՛յ ապրինք մինչեւ մեր կեանքին վերջը:

Խոստմնապահ ըլլանք, մա՛նաւանդ աւանդապահ, այ՛ս կը պահանջէ մեզմէ ազգին շահը, ա՛յս պէտք է ըլլայ օրուան կարգախօսը, ա՛յսպէս կտակեցին մեր միլիոնաւոր հայ նահատակները, որոնք իրենց կեանքը զոհեցին հայրենիքի համար, ո՛հ յարգե՛նք անոնց անթառամ եւ ազատաբոյր յիշատակը:

Պահե՛նք, պահպանենք անոնց սուրբ կտակը, անոնց բարի եւ անձնուէր ժառանգորդները, անոնց արժանաւոր յաջորդները ըլլանք. որպէսզի չի խոռովին անոնց խնկաբոյր հոգիները:

Ա՛րդ, հա՛յ մայրեր, հայրերուն չափ, մայրե՛րն ալ ունին որոշ եւ ազգային անյետաձգելի պարտականութիւններ որոնցմէ խուսափիլ պիտի նշանակէ դասալքութիւն, տկալութիւն, ո՛չ, պէտք է երբէք անպարտաճանաչ ըլլալ. արեւին տակ ամէն անձ ունի իր անհատական պարտականութեան հետ ազգային պարտականութիւն մ'ալ, սիրով եւ յօժարութեամբ ստանձնենք մեր մայրական պարտականութիւնը, Ազգը մեզմէ շա՛տ բան կ'սպասէ, այս ուղղութեամբ:

Հա՛յ մայրեր, շուտով կազմակերպուեցէք եւ կազմակերպեցէք ուրիշներն ալ, հիմնեցէ՛ք անմիջապէս ձեր բնական գիւղին կամ քաղաքին մէջ «Հայ Մայրերու Միութեան» մասնաճիւղեր, հոգ չէ՛ թէ քանակը քիչ ըլլայ. կամ որակը ո՛չ զօրաւոր, կը բաւէ որ կամք եւ յարատեւութիւն ունե-

նաք կեդրոնս ամէն դիրութիւն կը խոստանայ ձեզի, մա-
մուլին միջոցաւ, հեռաւորութեան պատճառաւ, եթէ մօտ էք՝
անձամբ կուգանք գործակցիլ ձեզի հետ, մասնաճիւղի կազ-
մութեան համար:

Ա՛րդ, սիրելի հա՛յ մայրեր, մենք ունինք այն հաստատ
եւ զօրաւոր հաւատքն ու անշիջանելի յոյսը թէ, «Հայ մայ-
րերու Միութիւն»ը պիտի կրնայ առաւելագոյն չափով օգ-
տակար ըլլալ թէ հայ ընտանիքին եւ թէ հայ ազգին:

Օ՛ն, ուրեմն Հա՛յ մայրեր, պաղատագի՛ն կը խնդրենք,
դէպի գործունէութիւն, կրօնական, ազգային, ընտանեկան
եւ կրթական գետնի վրայ, եւ ապահով եղէք որ, ուշ կամ
կանուխ, պիտի տիրանա՛նք յաջողութեան եւ երջանկութեան:

Ի դիմաց «Հայ Մայրերու Միութեան» վարչութեան

Ատենադպրուհի
ՆՈՒԱՐԴ ԿՈԶԿՈԶԵԱՆ

Ատենապետուհի
ԱՆՆԻԿ ԷԼՄԱՍԵԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ

Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեան	(Հիմնադիր եւ Նախագահ)
Տիկ. Աննիկ Էլմասեան	(Ատենապետուհի)
» Ռեքեկա Կիւլպէնկեան	(Փոխ Ատենապետուհի)
» Նուարդ Կոզկոզեան	(Ատենադպրուհի)
Օր. Մարիամ Զօրկարեան	(Գանձապահուհի)
Տիկ. Մարգրիտ Պէտէլեան	(Խորհրդակալ)
Օր. Հայկունի Գայթանեան	(Խորհրդակալ)
Տիկ. Սիրվարդ Գալանեան	(Խորհրդակալ)

— 161 —

ԱԶԳ. ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ազգ. կեանքի Բարիգի Մէջ

Մինչեւ 1921 թուականը Բարիգահայ կեանքը չէր այն քան ոգեւոր եւ փայլուն — որակով թէ՛ քանակով — որքան այսօր ան է, եւ պէ՛տք է ըսել որ ան կը գլէ կ'անցնի գրեթէ միւս բոլոր հայ գաղութները: Ըստ ականատեսներու, հազիւ 50 հայ ընտանիք կը հաշուէր Բարիգահայ գաղութը նախապէս, բայց Փոքր Ասիոյ աղէտը պատճառ դարձաւ որ այդ աննշան համարուած թիւը, յեղակարծօրէն բազմապատկուի եւ տեղի տայ այսօրուայ պատկառելի թուոյն՝ որ է 21,000: Բարիգահայ գաղութը որ իր մէջ կը հաշուէ ներկայիս, Հայրենակցական միութիւններ, Մշակոյթային, Տիկնանց եւ զանազան կազմակերպութիւններ, ունի փառաւոր եկեղեցի մը, որ կը գտնուի մայրաքաղաքին ամէնէն մաքուր եւ հոյակապ ու հարուստ թաղին մէջ, (Jean Goujon)՝ շինուած Ազգ. մեծ բարերար հանգուցեալ Ալեքսանդր Մանթաշեանի ծախքով, գրեթէ 31 տարի առաջ:

Բարիգի հայոց եկեղեցին ունի Ազգային վարչութիւն, Հոգաբարձութիւն, Դպրաց Դաս, «Կոմիտաս» երգչախումբ, Պետական Կարմիր Խաչ, եւ դարմանատուն՝ ուր հայ հիւանդները ծրի կը դարմանուին հայ բժիշկներու եւ դեղագործներու կողմէ: Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւն է Տէր Վռամշապուհ Եպիսկ. Քիպարեան: Հոս կը պաշտօնավարեն հետեւեալ քահանաները, Տ. Վահան Քհնյ, Խոյեան, Տ. Բարթող Քհնյ. Թագրմանեան, Տ. Գարեգին Քհնյ. Տէօվլէթեան եւ Տէր Թովմաս Քհնյ. Մինասեան: Կան նաեւ հետեւեալ ոչ վճարեալ քահանաները, Տ. Մկրտիչ Քհնյ. Արսլանեան, Տ. Վարդան Քհնյ. Պաղտատեան, Տ. Մեսրոպ Քհնյ. Մեսրոպեան, եւ Տ. Դէորգ Քհնյ. Նիզամեան:

Բարիզի Հայ Կաթոլիկ համայնքին հոգեւոր հովիւն է Հ. Պետրոս Վրդ. Քէտիճեան : Բարիզի շուրջը կան հետեւեալ հայաշատ գիւղերը, Ալֆորվիլ, Առնուվիլ - լէ - Կօնէս, Անիէր, Պուա-Գօլօմպ, Անկէն, Վէնսէն, Շավիլ, Քաշան, Սօ-Ռօպէնսօն, Իսիւլէ Մուլինօ, Գուրպը-Վուա, Արժանթէօյ, Ժուանվիլ, Րէնսի, եւն. եւն.

Վերոյիշեալ գիւղերէն Ալֆորվիլը ունի մասնաւոր մատուռ մանկապարտէզ մը, որուն հոգեւոր հովիւն է Տ. Գէորգ Քհնյ. Դաւիթեան, իսկ Առնուվիլ լը Կօնէսի հայ մատրան հովիւն է Տ. Յուսիկ Քհնյ, Ադամեան :

Շավիլը եւս 'ի մօտոյ կ'ունենայ իր մասնաւոր մատուռ մանկապարտէզը :

Գալով Րէնսիի, Բարիզէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ գեղածիծաղ տեսարաններով համեստ գիւղ մ'ընէ, ուր կը գտնուի մեր սիրելի հաստատութիւններէն Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութիւնը, իր համանուն վարժարանով, որուն մէջ կը պատսպարուին ու կ'ուսանին աւելի քան 180 աղջիկներ 7 - 18 տարեկան :

Ամէն անոնք, որոնք առիթը կ'ունենան այցելել Բարիզը եւ կամ հաստատուած են հոն, թող տեսակ մը Ազգ. պարտականութիւն համարեն, երթալ հոն եւ տեսնել եղած կարգադրութիւնները եւ ձեռք առնուած միջոցները, յառաջդիմութեան եւ տոհմային դաստիարակութեան տեսակէտով :

Ամէնուս պարտքն է քաջալերել, այդ հազուագիւտօրէն իր գոյութիւնը պահող, տիպար եւ զուտ հարկական հաստատութիւնը, որուն անձնուէր խնամակալուհիները ջանք չեն խնայեր զայն կատարելութեան հասցնելու համար :

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Եկեղեցական եւ կրթական տեսակէտով առաջին տեղը կը գրաւէ Մարսէյը, որ կը գտնուի Փրանսայի հարաւային կողմը, ունի բարեխառն եւ առողջարար օդ, շնորհիւ Միջերկրական ծովուն :

1922 թուականէն 'ի վեր հայ գաղթականները Պուլսէն թէ Իզմիտէն եւ թէ գաւառներէն՝ գունդագունդ հոս խուժած են պարզապէս ապահովութիւն եւ ապրուստ մը ապահովելու համար, շատ ուրախալի է ըսել որ հոս շատեր կը ցած են փայլուն եւ նախանձելի դիրքի տիրանալ եւ շատեր ալ Մարսիլիոյ շրջակայ գիւղերուն մէջ ունին անձնական տուներ եւ յարկաբաժիններ :

Մարսէյիոյ հայութիւնը իր շրջակայ արուարձաններով կը հաշուի 23,000 հոգի, (ցարդ կարելի չէ եղած ո՛չ Բարիզի, ոչ Մարսէյի եւ ոչ Լիոնի, կանոնաւոր եւ լիակատար մարդահամարը պատրաստել) :

Մարսէյի մէջ հայերը ունէին 1924 թուականէն 'ի վեր վարձուած խոշոր շէնք մը, որուն կէսը կը ծառայէր մատուռի եւ միւս կէսը դպրոցի : Վերջերս (25 Հոկ. 1931) կատարուեցաւ օծումը նոր եւ հոյակապ եկեղեցիին, զոր շինել տուաւ, Պիւ-քսելաքնակ եւ Աղգ. բարերար Պ. Վահան Խոստանճեան, ձեռամբ ճարտարապետ Պ. Արամ Թահթեանի :

Մարսէյի հայոց Առաջնորդն է Տ. Գրիգորիս Եպիսկ. Պալաքեան, որուն անխոնջ ջանքերով եւ բարեխօսութեամբ յառաջ բերուեցաւ նորակառոյց եւ փառաւոր եկեղեցին :

Մարսէյի եւ շրջակայ գիւղերուն մէջ կը պաշտօնավարեն հետեւեալ քահանայները, Տ. Կարապետ Քհնյ. Երեւանեան, Տ. Մեսրոպ Քհնյ, Աւետեան (Կեդրոնին մէջ), իսկ արուարձաններուն՝ Սէն Լուի, Սէն Լու, Պօֆօն, Սէն Ժիւլիէն, Սէն Մարգրիտ, Սէնթ Անթուան, Սէն Մարսէյը, Սէն Ժէրօմի. — մէջ կը պաշտօնավարեն շրջանաւ Տէր Շաւարշ Քհնյ. Թաշճեան, Տ. Շահէ Քհնյ. Աբէլեան, Տ. Եղիշէ Քհնյ. Միխիլարեան, Տ. Եսայի Քհնյ. Ալթունեան եւ Տ. Գալուստ Քհնյ. Մովսէսեան : Մարսէյի Հայ աւետարանականներուն քարոզիչն է, պատուելի Ղազարոսեան, իսկ Հայ Կաթոլիկներուն հոգեւոր հովիւն է Հ. Չուհաճեան վարդապետ :

ԼԻՈՆԱՅԱՅ ԿԵԱՆՔ

Լիոնահայ գաղութը 1925 թվականին 'ի վեր ունի իր առանձին Հայ մատուռը որ կը գտնուի 75 Avenue Berthelot, ուր կարելի է երթալ 4, 18, 23, 34, թիւ հանրակառքերով : Հողը կը պատկանի երկաթուղիի ընկերութեան , իսկ շէնքը որ տախտակաշէն է, կը պատկանի հայ գաղութին: Երանի թէ նոր Մանթաշեան մը կամ Խօրասանճեան մը Լիոնի համար տրամադրէր որոշ գումար մը, կամ չինել տար հայ մատուռ մը:

Լիոնի Հոգեւոր հովիւն է Տէր Վարդան Քհնյ, Ժամկոչ-եան: Լիոնի Հայ Կաթողիկոսներն ալ ունին մասնաւոր աղօթատեղի մը, որուն հովիւն է Հ. Ստեփան Վրդ. Գալիփաքճեան:

Լիոնի Հայ Բողոքականներն ալ ունին մասնաւոր վարձուած ժողովարան մը, որուն քարոզիչն է Պատ. Պարսոմեան:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱԽԱՌԱԿԱՆ ԽՈՐՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ

Լիոնահայ Ազգ. գործերը երկարատեւ անկերպարան վիճակի մը ենթարկուելէ վերջ, միախառնական նոր փուլի մը մէջ մտած է տարիէ մը 'ի վեր շնորհիւ նորընտիր Ազգ. գաւառական խորհրդոյ եւ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան, որոնք ձեռք ձեռքի տալով կ'աշխատին ազգային գործերը պահել բաղձացեալ բարձրութեան վրայ, եւ անոնք ո'չ թէ միայն իրենց փոխանձուած պարտքը ամբողջութեամբ վճարեցին այլ եւ եկեղեցւոյ նորոգութիւն եւ զանազան օգտակար ձեռնարկներ ալ ըրին, յօգուտ մեր գաղութին, հակառակ տիրող աննախընթաց գործադրկութեան, ուրկէ կը տառապին նաեւ մեր հայրենակիցները:

Անցեալ հոկտեմբերին 1931 տեղի ունեցաւ Ազգ. գաւառական խորհրդոյ ընտրութիւնը, Ազգ. սահմանադրութեան օրինաց համաձայն, որպէս հիմ ծառայելով ընտրելիներու եռապատիկ ցանկը, որով քուէի առաւելութեամբ ընտրուեցան հետեւեալ ազգայինները:

Պր. Աղեքս. Կիւլպէնկեան, (Ասեկապէս)
 » Կիւրեղ Խրայեան, (Ասեկապիւր)
 » Տօքթ. Կ. Սէփէթճեան, Պր. Կարապետ Վարդանեան,
 » Միհրան Գայիշեան, » Համբարձում Թաթարեան,
 » Յովհաննէս Տէր Գէորգեան, » Յ. Ղարիպ Շահպաղեան,
 » Յարութիւն Թիւֆէնքճեան, » Սուրեն Քէպապճեան,
 » Խաչատուր Ծանիկեան: (Խորհրդականք)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՐՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Գաւառական Խորհուրդին ծնունդ առնող Ազգ. Կեդրոնական վարչութիւնը, գործի շնորհիւ օրէն իսկ, ջանք չի խնայեց եկեղեցւոյ պայծառութեան եւ զարդիւնի ցաւերը մեղմացնելու համար. հակառակ իր նիւթական անձուկ վիճակին: Ինչպէս եկեղեցւոյ նորոգութիւն (3500 ֆր.) 'ի «Հայ մշակոյթի Օր» ռաւն տնտեսաւարութիւն, 'ի յիշատակ հանգուցեալ Բոլ-Տու-մերի, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ հոգեհանգիստ. (հրաշխարշով պէտական աջաւորութիւն տրուեցաւ): Եւ ինչպէս վարչութիւնն երբ որ ոյժ տալով Աղիւստիւնի մասին, անոր վրայ հսկելու պաշտօնը ստանձնեց:

Ոչ նուազ կարեւոր պարագայ մ'ալ առիթ է Ազգ. վարչութիւնը կարելի փորձեց որպէսզի Հայ Մասունքը որ շատ հեռու է հայերէն, տեղափոխի հայաշատ քաղաք մը, քայքայ ցարդ կարելի չ'եղաւ գործարարել զայն, կամքն անկախ պատճառներով, յանձնաւոր դիպ, Ազգ. վարչութիւնը որ չի գիտեր յաւանանք, միշտ կը սփնի ու կը խորհի նորաւոր միջոցներ, այդ ուղղութեամբ, մտադրեմք որ յաջողութեամբ եւ շուտ փասկուն անոր ժողովրդականութեան եւ անխնայ ջանքերը:

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան կազմն է հետեւեալը:

Պր. Յարութիւն Թիւֆեկճեան (Ատենապետ)

» Կարապետ Տայեան (Ատենադպիր).

» Մինաս Գալստեան (Գանձապետ),

» Գրիգոր Սարաճեան,

» Մովսէս Փաշայեան,

Պր. Արմենակ Աւետիսեան,

» Յակոբ Դ. Շահպաղեան,

Լիոնի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ Դպրաց դասու Վարչու-
թիւնն է հետեւեալը: Պ. Պ. Մովսէս Փաշայեան (Ատենապետ), Երուանդ
Քէօսէեան (Ատենադպիր), Վահան Մաստիկեան (Գանձապետ): Դպրա-
պետն է Պ. Մկրտիչ Մարգարեան, իսկ օգնականն է Պ. Մ. Սիսօյեան:

ԱՂՔՍԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄԻՆ ԼԻՈՆԻ

Տնտեսական անասիրութեան խնամքով օրէ օր
աղփասեւորուն թիւը աւելնալով, խոռոչ մը պարեպաշտ ու աղփա-
սասեւոր սիկիւններ, տեղոյս մեջ, յունուարի սկիզբը կազմեցին
Աղփասախնամ Մարմինը. Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան հա-
կալչոյին ձեռքով, Վարչութիւնը կը թաղկամալ հետեւեալներէն.—

Տիկին Երիցուհի Արշալոյս Ժամկոչեան, (Ատենապետուհի)

» Թագուհի Զէյթունեան (Ատենադպրուհի)

» Երիցուհի Մ. Կէօքճեան (Գանձապետուհի) (հրաժարած)

» Սիմա Պողոսեան (Խորհրդական)

» Մարգրիտ Մարգարեան (»)

Աղփասախնամի հասոյթները կը կազմեն կիւսկիի եւ տնա-
կան օրերու առթիւ պնակներէ գոյացած գումարները եւ թացա-
ռիկ ու պասսակական երեսները, որոնցով անշուշտ կարելի
է ըլլար մեղմացնել կառնախնամ ծովածառ թշուառութիւնը,
երանի՝ թէ շուայթօրէն ծախսող շատ մը հայրենակիցներ, նախ-
նախնայ հարուստները, մօտէն թէ հեռուէն, բարի ըլլալին երբեմն
յիշել իրենց աղփաս ազգակիցները, եւ աղփասախնամի խողովա-
կով օգնելին անոնց, որով թէ աստուածահաճոյ գործ մը եւ թէ
հայրենասիրական քաղցր պատրաստութիւն մը կատարած պիտի
ըլլան:

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Լիոնը որպէս հայաշատ քաղաք, երրորդ տեղը կը
գրաւէ Ֆրանսահայ կեանքի մէջ, ինչպէս Բարիկ, Մարսիլիա,
Լիոն, այս վերջինը ունի շուրջ 16,000 հայութիւն, որոնք
ցրուած եւ տեղաւորուած են հետեւեալ քաղաքներուն եւ
գիւղերուն մէջ:

Լիոն, Տէսին, Գրուա-Ռուա, Վէնիսիւէօ, Մօն Փըլէզիւր լա
Բլէն, Սէն Բրիէսթ, Փարիլլի (վէնիսիւէօ), Ուլէն, Մօնշա, Պրօն-
Վիլաժ, Բիւսէ, Վիլլօուան, Փիէր Պէնիթ, Թալուէ, Գրուա-
Լուիզէ, Գրէմիւէօ, Սէն-Գլէն, Սէն-Մօրիս, Լիմօնէ, Նէօվիլ,
Սէն Սիֆօրէն տ'Օզօն, Վիլլօուան, Լա-Թուա-տիւ-Բէն, Սէրամպէր
տ'Ապլօն, Թարար, Ռընաժ, Ռօման, Շարվիլէօ, Պէլման, Փօն-
տը-Շէրիւ, Շաս Վիլէն, Էսթրէզէն, Սէն-Շամօն, Սէնթ'Էթիէն, Վա-
լանս, Օպէնա, Փօնտ'Օպէնա, Շամբրազ, Փուզէն, Լաւ-բուլ, Մոն-
թէլիմար, Փրիվա, Ժուլիէօ, Լը-Փիլի, Լօնէթ, Կրանսէր, Սէն-
Ֆօն, Էգիլլիւ, Էլն, Էլն:

Լ Ի Ո Ն

Լիոն քաղաքը կառուցուած է Ռօն եւ Սօն գետերու վրայ, որ
ճարտարարուեստի նամանաւանդ մետաքսի տեսակէտով գրե-
թէ Զօրանայի առաջին քաղաքն է, հոս կան հազարաւոր զա-
նազան տեսակ գործարաններ, մետաքսի, երկաթի, մուշ-
տակի, ինքնաշարժի, վազօնի, եւն եւն:

Լիոնը որ օղի տեսակէտով աղքատ է, բայց տնտեսապէս
հարուստ, ունի շուրջ 600,000 բնակչութիւն, որուն մէջ օ-
տարականներուն թիւը, աչքառու է մանաւանդ՝ յայտ տե-
ղացիներուն:

ԼԻՈՆԻ «ԴՊՐՈՑԱՄԵՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ» ՄԱՍՆԱՃԻՂ

Նկատի ունենալով Բարիզի Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան յիսնամեայ փառաւոր եւ գնահատելի գործունէութիւնը, թէ ազգապահպանման եւ թէ տոհմային դաստիարակութեան կրկնակ տեսակէտներով եւ մանաւանդ այս աւանդապահ հաստատութեան զոնէ մասամբ օգտակար հանդիսանալու անկեղծ փափաքով, Լիոնի մէջ ալ կազմուեցաւ տարի մը առաջ. Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան մասնաճիւղ մը, նախաձեռնութեամբ եւ նախագահութեամբ տեղւոյս հոգեւոր հովիւ Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեանի : Իսկապէս յոյժ գովելի էր առաջին խորհրդակցական ժողովին մասնակցող 15 էն աւելի ազնիւ եւ անձուէր Տիկնանքուն եւ Օրիորդներուն խանդավառութիւնը՝ որուն անմիջապէս յաջորդեց ընտրութիւնը վարչութեան՝ որ է հետեւեալը. —

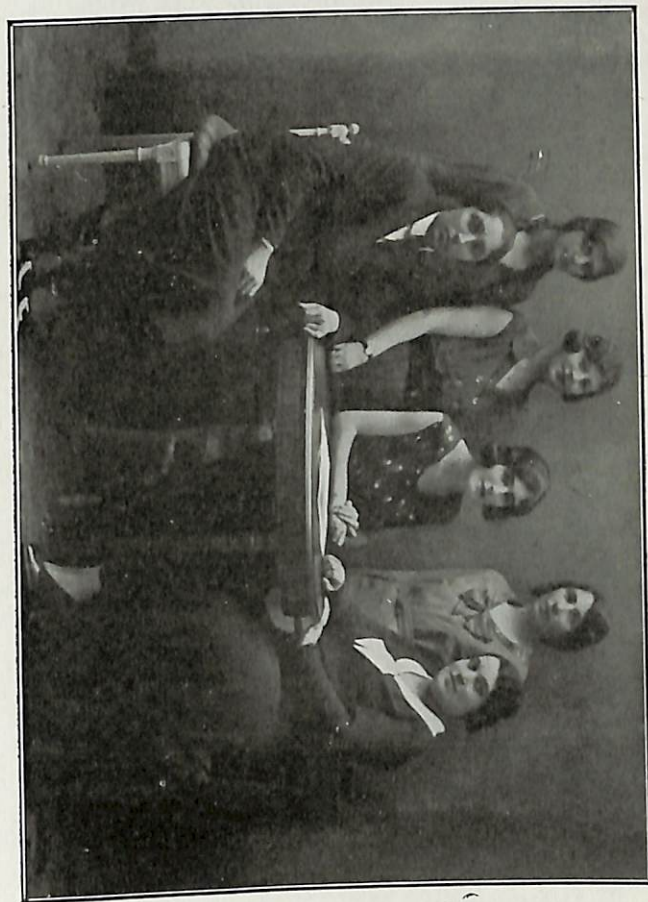
Տէր Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեան	(Նախագահ)
Տիկ. Ռամելա Համամճեան	(Ատենապետուհի)
» Մարի Մովսէսեան	(Փոխ-Ատենապետուհի)
Օր. Նոյեմի Սիւզմէճեան	(Ատենադպրուհի)
Տիկ. Հայկուհի Ժամկոչեան	(Փոխ-Ատենադպրուհի)
Օր. Իւղաբեր Խիկարեան	(Գանձապահուհի)
Տիկ. Հռիփսիմէ Գարիպեան	(Խորհրդական)
» Նեկտար Սօֆեան	(»)

Մասնաճիւղս հազիւ քանի մը ամսուան կազմուած էր, երբ սիրով ձեռնարկեց հաստատութեան՝ յիսնամեայ ոսկեայ յոբելեանի տօնակատարութեան եւ ուրախալի է ըսել որ ճիշդ կեղրոնին կատարած օրը. 22 Մայիս 1932 ին, մասնաճիւղս եւս շքեղ հանդիսութեամբ եւ խաղաղ ու խանդավառ մթնոլորտի մէջ, կատարեց ոսկեայ յոբելեանը որ այնքան յաջող ու փայլուն անցաւ եւ զուտ շահ ապահովեց շուրջ 610 Ֆր., որ ղրկուեցաւ Կեղրոնական վարչութեան, ի Ռէնսի:

ԼԻՈՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. — Գաւառական Խորհուրդ:
2. — Ազգ. Կեղր Վարչութիւն:
3. — Աղքատախնամ Մարմին:
4. — Դպրաց Դաս:
5. — Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւն:
6. — Հայ Մայրերու Միութիւն:
7. — Արաբկիրի Հայրենակցական Միութիւն:
8. — Աֆիօնի Հայրենակցական Միութիւն:
9. — Մեծ-Նոր-

ԴՊՐՈՑԱՄԵՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՂԻՆ ՎԱՐՉ. ԿԱԶՄԸ
Աճէն ձախ, Երկու ծայրերը նստողները՝ Տիկ. Ռ. Համամճեան (Ատենապետուհի)
Տիկ. Մարի Մովսէսեան (Փոխ-Ատենապետուհի)
Օր. Նոյեմի Սիւզմէճեան (Ատենադպրուհի), Տիկ. Ն. Սօֆեան,
Տիկ. Հ. Ժամկոչեան (Փոխ-Ատենադպրուհի), Օր. Իւղաբեր Խիկարեան (Գանձապահուհի),
Եւ Տիկ. Հռիփսիմէ Գարիպեան (Խորհրդական), կը բացակայէր քաղաքէս:

Գիւղի Հայրենակցական Միութիւն: 10.— Մալաթիոյ Կրթա-
սիրաց Միութիւն: 11.— Բալուի Հայրենակցական Միութիւն:
12.— Հիւսէյնիկի վերաշինած Միութիւն: 13.— Չարսան-
ճաքի Հայրենակցական Միութիւն: 14.— Տիգրանակերտի
Հայրենակցական Միութիւն: 15.— Մարաշի Հայրենակցա-
կան Միութիւն: 16.— Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Որբերու
Միութիւն: 17.— Եօզկատի Հայրենակցական Միութիւն:
18.— Բարձր-Հայքի Հայրենակցական Միութիւն: 19.— Նալ-
լուխանի Հայրենակցական Միութիւն: 20.— Պօլուի եւ Շրջ.
Երիտասարդաց Ընկերակցութիւն: 21.— Պօլուի եւ Շրջակայից
Հայրենակցական Միութիւն: 22.— Հ. Մ. Ը. Մ.: 23.— Հա-
մախարբերդցիական Երիտասարդաց Միութիւն: 24.— Ատը-
եամանի Հայրենակցական Միութիւն: 25.— Կիւրիկի Հայ-
րենակցական Միութիւն: 26.— Չ. Ո. Մ.: 27.— Հայ Արի-
ներու Միութիւն: 28.— Հ. Բ. Ը. Մ.: 29.— Դատեմի Լուս.
Ուսմ. Միութիւն: 30.— Տարօն-Տուրուբերանի Հայրենակ-
ցական Միութիւն: 31.— Հաճընի Հայրենակց. Միութիւն:
32.— Բիւթանիոյ Հայրենակցական Միութիւն: 33.— «Գող-
թան» Երգչախումբ: 34.— «Սիփան» Երկսեռ Երգչախումբ:
35.— Հ. Յ. Դ. Կուսակցութիւն: 36.— Ս. Դ. Հ. Կուսակ-
ցութիւն: 37.— Ռ. Ա. Կուսակցութիւն: 38.— Հ. Օ. Կ.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԼԻՈՆԻ «ԳՈՂԹԱՆ» ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԸ

Օտարութեան մէջ Հայ երգին քաղցրութիւնը ըմբռնել
տալու եւ Հայ ոգին վառ պահելու գեղեցիկ առաջադրու-
թեամբ, Լիոնահայ խումբ մը երիտասարդներ եւ երիտա-
սարդուհիներ, ղեկավարութեամբ Պ. Պետրոս Պետրոսեանի,
կազմեցին «Գողթան» երկսեռ երգչախումբը 1931 ին, որ ունի
ներկայիս շուրջ 20 անդամներ:

Ո Ի Լ Է Ն

Քաղաքէն 10 թիւ հանրակառքով 20 վայրկեան հեռաւորութիւն ունի Ուլէնը, ուր կը բնակին երկու հայ ընտանիքներ մէկը Կօշկա-
կար եւ միւսը գործաւոր :

Մ Օ Ն Շ Ա

Լիոնի Հիշտ կեդրոնէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ, 25 թիւ հանրակառքին ծայրը կը գտնուի Մօնշա արուարձանը, ուր ցրուած են շուրջ 20 հայ ընտանիքներ, մեծամասնութիւնը Պօլուցի եւ Նալլուխանցի, հոս կան երեք հայ դերձակներ, մէկ Կաղմարար Կօշկակար մը, եւ Ատամնարայժ մը:

Պ Ր Օ Ն - Վ Ի Յ Ե Ա Ժ

Քաղաքին կեդրոնէն 40 վայրկեան հեռաւորութեամբ (2½ թիւ հանրակառքին ծայրը), կը գտնուի Պրօն-Վիյեաժ գիւղը, որ չըջա-
կայ բոլոր գեղեցիկներէն մէջ ամէնէն օգտուուն է, շնորհիւ իր բարձր դիրքին, հոն՝ է օգտնաւի մեծ կայարանը եւ հոն է հիւանդանոց ապաստանարանը (Asile) : Այս գիւղը վերջերս շատ զարգացաւ տն-
տեսապէս, եւ նորանոր շէնքեր եւ տուներ շինուեցան:

Այս գիւղին մէջ ունինք աւելի քան 40 Հայ ընտանիք, որոնց երեք չորրորդը տանտէր է, կան երկու Հայ Նպարավաճառներ, մէկ Ատաղծագործարան, երեք ատաղծագործներ, մէկ Կօշկակար, երեք վարիչ ինքնաշարժի, երեք ելեքտրադէտ, մէկ չըջուէն Լուսանկա-
րիչ եւ երկու մեքենագէտ:

Ք Ի Ի Ս Է

Լիոն-Բէրաշ կայարանէն, 40 վայրկեան հեռաւորութեամբ և թիւ հանրակառքին վերջաւորութեան կը գտնուի Քիւտէ, փոքրիկ գիւղը, որ ունի գեղեցիկ եւ օգտէտ զբօսավայրեր, ուր ամբան Լիոնի ժողովուրդը կերթայ զուարճանալու, հոն՝ է պաղ աղբիւրը, որուն մօտ տեղի կ'ունենայ ամէն տարի Հայկական դաշտապա-
րահանդէսներ եւ դաշտահանդէսները, հոս կը բնակին 7 Հայ ըն-
տանիք (23 հոգի) ամէնքն ալ տանտէր են, հոս ալ կան երեք Հայ Կօշկակարներ որոնք քաղաքին մէջ կ'աշխատին:

Թ Ա Ր Ա Ր (Ռօն)

Լիոնէն 42 քիլօմէթր հեռու կը գտնուի Թարար, որ փոքրիկ բայց սիրուն գիւղ մըն է, ուր կը բնակին 25ի մօտ Հայ ընտանիքներ, մեծա-
մասնութիւնը Աֆիոն Գարահիսարցի, հոս կայ մէկ Հայ Նպարավաճառ:

Ս Է Ն-Ֆ Օ Ն (Ռօն)

Լիոնէն 12 թիւ հանրակառքով կէս ժամ հեռու կը գտնուի Սէն-Ֆօն ուր կան քանի մը գլխաւոր գործարաններ, հոս կան հազիւ երկու հայ ընտանիք, 6 անձեր:

Ֆ Օ Ն Թ Է Ն (Ռօն)

Քաղաքին կեդրոնէն անթիւ հանրակառքով 50 վայրկեան հեռաւ-
որութեան վրայ Ռօն գետին եզերքը կը գտնուի Ֆօնթէն, որ շատ գեղեցիկ տեսարան ունի, հոս ալ կը բնակին 4-5 հայ ընտանիքներ:

ՍԷՆ - ՄՕՐԻՍ ՊԷՅՆՕ (Էն)

Լիոնի կեդրոնէն դէպի հիւսիս 17 թիւ հանրակառքով ճիշտ մէկ ժամ հեռաւորութեան վրայ կը գտնուի Սէն-Մօրիս Պէյնօ՝ որ վերջին քանի մը տարիները շատ յառաջդիմեց շնորհիւ արուեստական մետաքսի գործա-
րանին՝ որ մէկ մասնաճիւղն է Տէսինի ընկերութեան:

Սէն-Մօրիսի Հայ գաղութը ներկայիս կը հաշուուի աւելի քան 200 անձ, բայց դժբաղդաբար հակառակ այս քանակին, գոյութիւն չ'ունին հոս, ոչ Ազգ. Միութիւն, ո՛չ Հայ Մատուռ եւ ոչ Քահանայ: Քաջայոյս ենք որ Լիո-
նի քթին տակ գտնուող այս գաղութը որ հետզհետէ բազմանալու վրայ է պիտի կրնայ կազմակերպուիլ 'ի մօտոյ: Հոս ալ կան քանիմը Հայ խա-
նութներ եւ սրճարան մը:

Գ Ր Ո Ի Ա - Ռ Ո Ի Ս

Գրեթէ Լիոնի մէկ արուարձանն է Գրուա-Ռուս, բայց կէս ժամ հե-
ռաւորութիւն ունի անկէ 6 եւ 13 թիւ հանրակառքերով, դիրքը շատ բարձր է օդը առողջարար, 24 րդ յրկեան տեւող փապուղի մը իրար կը միացնէ Լիոնն ու Գրու-Ռուսը:

Գրուա-Ռուսի մէջ կան գրեթէ 20 Հայ ընտանիքներ մեծամասնու-
թիւնը Պրուսացի: Հոս ալ կան երկու Հայ գործարանատէրներ (Մետաքսի), մէկ Ատամնարայժ, Դերձակներ, Դերձակահիներ, Կօշկակար մը, Նպա-
րավաճառ մը, երեք մեքենագէտներ:

Գ Ր ՈՒ Ա - Լ Ի Ի Ի Զ Է

Լիոնէն 27 թիւ հանրակառքով 40 վայրկեան հեռաւորութեամբ, վերջաւորութեան կը գտնուի Գրուա-Լիւիզէ փոքրիկ գիւղը, ուր կան մի-միայն երկու Հայ ընտանիքներ թուով 7 անձեր, որոնց երկուքը դերձակ են:

Ն Է Ր Օ Ն (Է Ն)

Քաղաքին կեդրոնէն դէպի հիւսիս 17 թիւ հանրակառքով, 50 վայր-կեան հեռի կը գտնուի Նէրօն, ուր կան 3 - 4 Հայ ընտանիքներ:

Լ Ը Փ Ի Ի Ի (ԼՈՒԱՐ)

Սէնթ Էթիէնի շատ մօտ, (Լիոնէն 2, 30 ժամ հեռի) կը գտնուի Լը Փիւի գիւղը, որ համբաւաւոր է իր ժանեակի եւ գլխարկի գործարաններով, հոս կը բնակին շուրջ 4 Հայ ընտանիքներ եւ քանի մը ամուրիներ:

Լ Ի Մ Օ Ն Է

Լիոնէն նախ 3 ապա 21 թիւ հանրակառքերով 25 վայրկեան հեռաւորութիւն ունի Լիմօնէ որ մարգագետիններով եւ մրգաստաններով շրջապատուած օդասուն գիւղ մընէ հոս ալ ունինք 4 Հայ ընտանիքներ, իսկ ամառը օդափոխութեան պատճառաւ գիւղը կ'ունենայ մակընթացութիւն:

ՍԷՆ - ՇԱՄՕՆ (ԼՈՒԱՐ)

Լիոնէն 115 ժամ տեւողութեամբ կը գտնուի Սէն - Շամօն որ կը պատկանի Լուառ նահանգին, ունի մաքուր օդ համեղ ջուր եւ գեղեցիկ դը-սավայրեր: Հոս ալ ունինք Հայ գաղութ մը թիւով 750 հոգի, որոնք մեծա-մասնութիւն կը կազմեն Մալաթիացիները: Սէն-Շամօնի մէջ կը գործեն հետեւեալ միութիւնները: Մալաթիոյ Գրթասիրաց Միութիւն, Ս. Դ. Հն-չակեան Կուսակցութիւն, Հ. Յ. Դ. Կուսակցութիւն, Հ. Օ. Կ., Եօզկատի Հայրենակցական միութիւն, Հ. Մ. Ը. Մ. եւն եւն:

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ (ԼՈՒԱՐ)

Լուառի նահանգին մէջ, ամէնէն մեծ ու շատ արտադրող քաղաքն է Սէնթ Էթիէն, որ 1,30 ժամ շոգեկառքով հեռի է Լիոնէն: 1925 թուականէն 'ի վեր հոս հաստատուած է Հայ գաղութ մը որ ներկայիս կը հաշուուի հազիւ 500 անձ, թէեւ քանի մը տարի առաջ 1000 ը կ'անցնէր: Սէնթ Էթի-էնի մէջ կայ մասնաւոր վարժուած Հայ Մատուռ մը, որուն հոգեւոր հովիւն էր Տ. Յովհաննէս Վրդ. Ֆէրհատեան, (այժմ հրաժարած է): Սէնթ Էթիէնի մէջ կան հետեւեալ միութիւնները: Հայ Ազգ. Միութիւն, Հ. Բ. Ը. Մ., Ա. Ե. Կ. Խաչ, Հ. Յ. Դ., Ռ. Ա. Կ., Ս. Դ. Հ., Զ. Ո. Մ., Հ. Մ. Ը. Մ., եւն եւն:

ՏԷՍԻՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

Լիոնէն դէպի հարաւ, հանրակառքով 25 վայրկեան հե-ռաւորութեան վրայ դաշտերով եզերուած եւ դալարագեղ մարգագետիններուն ծոցին մէջ կը գտնուի Տէսին, որ համ-բաւաւոր է իր արուեստական մետաքսի գործարանով եւ ուր կ'աշխատին հազարաւոր օտար գործաւորներու կար-գին, նաեւ շատ մը հայեր:

Տէսինահայ գաղութը որ իր մէջ կը հաշուէ շուրջ 3000 հոգի - 500 ընտանիք, հարուստ է զանազան կարգի խա-նութիւններով, եւ գրեթէ մէկ չորրորդը տանտէր է: Բայց հա-կառակ այս հանգամանքին, շատ միութեամբ կ'ազգային կեանքը, անմիջապէս պէտք է ըսել որ անհամաձայնութեան ու երկպառակութեան երեսնէն եւ Ազգ. Միութեան չ'գոյու-թիւնէն, տարիներէ 'ի վեր կը տառապի խեղճ Տէսինահայը:

Տէսինի մէջ գործող միութիւնները են, 1.— Եկեղեցա-սէր Տիկնանց Միութիւն, 2.— Վասպուրականի Հայրենակ-ցական Միութիւն, 3.— Իզմիրի նահանգային Միութիւն, 4.— Մշոյ հայրենակցական Միութիւն, 5.— Բարձր Հայքի Հայրենակցական Միութիւն, 6.— Սեբաստիոյ Հայրենակ-ցական Միութիւն, 7.— Հ. Յ. Դ. Կուսակցութիւն, 8.— Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւն, 9.— Ռ. Ա. Կուսակցութիւն 10.— «Կոմիտաս» երկսեռ երգչախումբ, 11.— Վ.ս. «Արծիւ»: Նուագախումբ, 12.— Պատանեական Միութիւն, 13.— Հ. Օ. Կ., 14.— Հ. Մ. Ը. Մ., 15.— Հայ Արի, 16.— Եւրոպա-հայ Կարմիր Խաչ, եւն. եւն. :

ՏԷՍԻՆԻ «ԿՈՄԻՏԱՍ» ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳՉԱՒՈՒՄԸ

Տէսինահայ գաղութը 1930 թուականին օժտուեցաւ «Կոմիտաս» երկսեռ երգչախումբով, որուն կ'անդամակցին աւելի քան 25 երաժշտասէր Օրիորդներ եւ Պարոններ Տէ-սինէն եւ Լիոնէն, ղեկավարութեամբ լիոնաբնակ եւ ծանօթ հմուտ երաժիշտ-ըութակահար Պ. Աւետիս Մելքոնեանի :

Երգչախումբը որպէս յայտագիր, ունի երկու բաժին, Ա. Եկեղեցական երգեցողութիւն եւ Բ. Հայկական ընտրուած երգեր բառածայն, Կոմիտաս Վրդ, էն, որոնց մէջ հաւասար կարողութիւն ցոյց տուած է խումբը, յաճախ սիրայօժար մասնակցելով, ազգային եւ բարենպատակ հանդէսներու, ուրեմն գաղութին պարտականութիւն կիյնայ բաջալերել զայն, նիւթապէս թէ բարոյապէս, որպէսզի ան՝ երգչախումբը մղուի աւելի յառաջդիմելու եւ արտադրելու աւելի կատարեալ գործեր: Վարչութիւնը կը կազմեն Պ. Ա. Մելքոնեան (Նախագահ-Վարիչ), Պ. Ա. Աւետիսեան, (Քարտուղար), Պ. Կ. Պատուոեան (գանձապահ):

ՏԷՍԻՆԻ ՎՍ. «ԱՐԾԻԻ» ՆՈՒԱԳԱՌՈՒՄԲԸ

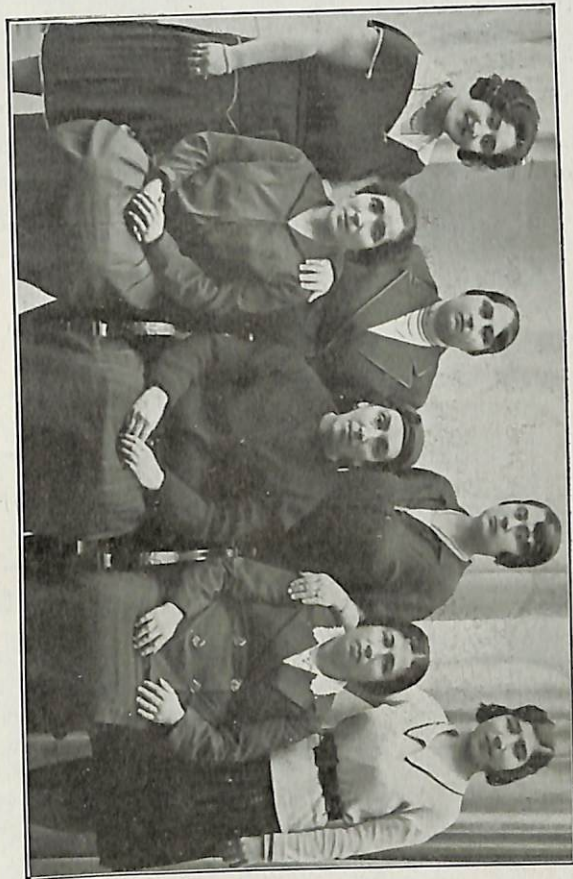
Իսկապէս հազուադէպ պատեհութիւն մըն է տեսնել ու գտնել տեղ մը՝ մանաւանդ գիւղի մէջ՝ ուր Երգչախումբի մը կողքին ծնունդ առնէ նաեւ նուագախումբ մը. եւ այս կրկնակ առաւելութիւնը ունենալու բաղդին արժանացած է Տէսինահայ գաղութը: «Արծիւ» նուագախումբը որ ունի 25 անդամներ, ղեկավարութեամբ ծանօթ Պոլսահայ Պ. Ժիրայր Խթիկեանի, քանի մը անգամ առիթը ընծայած է լսելու զինքը, որ այնքան ներդաշնակութեամբ նուագած ու ծափեր խլած է ունկնդիրներէն:

ՏԷՍԻՆԻ ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Ձրանսահայ գաղութներուն մէջ առաջին Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւնն է որ ծնունդ առաւ 1929 Օգոստոս ամսոյն Տէսինի մէջ, նախաձեռնութեամբ եւ նախագահութեամբ Տ. Վարդան Քհնյ. Ժամկոյեանի:

Տէսինահայ գաղութին մէջ տիրող երկարատեւ եւ անկազմակերպ վիճակին հետեւանքով, նամանաւանդ Ազգ. Միութեան չ'գոյութիւնէն, գաղութը զրկուած ըլլալով հոգեւոր մխիթարութիւնէ, վերոյիշեալ Տէր հօր ջանքերով, ընկերակցութեամբ Տ. Թաթուլ Քհնյ. Գեղունիի եւ Տ. Եսայի Քհնյ.

ՏԷՍԻՆԻ «ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ» ՎԱՐՇԱԿԱՆ ԿՆՈՐ
 Նստողները՝ ձախէն աջ, Տիկ. Սրբուհի Զաւէյան, (Նախագահուհի)
 » Ազնիւ Պոյեան, (Խորհրդակցուհի)
 » Մարիամ Յովհաննէսեան, (Գանձապահուհի)
 Սարգիս Պաթենիկ Պէնկէօեան, (Խոր-Սանապահուհի) Տիկ. Ս. Եսայի Քհնյ. Յարութիւնեան (Նախագահուհի) Սր. Լուսին Պոստանեան, (Խոր-Սանապահուհի):

Ալթունեանի, տեղւոյս մէջ հիմը դրուեցաւ եկեղեցասէր Տիկ-
նանց Միութիւն մը եւ կազմուեցաւ առժամեայ մարմին մը
նշանակովի եւ ապա քանիմը շաբաթ վերջ օրինաւոր բուհ-
արկութեամբ, ընտրուեցաւ իսկական վարչութիւնը, նախա-
գահութեամբ Տ. Վարդան Քհնյ. Ժամկոչեանի: Վարչութիւնը
շնորհիւ իր մեղուաջան աշխատասիրութեան եւ անխոնջ
գործունէութեան ու վայելած ժողովրդական համակրանքին,
տարի է տարի վերընտրուելով մինչեւ ցարդ կը շարունակէ
իր ազգասէր եւ եկեղեցանուէր պաշտօնը: Միութիւնը ջանք
չի խնայեց որպէսզի Տէսինահայ գաղութին պարգեւէ մաս-
նաւոր Մատուռ մը, որ դպրոցի ալ ծառայէ միեւնոյն ժա-
մանակ, եւ այս ուղղութեամբ քիչ ժամանակուան մէջ գնեց
ընդարձակ հող մը, շուրջ 16,000 Ֆրանքի 'ի վերջոյ սկսաւ
հանգանակութեան եւ այդ հողին վրայ կանգնեց այժմու
կիսաւարտ Մատուռը, որ դժբաղդաբար տնտեսական ան-
նախընթաց տագնապին պատճառաւ կարելի չէ՝ եղած աւ-
արտել ցարդ: Մատրան հիմնարկէքը եւ օծումը կատարուե-
ցաւ 1930 Օգոստոսին, Գեր. Տ. Գրիգորիս Ս. Եպիս. Պալաբ-
եանի ձեռամբ:

ՓՕՆ-ՏԸ-ՇԷՐԻԻ

Լիոնէն 16 Թիւ հանրակառքով երկու ժամ, իսկ շոգե-
կառքով 50 վայրկեան հեռաւորութեամբ, « Իգէր » գետին
եզերքը կը գտնուի Փօն-տը-Շէրիւ որ իսկապէս գիւղ մըն է
բառին բովանդակ առումով, ունի գեղեցիկ եւ առողջարար
օդ: Հայ գաղութը, ունի շուրջ 100 ընտանիք, միասին հա-
շտակելով նաեւ Պէլմօնն ու Շարվիլէօն, որոնք 5-7 վայրկեան
հեռաւորութեամբ իրարու կապուած են: Փօն-տը-Շէրիւի,
Հայ գաղութին կորիզը դրուած է 1925 ին ու Հայ Մատուռը
որ գործարանատիրոջ կողմէ ձրի տրամադրուած սենեակ
մըն է, հիմնուեցաւ 1927 հոկտեմբերին. որ կը կառավարուի
ցարդ Ազգ. Միութեան կողմէ, 1928 Թուականէն 'ի վեր գա-
ղութը ունի իր մասնաւոր հոգեւոր հովիւը, յանձին Տ. Բու-

սիկ Բհնյ. Աղամեանի, (որ հրաժարեցաւ անցեալ հոկտեմբերին):

Հոս կը գտնուին հետեւեալ Միութիւնները, Հայ Ազգ. Միութիւն, Սթանոսի Հայրենակցական Միութիւն, Հ.Յ.Դաշնակցութիւն, Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւն, Հ. Օ. Կ. Մարաշի Հայրենակցական Միութիւն, «Լճէ»ի Հայրենակցական Միութիւն: Ինչ որ յոյժ ուրախալի է ըսել այս գաղութին մէջ, մխիթարական երեւոյթի մը հանգամանք ստացած է Հայերէն լեզուի ուսուցումը, զոր կաւանդուէր տեղւոյն հոգեւոր հովիւին կողմէ, իսկ այժմ ծանօթ մանկապարտիզպանուհի Տիկ. Զապէլ Գարիպեանի (ծն. Նշանեան) կողմէ 25-30 երկսեռ փոքրիկներու, ամէն օր երեկոյեան ժամը 5-7:

ՎԻԷՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

Լիոնէն շոգեկառքով մէկ ժամ հեռի, Իզլը գետին եզերքը կառուցուած է Վիէնը, որ աւելի հին եւ պատմական գիւղի մը տպաւորութիւնը կը թողու նորեկ ճամբորդի մը վրայ:

Գիւղը ունի երկու կարեւոր գործարաններ «Փէլլէ» եւ «Փասկալ»: Վիէնահայ գաղութը կը հաշուուի 900 անձ, որոնց հազիւ 5 % անգործ: Վիէնի մէջ ալ, նման Տէսինի, տարիներէ 'ի վեր Ազգ. Միութիւն եւ հոգաբարձութիւն գոյութիւն չ'ունէր, որով ոչ մատուռ եւ ոչ ալ քահանայ կար. այդ պատճառաւ որպէսզի հայ գաղութը անմասն չի մնայ հոգեւոր մխիթարութիւն է, 1929 հոկտեմբերի սկիզբը տեղւոյս մէջ ալ հիմնուեցաւ Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւն մը, նախաձեռնութեամբ եւ նախագահութեամբ Տէր Վարդան Բհնյ. Ժամկոչեանի: Վարչական կազմն է:

1. Տիկ. Լիւսի Յակոբովիչ (Ատենապետուհի) 2. Տիկ. Վարդուհի Շամէլեան (Ատենադպրուհի), 3. Տիկ. Զիկէրեան (Դանձապահուհի) 4. Տիկ. Վերժին Դաւիթեան, 5. Տիկ. Աննա Կօշկարեան, 6. Տիկ. Վառվառ Կօշկարեան, 7. Տիկ. Սառա Զպլաքեան:

Վիէնի մէջ պաշտօնավարեց 1931-1932 Տ. Թաթուլ Բհնյ. Գեղունի որ այժմ կը պաշտօնավարէ Լիոնի Կեղը. Եկեղեցւոյ մէջ:

ԷՍԹՐԷՍԷՆ (ԻԶԷՐ)

Վիէն-Փօնթէվէկ էն քառորդ ժամ հեռի, (ինքնաշարժով), կը գտնուի Էսթրէսէն-Փասգալ թաղամասը ուր կան շուրջ 400 Հայեր որոնց մեծագոյն մասը կ'աշխատի «Փասգար»ի գործարանին մէջ: Հոս ալ Հայերը ունէին, գործարանատիրոջ կողմէ ծրի տրամադրուած ընդարձակ սենեակ մը, որոջ կողմէ ծրի տրամադրուէր տեղւոյն մէջ հիմնուած պէս Մատուռ, որ կը կառավարուէր տեղւոյն մէջ հիմնուած Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան հովանաւորութեամբ, Միութիւնը ծնունդ առած է 1930 թուին, նախաձեռնութեամբ եւ նախագահութեամբ Տ. Վարդան Բհնյ. Ժամկոչեանի:

Վարչութիւնը կը կազմեն հետեւեալները:

1. Տիկ. Վարդանուշ Տօնապետեան (Ատենապետուհի), 2. Տիկ. Նուարդ Մանուկեան (Ատենադպրուհի), 3. Տիկ. Մարիամ Դարաօղլանեան (Դանձապահուհի):

Ցաւալի է ըսել որ այս թաղամասին մէջ տիրող անհամերաշխութեան երեսէն Հայ Մատուռը փակուած է 8 ամիսներէ 'ի վեր:

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Տրօմի նահանգին ամէնէն մեծ, բազմամարդ ու շքեղ քաղաքն է Վալանս, որ 108 քիլօմէթր հեռաւորութիւն ունի Լիոնէն: Վալանսի Հայ գաղութը իր մէջ կը հաշուէ աւելի քան 4000 անձ, եւ 19 կազմակերպութիւններ, որոնք են, Հայ Ազգ. Միութիւն, Հայ Կարմիր Խաչ, Եկեղեցասիրաց Միութիւն, Հ. Մ. Բ. Մ., Հայ Արիւնքու միութիւն, Աֆիոնի Հայրենակցական միութիւն, «Արաք» Մարզական միութիւն, Կիլիկիոյ Հայրենակցական միութիւն, Երզնկայի, Խարբերդի, Հապուսիի, Մալաթիոյ, Շապին Գարահիսարի, Զարսանճա-

գի, Պօլուի, Նալուխանի, հայրենակցական միութիւն, Հ. Յ. Դ. Ռ. Ա. Կուսակցութիւն, Ս. Դ. Հնչ, կուսակցութիւն:

Վալանսի հայ գաղութը ունի փոքրիկ վարձուած մատու մը, որուն հոգեւոր հովիւն է Տ. Յակոբ Գինյ. Պօյաճեան:

ԿԵՐԵՆՕՊԼԸ (ԻՋԷՐ)

Իգէրի նահանգին պատկանող ամենամեծ քաղաքն է Կրընօպլը որ Լիոնէն շոգեկառքով 2,30 ժամ հեռի է, այս քաղաքը այնքան զեղեցիկ, նոր եւ մաքուր է որ ճամբորդի մը վրայ Նիսի տպաւորութիւնը կը թողու, մանաւանդ շնորհիւ Ալպեան լեռներուն, ան ունի առողջարար եւ կազդուրիչ օդ:

Կրընօպլի եւ անկէ կէս ժամ հեռի, Գրուա-Ռուժի արուարձանին մէջ կը բնակին 650ի չափ հայեր, շատերը տան տէր, հոս ալ չիկան ոչ հայ մատու եւ ոչ քահանայ, բայց տարին քանի մը անգամ Ս Պատարագ կը մատուցուի Ազգ. միութեան կողմէ հրաւիրուած Քայանայի մը կողմէ, տեղւոյն զեղեցիկ թատրոններէն մէկուն մէջ: Կրընօպլի մէջ կան հետեւեալ միութիւնները, Հայ Ազգ. միութիւն, Հ. Օ. Կ., Ա. Ե. Կ. Խաչ, Հ. Յ. Դ., եւն. եւն.

Շ Ա Ս (ԻՋԷՐ)

Լիոնէն շոգեկառքով 25 վայրկեան հեռաւորութեամբ կը գտնուի Շաս որ կը պատկանի Իգէր նահանգին: Կոս ունինք հայ գաղութ մը, որուն կորիզը դրուած է 1926 ին, եւ որ կը հաշուուի շուրջ 40 ընտանիք, որոնց մէջ մեծամասնութիւն կը կազմեն Հաճընցիները, հոս ալ չ'կան ո'չ հայ մատու, ոչ Քահանայ եւ ոչ Ազգ. միութիւն, տարին 1-2 անգամ Լիոնէն Քահանայ կը հրաւիրուի հոն պատարագելու:

Շասի մէջ կը գործեն հետեւեալ միութիւնները, «Հաճընի» հայրենակցական միութիւն, Ռ. Ա. Կուսակցութիւն, Հ. Յ. Դ. եւ Ս. Դ. Հնչական կուսակցութիւն:

ՆԻՍԻ ԶԱՅ ԳՈՂՈՒԹԸ

Բարիգի եւ Մարսէյի միջեւ գտնուող ամէնէն չքեղ ու մաքուր քաղաքը որ կայ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, Նիսն է, ան որ շատ մը առաւելութիւններուն կարգին՝ ունի նաեւ օգի հազուագիւտ առաւելութիւնը, ինչպէս, փոխանակ ձմրան ցուրտ ըլլալու, ընդհակառակը բաւական բարեխառն, նոյն իսկ տաք է եւ այս իսկ պատճառով, Նիսը կ'ունենայ ձմրան զօրաւոր մակընթացութիւն, իսկ սմռան տեղատուութիւն: Այս «երջանիկ» քաղաքին մէջ իսկ իր մասնաւոր տեղը գրաւած է Հայ գաղութը, շուրջ 120 հայ ընտանիք, որոնց կէսը կը պատկանի ունեւոր (Rentier) դասակարգին, իսկ միւս կէսը արհեստաւոր եւ կամ վաճառորդ է, ամէն պարագայի ապկ Նիսի հայ գաղութը, ըստ կարելոյն օգտուած է անոր բացառիկ յատկութիւններէն: Հարուստ դասակարգը հաստատուած է Նիսի կեդրոնին մէջ, մանաւանդ Cimiez ըստած ամենաճոխ եւ զեղեցիկ թաղամասին մէջ, իսկ գործաւորները կը բնակին քաղաքէն 20 վայրկեան հեռաւորութեան վրայ, «Մատըլէն» կոչուած արուարձանին մէջ, հոս հայերուն երեք չորրորդը տան տէր է:

Նիսի Հայ գաղութը ունի «Մատըլէն»ի մէջ մասնաւոր Մատու-Մանկապարտէզ մը, երեք տարի է 'ի վեր, զոր շինել տուած է բարերար Տիար Չամքէրթէն, կը բնակի Նիսի մէջ: Հոս կը գործեն հետեւեալ կազմակերպութիւնները, Հագաբարձութիւն, Կարմիր Խաչ, Հ. Յ. Դ., Հ. Օ. Կ., Ս. Դ. Հնչական կուսակցութիւն, Լսարանական միութիւն եւ Հ. Մ. Ը. Մ. եւն. եւն:

ԶՈՒԻՑԵՐԱՅԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

Տիեզերքի մէջ ամէնէն զեղեցիկ եւ խաղաղ երկիր մը որ կայ՝ այն ալ Զուիցերիան է, ուր կը հաւաքուին աշխարհի ճակատագիրը վարող դիւանագէտները: Այս «երջանիկ» երկրին մէջ ալ իրենց որոշ տեղը եւ գործը ունին մեր հայրենակիցները հինէն 'ի վեր, որ միութարական է մեզի համար,

Զուգեցերահայ գաղութը կը համրէ ներկայիս չուրջ 200 անհատներ, որոնց ստուար մեծամասնութիւնը ժընէվ քաղաքին մէջ, քանի մը ընտանիք միայն Լոզանի մէջ: Ասոնց վրայ կ'աւելնան Պըննէն-ժընէվի Հայ-Դպրոցին 75ի չափ սաներն ու դպրոցը թողելով հանդերձ, տակաւին նոյն հաս-տատութեան հոգածութեան ներքեւ գտնուող 35 երիտա-սարդներ եւ օրիորդներ: Սոյն հաստատութեան ոգին ու վարիչն է ծանօթ հայասէր Ա. Գրաֆ-Պոնաթ, իսկ Տնօրէն Պ. Նշան Պէկեան: Իբր կազմակերպութիւն, միայն ժընէվի գաղութն է, որ ունի իր վարչութիւնը. Նախագահութեամբ Փրօֆ. Տր. Շերիտանի: Նոյն վարչութեան ձեռքն է աղքատաց սնտուկը: Կուսակցական կեանք գոյութիւն չ'ունի: Բարեգործականը ունի իր մասնաճիւղը: Ժընէվի մէջ կայ եկեղեցասիրաց միութիւն մը, գլխաւորութեամբ Պ. Պ. Փա-Փազեանի եւ է. Չամբէրթէնի, որ տօնական օրերուն պա-տարագ կը կազմակերպէ վարձու սրահի մը մէջ, քահանայ բերել տալով Լիոնէն: Ընդհանրապէս համեստ են Հայոց ապրուստի պայմանները եւ անգործութիւնը հոս ալ մոտ գործած է:

Պատուաբեր դիրք ունին սակայն հինէն 'ի վեր հաս-տատուած ու քաղաքացի դարձած կարգ մը հայեր իբր Բժիշկ, Ատամնաբոյժ, Դեղագործ, Ճարտարապետ, Արուես-տագէտ, գորգավաճառ, եւն. եւն.:

Ուշագրաւ իրողութիւն մըն է որ Զուգեցերիոյ հայ գա-ղութին մէջ բաւական կարեւոր թիւ մը կայ մտաւորական, արուեստագէտ ու բժիշկ կիներու:

Ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպայի բոլոր գլխաւոր քա-ղաքներուն մէջ, նոյնպէս Զուգեցերիոյ հայ գաղութին մէջ ալ կան հայրենակիցներ, որոնք օտարաճառու մարմանքն ընդունած իրենց ամուսնութիւնը կ'ընթացնեն օտարութիւններու հետ, ինչ որ շատ ցաւալի է:

Ծ. Խ.— Սիրելի հայրենակիցներ, օտարը միշտ օտար է: Ազգասէր հայը ամուսնութեան պատրաստուելէ առաջ, միշտ նախապատուութիւն կուտայ իւր ազգակցին:

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

- 1 Կիր. կաղանդ
- 2 Երկուշաբթի
- 3 Երեքշաբթի
- 4 Չորեքշաբթի
- 5 Հինգշ. ձրգլց.
- 6 Ուրբ. Ծնունդ
- 7 Շբ. Մեծերոց
- 8 Կիրակի
- 9 Երկուշաբթի
- 10 Երեքշաբթի
- 11 Չորեքշաբթի
- 12 Հինգշաբթի
- 13 Ուրբ. Անկող.
- 14 Շբ. Յով. Կրտ.
- 15 Կիրակի
- 16 Երկուշաբթի
- 17 Երեքշաբթի
- 18 Չորեքշաբթի
- 19 Հինգշաբթի
- 20 Ուրբաթ
- 21 Շաբաթ
- 22 Կիրակի
- 23 Երկուշաբթի
- 24 Երեքշաբթի
- 25 Չորեքշաբթի
- 26 Հինգշաբթի
- 27 Ուրբաթ
- 28 Շաբաթ
- 29 Կիրակի
- 30 Երկուշաբթի
- 31 Երեքշաբթի

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

- 1 Չորեքշաբթի
- 2 Հինգշաբթի
- 3 Ուրբաթ
- 4 Շաբաթ
- 5 Կիրակի
- 6 Երկուշաբթի
- 7 Երեքշաբթի
- 8 Չորեքշաբթի
- 9 Հինգշաբթի
- 10 Ուրբաթ
- 11 Շբ. Ս. Սարգիս
- 12 Կիրակի
- 13 Երկուշաբթի
- 14 Երեք. Տեռնդ.
- 15 Չորեքշաբթի
- 16 Հինգշաբթի

- 17 Ուրբաթ
- 18 Շաբաթ
- 19 Կիրակի
- 20 Երկշբ. Մարկո
- 21 Երեքշաբթի
- 22 Չորեքշաբթի
- 23 Հինգ. Վրդնց.
- 24 Ուրբաթ
- 25 Շաբաթ
- 26 Կիր. Բարկնդ.
- 27 Երկշբ. Պահր
- 28 Երեքշաբթի

ՄԱՐՏ

- 1 Չորեքթ.
- 2 Հինգշբթ.
- 3 Ուրբաթ
- 4 Շաբաթ
- 5 Կիրակի
- 6 Երկշբթ.
- 7 Երեքթ.
- 8 Չորեքթ.
- 9 Հինգշբթ.
- 10 Ուրբաթ
- 11 Շաբաթ
- 12 Կիրակի
- 13 Երկշբթ.
- 14 Երեքթ.
- 15 Չորեքթ.
- 16 Հինգշբթ.
- 17 Ուրբաթ
- 18 Շաբաթ
- 19 Կիրակի
- 20 Երկշբթ.
- 21 Երեքթ.
- 22 Չորեքթ.
- 23 Հինգշբթ.
- 24 Երեքթ.
- 25 Շաբաթ
- 26 Կիր. Կրմր.
- 27 Երկշբթ.
- 28 Երեքթ.
- 29 Չորեքթ.
- 30 Կիրակի

- 7 Ուրբաթ
- 8 Շաբաթ
- 9 Կիր. Ծղկաղթ.
- 10 Երկշբթ.
- 11 Երեքթ.
- 12 Չորեքթ.
- 13 Հինգշբթ.
- 14 Ուրբաթ
- 15 Շաբաթ
- 16 Կիր. Չառիկ
- 17 Երկ. Մեռւց.
- 18 Երեքթ.
- 19 Չորեքթ.
- 20 Հինգշբթ.
- 21 Ուրբաթ
- 22 Շաբ. Գլխամ.
- 23 Կիրակի
- 24 Երկշբթ.
- 25 Երեքթ.
- 26 Չորեքթ.
- 27 Հինգշբթ.
- 28 Ուրբաթ
- 29 Շաբաթ
- 30 Կիրակի

ՄԱՅԻՍ

- 1 Երկշբթի.
- 2 Երեքթի
- 3 Չորեքթ.
- 4 Հինգշբթ.
- 5 Ուրբաթ
- 6 Շաբաթ
- 7 Կիր. Կրմր.
- 8 Երկշբթ.
- 9 Երեքթ.
- 10 Չորեքթ.
- 11 Հինգշբթ.
- 12 Ուրբաթ
- 13 Շաբաթ
- 14 Կիր. Եր. Խչ.
- 15 Երկշբթ.
- 16 Երեքթ.
- 17 Չորեքթ.
- 18 Հինգշբթ.
- 19 Ուրբաթ
- 20 Շաբաթ
- 21 Կիրակի

- 22 Երկշբթ.
- 23 Երեքթ.
- 24 Չորեքթ.
- 25 Հինգ. Համ-
- 26 Ուր. Բրծմ.
- 27 Շաբաթ
- 28 Կիրակի Հ. Հ.
- 29 Երկշբթ.
- 30 Երեքթ.
- 31 Չորեքթ.

ՅՈՒՆԻՍ

- 1 Հինգշբթ.
- 2 Ուրբաթ
- 3 Շաբաթ
- 4 Կիր. Հգլստ.
- 5 Երկշբթ.
- 6 Երեքթ.
- 7 Չորեքթ.
- 8 Հինգշբթ.
- 9 Ուրբաթ
- 10 Շաբաթ
- 11 Կիրակի
- 12 Երկշբթ.
- 13 Երեքթ.
- 14 Չորեքթ.
- 15 Հինգշբթ.
- 16 Ուրբաթ
- 17 Շբ. Ել վրպ.
- 18 Կիր. Գ. Լ.
- 19 Երկշբթ.
- 20 Երեքթ.
- 21 Չորեքթ.
- 22 Հինգշբթ.
- 23 Ուրբաթ
- 24 Շբ. Մծն. Ն.
- 25 Կիրակի
- 26 Երկշբթ.
- 27 Երեքթ.
- 28 Չորեքթ.
- 29 Հինգշբթ.
- 30 Ուրբաթ

801110	12	Շաբաթ	24	Կիրակի	6	Երկուշաբթի
1 Շաբաթ	13	Կիր. Ած. ին	25	Երկշաբթի	7	Երեքշաբթի
2 Կիրակի	14	Երկշաբթի	26	Երեքշաբթի	8	Չորեքշաբթի
3 Երկշաբթի	15	Երեքշաբթի	27	Չորեքշաբթի	9	Հինգշաբթի
4 Երեքշաբթի	16	Չորեքշաբթի	28	Հինգշաբթի	10	Ուրբաթ
5 Չորեքշաբթի	17	Հինգշաբթի	29	Ուրբաթ	11	Շաբաթ
6 Կինգշաբթի	18	Ուրբաթ	30	Շաբաթ	12	Կիրակի
7 Ուրբաթ	19	Շաբաթ		Հոգեհոգի	13	Երկուշաբթի
8 Շաբաթ	20	Կիրակի	1	Կիր. Վ. Խչ.	14	Երեքշաբթի
9 Կիրակի	21	Երկշաբթի	2	Երկշաբթի	15	Չորեքշաբթի
10 Երկշաբթի	22	Երեքշաբթի	3	Երեքշաբթի	16	Հինգշաբթի
11 Երեքշաբթի	23	Չորեքշաբթի	4	Չորեքշաբթի	17	Ուրբաթ
12 Չորեքշաբթի	24	Հինգշաբթի	5	Հինգշաբթի	18	Շաբաթ
13 Հինգշաբթի	25	Ուրբաթ	6	Ուրբաթ	19	Կիրակի
14 Ուրբաթ	26	Շաբաթ	7	Շաբաթ	20	Երկուշաբթի
15 Շաբաթ	27	Կիր. Գիւտ	8	Կիրակի	21	Երեքշաբթի
16 Կիր. Բ. Վրդ.	28	Երկշաբթի	9	Երկշաբթի	22	Չորեքշաբթի
17 Երկշաբթի	29	Երեքշաբթի	10	Երեքշաբթի	23	Հինգշաբթի
18 Երեքշաբթի	30	Չորեքշաբթի	11	Չորեքշաբթի	24	Ուրբաթ
19 Չորեքշաբթի	31	Կինգշաբթի	12	Հինգշաբթի	25	Շաբաթ
20 Հինգշաբթի		Սեպտեմբեր	13	Ուրբաթ	26	Կիրակի
21 Ուրբաթ	1	Ուրբաթ	14	Շաբ. Տ. Ս. Թ.	27	Երկուշաբթի
22 Շաբաթ	2	Շաբաթ	15	Կիրակի	28	Երեքշաբթի
23 Կիր. Վրդ.	3	Կիրակի	16	Երկշաբթի	29	Չորեքշաբթի
24 Եկշաբթի	4	Երկշաբթի	17	Երեքշաբթի	30	Հինգշաբթի
25 Երեքշաբթի	5	Երեքշաբթի	18	Չորեքշաբթի	31	Ուրբաթ
26 Չորեքշաբթի	6	Չորեքշաբթի	19	Հինգշաբթի		
27 Հինգշաբթի	7	Հինգշաբթի	20	Ուրբաթ		
28 Ուրբաթ	8	Ուրբաթ	21	Շաբաթ		
29 Շաբաթ	9	Շաբաթ	22	Կիրակի		
30 Կիրակի	10	Կիր. Բ. Խչի.	23	Երկշաբթի		
31 Երկշաբթի	11	Երկշաբթի	24	Երեքշաբթի		
	12	Երեքշաբթի	25	Չորեքշաբթի		
0908080	13	Չորեքշաբթի	26	Հինգշաբթի		
1 Երեքշաբթի	14	Հինգշաբթի	27	Ուրբաթ		
2 Չորեքշաբթի	15	Ուրբաթ	28	Շաբաթ		
3 Հինգշաբթի	16	Շաբաթ	29	Կիրակի		
4 Ուրբաթ	17	Կիր. Խչի.	30	Երկշաբթի		
5 Շաբ. 200 Բ.	18	Երկշաբթի	31	Երեքշաբթի		
6 Կիր. Բ. Ած.	19	Երեքշաբթի		Հոգեհոգի		
7 Երկշաբթի	20	Չորեքշաբթի	1	Չորեքշաբթի		
8 Երեքշաբթի	21	Հինգշաբթի	2	Հինգշաբթի		
9 Չորեքշաբթի	22	Ուրբաթ	3	Ուրբաթ		
10 Հինգշաբթի	23	Շաբաթ	4	Շաբաթ		
11 Ուրբաթ			5	Կիրակի		

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

«Հայ Մայրերու Օր»-ում և «Հայ Մայրերու Տաքեցոյց»-ի հրատարակութեան առթիւ պարտէ կ'զգասի հրատարակող յայտնել մեր խորին և անկեղծ շնորհակալութիւնները, Հայ եկեղեցական և աշխարհական հեղինակաւոր և բարձր անձնաւորութիւններուն, Ազգ. մարմիններուն և միութիւններուն, որոնք իրենց զեմաստեան համակներով ֆաշտերեցին մեզ:

Շնորհակալութիւն մեր տարեցոյցին աշխատակցող բոլոր ազնիւ անձերուն, որոնք իրենց զեղեցիկ գրչին, արտադրութիւններովը ճոխացուցին մեր տարեցոյցին եջերը:

Անհուն շնորհակալութիւն «Հայ Մայրերու Օր»-ում և «Հայ Մայրերու միութեան» Հիմնադիր և Նախագահ արժանաւորին Տ. Վարդան Բիւնջ. Ժակոյեանի, որ անձնուր ջանքերով և մեղուաջան աշխատասիրութեամբ իրականացուց, մեր բոլորին փառաբանք հիմնարկուեց և գործարարութիւնը «Հայ Մայրերու Օր»-ում և նորին շնորհակալութիւն «Հայ Մայրերու Օր»-ում կազմակերպիչ յանձնախումբի ժաշան անդամներին, որոնք իրենց անձնաւորութեամբ սատար հանդիսացան յառաջդիմութեան և յաջողութեան գեղեցիկ վրայ:

Շնորհակալութեան մեծ քանակ մը հաւաքուած հայ մանուկին, որ ո՛չ քի միակ իր ախեմեակներուն մեջ հիւրընկալեց մեր կողը և յայտարարութիւնները այլ և մասնաւոր տղեր, նոյն խիստ քաղաքակրթներ նուիրեց «Հայ Մայրերու Օր»-ում առթիւ:

Շնորհակալութիւն բոլոր անոնց՝ որոնք նիւթապէս քի քաւոյապէս օժանդակեցին մեզի:

ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

13925